

Η Μ Ε Ρ Ι Δ Α

Θέμα: “ΕΤΕΡΟΔΟΣΟΛΗΨΙΑ” στα Δημόσια Έργα.

Για τη συλλογική αποκήρυξη του φαινομένου από τον Εργοληπτικό κόσμο.

Δευτέρα, 30 Ιανουαρίου 2012 - Ώρα έναρξης:11.00´

(Μέγαρο Μουσικής Αθηνών (αίθουσα “Ν.Σκαλκώτα”).

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΗΜΕΡΙΔΑΣ:

- 11.00 – 11.30** Προσέλευση – Καφές.
- 11.30 – 12.00** Εισαγωγή εκ μέρους της Οργανωτικής Επιτροπής. ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ ΑΠΟΚΗΡΥΞΗ ΤΟΥ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ ΤΗΣ ΕΤΕΡΟΔΟΣΟΛΗΨΙΑΣ ΣΤΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΡΓΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΕΡΓΟΛΗΠΤΙΚΟ ΚΟΣΜΟ.
- 12.00 – 13.00** Χαιρετισμοί Εκπροσώπων Φορέων.
- 13.00 – 14.00** Ομιλία Εκπροσώπων Κυβέρνησης.
1. *Δημήτρης Ρέππας*, Υπουργός Διοικητικής Μεταρρύθμισης & Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης.
  2. *Μάκης Βορίδης*, Υπουργός Υποδομών, Μεταφορών & Δικτύων.
- 14.00 – 15.00** Κύρια ομιλία καθηγητή κ.Θ.Τάσιου.
- 15.00 – 15.20** Παρουσίαση υποστηρικτικού κειμένου Τεχνικής Ομάδας.
- 15.20 – 17.30** Ερωτήσεις.

Οργανωτική Επιτροπή και Προεδρείο Ημερίδας: Πρόεδρος ΠΕΔΜΕΔΕ Γ.Ρωμοσιός – Πρόεδρος ΠΕΔΜΗΕΔΕ Ευσ.Μανδηλαράς – Πρόεδρος ΠΕΣΕΔΕ Κ.Σαββίδης – Πρόεδρος ΣΑΤΕ Γ.Βλάχος – Πρόεδρος ΣΤΕΑΤ Κ.Κουβαράς.

Ομάδα Εποπτείας: Κ.Κουβαράς – Κ.Σαββίδης.

Υποστηρικτική Τεχνική Ομάδα: Ευθ.Αναγνωστόπουλος (Νομικός Σύμβουλος ΠΕΔΜΕΔΕ) – Μεν.Κωνσταντάκος, Πολ.Μηχ. (Τεχνικός Σύμβουλος ΣΤΕΑΤ) – Σπ.Μουντρουίδης, Οικονομολόγος (Γεν.Δ/ντης ΣΑΤΕ).

**«Εισαγωγή εκ μέρους της Οργανωτικής Επιτροπής. ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ
ΑΠΟΚΗΡΥΞΗ ΤΟΥ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ ΤΗΣ ΕΤΕΡΟΔΟΣΟΛΗΨΙΑΣ ΣΤΑ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΡΓΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΕΡΓΟΛΗΠΤΙΚΟ ΚΟΣΜΟ»**

Κ.ΣΑΒΒΙΔΗΣ (Πρόεδρος ΠΕΣΕΔΕ): Κυρίες και κύριοι, αγαπητοί συνάδελφοι, σας ευχαριστώ κατ' αρχήν για τη συμμετοχή σας στη σημερινή Ημερίδα που διοργανώνουν οι Πανελλήνιες Εργοληπτικές Οργανώσεις, το σύνολο του κατασκευαστικού κόσμου:

- Η Πανελλήνια Ένωση Διπλωματούχων Μηχανικών Εργοληπτών Δημοσίων Έργων (ΠΕΔΜΕΔΕ).
- Η Πανελλήνια Ένωση Διπλωματούχων Μηχανολόγων Ηλεκτρολόγων Εργοληπτών Δημοσίων Έργων (ΠΕΔΜΗΕΔΕ)
- Η Πανελλήνια Ένωση Συνδέσμων Εργοληπτών Δημοσίων Έργων (ΠΕΣΕΔΕ)
- Ο Πανελλήνιος Σύνδεσμος Τεχνικών Εταιρειών (ΣΑΤΕ)
- Ο Σύνδεσμος Τεχνικών Εταιρειών Ανωτέρων Τάξεων (ΣΤΕΑΤ)

Το σύνολο του κατασκευαστικού κόσμου λοιπόν της χώρας, αποφάσισε να κάνει αυτή την Ημερίδα σήμερα, να καλέσει τον καθηγητή του Πολυτεχνείου κ.Τάσιο, να είναι ο κύριος ομιλητής στη σημερινή μας συνάντηση.

Το θέμα μας είναι η Ετεροδοσοληψία, θα μας το αναπτύξει ο καθηγητής αργότερα, πολύ νωρίς. Η ορολογία, όπως ξέρετε, είναι λέξη που σημαίνει: προσφορά δώρου σε κάποιον. Από νομική άποψη, δωροδοκία είναι η παροχή δώρου ή και η λήψη δώρου, με σκοπό την εκτέλεση μιας οποιασδήποτε πράξης, συνήθως παράνομης και άδικης. Η δωροδοκία σαν πράξη που είναι αντίθετη στον Νόμο, δικάζεται αυστηρά, ιδίως όταν αυτή γίνεται από δημόσιους λειτουργούς, ή ενόρκους. Ο Νόμος προβλέπει ποινή

όχι μόνο για εκείνον που παίρνει δώρο, δηλαδή εξαγοράζεται, αλλά και για εκείνον που κάνει την απόπειρα δωροδοκίας. Σύμφωνα λοιπόν με τον Νόμο, η τιμωρία επιβάλλεται στις εξής περιπτώσεις:

- Όταν ο δημόσιος υπάλληλος δεχθεί με οποιαδήποτε αιτιολόγηση, δώρο, ακόμα και όταν δεχθεί τις υποσχέσεις για δωροδοκία.
- Δικάζεται αυστηρότερα η απαίτηση παροχής δώρου, που στην περίπτωση αυτή θεωρείται καθαρός εκβιασμός.

Η δωροδοκία συνδυάζεται με τη διαφθορά και τη διαπλοκή. Διαφθορά είναι η κατάχρηση της εξουσίας από τους κυβερνητικούς ανώτερους υπαλλήλους και λοιπά πολιτικά πρόσωπα. Συνήθως, η κατάχρηση έγκειται στην παράνομη απόκτηση ιδιωτικής περιουσίας, ή αποκόμιση κάποιου άλλου ιδιωτικού οφέλους. Σχεδόν οι περισσότερες μορφές κυβερνήσεων είναι ευαίσθητες στη διαφθορά και την πολιτική δωροδοκία (πολιτικό χρήμα).

Οι μορφές διαφθοράς ποικίλλουν. Περιλαμβάνουν τη δωροδοκία, τον εκβιασμό, τον νεποτισμό, την υπεξαίρεση χρημάτων, τη δωροληψία και την κατάχρηση. Σχεδόν όλες οι μορφές διαφθοράς συνδέονται με τη διαπλοκή. Η διαφθορά μπορεί να διευκολύνει την εγκληματική επιχειρηματικότητα, όπως την εμπορία ναρκωτικών, το ξέπλυμα “μαύρου” χρήματος και την παράνομη διακίνηση προϊόντων. Σε μερικές χώρες, η διαφθορά είναι τόσο κοινή, που αναμένεται, όταν αλληλεπιδρούν οι μικρές επιχειρήσεις, ή οι απλοί πολίτες, με τους κυβερνητικούς ανώτερους υπαλλήλους.

Η διαφθορά επίσης δημιουργεί σοβαρό πλήγμα στην ανάπτυξη. Επιπλέον, η υπερκοστολόγηση παροχής υπηρεσιών, για να καλυφθούν και τα αναγκαία ποσά της δωροδοκίας, επιφέρει σε βάθος χρόνου κρατικά ελλείμματα, τα οποία στη συνέχεια καλούμαστε να πληρώσουμε οι φορο-

λογούμενοι πολίτες.

Μία άλλη σημαντικότερη συνέπεια της διαφθοράς είναι η καταστροφή του περιβάλλοντος. Επίσης, στην Υγεία δεν είναι λίγες οι φορές που καθυστερείται η εξυπηρέτηση ατόμων που δεν έχουν οικονομική άνεση, στα Δημόσια Νοσοκομεία. Στον πολιτικό βίο η διαφθορά υπονομεύει τη δημοκρατία και την καλή και σωστή διακυβέρνηση. Η δωροδοκία υπονομεύει επίσης την οικονομική ανάπτυξη, με την οικονομική ανεπάρκεια.

Στον Ιδιωτικό Τομέα, η διαφθορά αυξάνει το κόστος της επιχείρησης μέσω της τιμής των παράνομων πληρωμών, το διοικητικό κόστος των ανωτέρω, καθώς και τον κίνδυνο αποκάλυψης παραβιασμένων συμφωνιών. Η διαφθορά παράγει τις οικονομικές διαστρεβλώσεις στον Δημόσιο Τομέα, με την παρέκκλιση της δημόσιας επένδυσης. Οι ανώτεροι υπάλληλοι, μπορούν να αυξήσουν την τεχνική πολυπλοκότητα των προγραμμάτων Δημοσίου Τομέα, για να κρύψουν, ή να προετοιμάσουν το έδαφος για τέτοιες συναλλαγές, με συνέπεια περαιτέρω διαστρέβλωση των επενδύσεων. Ακόμη, η διαφθορά χαλαρώνει τη συμμόρφωση με την κατασκευή περιβαλλοντική, ή άλλους Κανονισμούς, μειώνει την ποιότητα των κυβερνητικών υπηρεσιών και της υποδομής και αυξάνει τις δημοσιονομικές πιέσεις στην κυβέρνηση.

Από τον Περσικό χρυσό στη Ρωμαϊκή διαφθορά και από της δημιουργίας του Ελληνικού κράτους, η δωροδοκία λειτούργησε ως μέσον άσκησης εξουσίας. Για τους αρχαίους Έλληνες, η αναζήτηση με κάθε τρόπο του χρυσού, του χρήματος, οδηγούσε στη διαφθορά που ήταν συνυφασμένη με τη δυστυχία και όχι την ευτυχία. Και ο Ρωμαϊκός ιμπεριαλισμός που αντικατέστησε τους Έλληνες στον τότε γνωστό κόσμο,

είχε τα ίδια χαρακτηριστικά με τον σημερινό ιμπεριαλισμό, την αναζήτηση δηλαδή του πλούτου και της δύναμης.

Από τη δημιουργία του Ελληνικού κράτους, ο όρος: διαφθορά, χρησιμοποιείται ευρύτατα από πολιτικούς και ιστορικούς, αλλά και από απλούς πολίτες. Την εικόνα της νεοελληνικής κοινωνίας απέδωσε παραστατικά ο Υπουργός και Βουλευτής του Χαρίλαου Τρικούπη Βουλφιώτης, που απαντώντας στη Βουλή σε σχετικό ερώτημα, τόνισε: *«Ένα ξέρω να πω: εγώ κλέβω, εσύ κλέβεις, κλέβουμε όλοι»*.

Αγαπητοί φίλοι, σήμερα ο κατασκευαστικός κόσμος της χώρας, αποκηρύσσει στο σύνολό του για μία ακόμη φορά, τα φαινόμενα αυτά. Ζητάμε καθαρούς κανόνες στην ανάθεση και εκτέλεση Δημοσίων Έργων της χώρας και όχι μόνο, ζητάμε την καθιέρωση της γενικής διαφάνειας όλων των διαδικασιών παραγωγής των έργων, από τη διακήρυξη, μέχρι την παράδοση και συντήρησή τους.

Αγαπητοί φίλοι, κάποιοι λειτουργοί του Δημόσιου Τομέα, διάγουν πολυτελή βίο, έχουν καταθέσεις και περιουσίες αναντίστοιχες με τα νόμιμα εισοδήματά τους. Κάποιοι είναι και στο pay roll μεγάλων Ομίλων. Νομίζω ότι όλα αυτά πρέπει να τα διερευνήσουμε. Εμείς ανοίγουμε τον δρόμο και όσοι άλλοι φορείς, ή άλλοι παράγοντες θέλουν να ακολουθήσουν, ας ακολουθήσουν.

Τέλος, θέλω να ευχαριστήσω τον μεγάλο δάσκαλο πολλών μηχανικών και άλλων, κ.Θεοδόση Τάσιο, καθηγητή του Μετσοβείου Πολυτεχνείου, αυτή την εμβληματική μορφή και τη ψύχραιμη και λογική φωνή, για την καθοριστική συμβολή του στην προσπάθειά μας για ανάδειξη και καταγγελία αυτού του φαινομένου. Σας ευχαριστώ πολύ.

«Χαιρετισμοί Εκπροσώπων Φορέων»

Κ.ΣΑΒΒΙΔΗΣ: Είναι ανάμεσά μας ο Πρόεδρος της Κεντρικής Ένωσης Δήμων, ο κ.Ασκούνης – Δήμαρχος Καλλιθέας, ο κ.Μπακούρης, ο Πρόεδρος της Διεθνούς Διαφάνειας “ΕΛΛΑΣ”, οι οποίοι θα απευθύνουν έναν χαιρετισμό. Αναμένεται ο Πρόεδρος του Τεχνικού Επιμελητηρίου, ο οποίος με ενημέρωσε... ήρθε και ο κ.Ρακιτζής, ο Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης, τον οποίο ευχαριστώ πάρα πολύ.

Θα δώσω τον λόγο στους καλεσμένους μας, στους προσκεκλημένους μας, πριν να ξεκινήσει η βασική ομιλία του καθηγητή κ.Τάσιου. Ο κ.Βορίδης, ο Υπουργός Υποδομών, μας είχε ενημερώσει και επισήμως και ανεπισήμως ότι θα έρθει, δυστυχώς τώρα λάβαμε ένα μήνυμά του ότι κάτι του έτυχε και δεν θα μπορεί να έρθει. Ο κ.Ρέππας επίσης μας είχε ενημερώσει ότι θα ερχόταν, δεν επιβεβαιώθηκε η προσέλευσή του. Ίσως το θέμα να είναι λίγο βαρύ. Είναι και ο Πρόεδρος των Μελετητών, βλέπω, ο κ.Αλεξόπουλος εδώ, στον οποίο θα δώσω μετά τον λόγο επίσης.

Πριν ξεκινήσουμε, ο κ.Ρωμοσιός, ο Πρόεδρος της ΠΕΔΜΕΔΕ θέλει να πει δυο κουβέντες. Παρακαλώ, έχετε τον λόγο.

Γ.ΡΩΜΟΣΙΟΣ (Πρόεδρος ΠΕΔΜΕΔΕ): Αγαπητέ κύριε καθηγητά, αγαπητοί συνάδελφοι, κυρίες και κύριοι. Και εγώ από την πλευρά μου και εκ μέρους της Ένωσης, θέλω να σας καλωσορίσω όλους στη σημερινή εκδήλωση που συνδιοργανώνεται από όλες τις Εργοληπτικές Οργανώσεις, για να πραγματευτεί το θέμα της Ετεροδοσοληψίας, ένα φαινόμενο που απασχολεί αρκετά και καταλογίζεται εκτεταμένα στον Κλάδο που εκπροσωπούμε.

Αρχικά, θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά τον ομότιμο καθηγητή μας κ.Θεοδόση Τάσιο, που μας έκανε την τιμή να αποτελέσει τον βασικό

ομιλητή αυτής της Ημερίδας, δίνοντας και μόνο με την παρουσία του, μεγάλο τόνο σπουδαιότητας και σοβαρότητας στο θέμα που θα αναπτυχθεί σήμερα.

Το φαινόμενο βέβαια αυτό, δεν είναι Ελληνικής προέλευσης, ούτε αποτελεί αποκλειστικά εγχώρια δραστηριότητα. Πρόκειται για διεθνές φαινόμενο, που έχει απασχολήσει και την Ομοσπονδία της Ευρωπαϊκής Κατασκευαστικής Βιομηχανίας, τη F.I.E.C. και την Ένωση των Ευρωπαίων Διεθνών Εργολάβων, την E.I.C., που σε συνεργασία με διάφορα διεθνή θεσμικά Όργανα και την Ευρωπαϊκή Ένωση, όχι μόνο αναγνωρίζουν το πρόβλημα, αλλά και καταβάλουν προσπάθειες για την καταπολέμησή του.

Σε αυτό λοιπόν το πλαίσιο, η F.I.E.C. και η E.I.C. έχουν συστήσει Ειδική Ομάδα Εργασίας που ονομάζεται «Ethics», η οποία αναγνωρίζει το πρόβλημα, καταλήγοντας και σε πορίσματα, μεταξύ των οποίων αναφέρεται ότι οι πρωτοβουλίες του Ιδιωτικού Τομέα, πρέπει να συμπληρωθούν και από αντίστοιχες του Δημόσιου Τομέα. Κρίνεται απαραίτητη η κάλυψη νομικών κενών που επιτρέπουν, ή ακόμα και ενθαρρύνουν ανήθικες συμπεριφορές, υπενθυμίζοντας ότι για κάθε πράξη πάντα χρειάζονται δύο πλευρές.

Το γεγονός ότι η κατασκευαστική βιομηχανία γενικότερα είναι ένας Τομέας, που σύμφωνα με τη γενικότερη αντίληψη είναι επιρρεπής σε τέτοιου είδους επιχειρηματικές πρακτικές, έχει επισημανθεί πλειστάκις και από τα διεθνή Fora. Τόσο όμως η F.I.E.C., όσο και η E.I.C. αντιτίθενται σθεναρά σε τέτοια φαινόμενα, σε όλες τις μορφές τους, θεωρώντας τα ως απαράδεκτες πρακτικές, τόσο των εθνικών όσο και διεθνών επιχειρηματικών συναλλαγών, που υπονομεύουν τη χρηστή διακυβέρνηση, στρεβλώνουν τον διεθνή ανταγωνισμό, έχουν αρνητικές επιπτώσεις για τις

επιχειρήσεις και βλάπτουν την εικόνα και τη φήμη του συνόλου του Κατασκευαστικού Κλάδου.

Είναι σημαντικό να επισημανθεί ότι το φαινόμενο αυτό έχει προσεγγιστεί Ευρωπαϊκά και διεθνώς και απασχολεί όλους τους εμπλεκόμενους στον τομέα των κατασκευών. Για τον λόγο αυτό, η Ομάδα Εργασίας «Ethics» που προανέφερα, κατέληξε σε Προσχέδιο Κώδικα Δεοντολογίας Συμμετοχής σε Δημόσιους Διεθνείς Διαγωνισμούς, τον οποίο και έθεσε υπόψη στους Παγκόσμιους και Ευρωπαϊκούς Φορείς χρηματοδότησης έργων, δηλαδή την Παγκόσμια Τράπεζα, την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, Οργανισμό Οικονομικής Συνεργασίας & Ανάπτυξης και άλλους, ζητώντας τους, αφού εκφράσουν τις απόψεις τους, να προβούν σε υιοθέτηση κοινού Κώδικα Δεοντολογίας, που να εφαρμόζεται υποχρεωτικά σε όλες τις διαδικασίες των διαγωνισμών.

Είναι πλέον καιρός συνάδελφοι, κυρίες και κύριοι, να θίξουμε ανοιχτά ένα θέμα που όλοι αναγνωρίζουμε την ύπαρξή του, που ο Κλάδος μας θεωρείται από την κοινωνία ότι το διατηρεί και το υποθάλπει και φυσικά να το αποκηρύξουμε, ανασκευάζοντας την περιρρέουσα κακή γνώμη, αποκαθιστώντας την υπόληψη του κατασκευαστικού τομέα και δίδοντάς του την αίγλη και το κύρος που αρμόζει σε έναν από τους παραγωγικότερους μοχλούς της οικονομίας γενικότερα.

Για την αναμόρφωση βέβαια, του όλου συστήματος, οι δομές θα πρέπει να είναι τέτοιες, που να ελαχιστοποιούν τις δυνατότητες ανάπτυξης του φαινομένου της Ετεροδοσοληψίας και προς αυτή την κατεύθυνση θα μπορούσε να βοηθήσει η πλήρης διαφάνεια και απλούστευση των διαδικασιών ανάθεσης και παραγωγής των Δημοσίων Έργων, καθώς και η πλήρης απελευθέρωση των επιμέρους φάσεων παραγωγής αυτών,

συμπεριλαμβανομένης και της επίβλεψης των Δημοσίων Έργων από πιστοποιημένους ιδιώτες.

Ελπίζουμε, η σημερινή εκδήλωση να αποτελέσει τη βάση και θεμελίωση της αποκήρυξης αυτού του φαινομένου που δηλητηριάζει την υγιή επιχειρηματικότητα. Σας ευχαριστώ πολύ για τον χρόνο σας και την παρουσία σας στη σημαντική αυτή εκδήλωση.

Κ.ΣΑΒΒΙΔΗΣ: Ευχαριστούμε τον κ.Ρωμοσιό.

Ήθελα να παρακαλέσω τον κ.Ρακιτζή, τον Γενικό Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης, να μας πει δυο λόγια. Άλλωστε έχει σοβαρή παρουσία περί το θέμα και πολύ σημαντική και θα έχει και πολλά παραδείγματα, φαντάζομαι, να μας πει.

Μόλις προσήλθε ο Πρόεδρος του Τεχνικού Επιμελητηρίου, ο κ.Σπίρτζης.

Λ.ΡΑΚΙΤΖΗΣ (Γεν. Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης): Ευχαριστώ πάρα πολύ για την πρόσκληση, γιατί μου την έκανε ο κ.Τάσιος εχθές το βράδυ (δεν μου έγινε καμία πρόσκληση), ως εκ τούτου δεν είμαι προετοιμασμένος μεν να ομιλήσω, αλλά έχω μία μεγάλη πείρα, είμαι επτά (7) χρόνια Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης, με αντικείμενο τον πόλεμο της διαφθοράς και της κακοδιοίκησης.

Είχα την τιμή να προλογίσω, να παρουσιάσω το βιβλίο του κ.Τάσιου ‘Έτεροδοσοληψία’, είναι ένας νεολογισμός, είναι εφεύρεση του κ.Τάσιου και αποδίδει πάρα πολύ καλά τη δωροδοκία με ξένα λεφτά. Είναι κάτι, αυτό που λέει ο λαός: «Άλλος ..... και άλλος πληρώνει»! Ακριβώς τέτοιο είναι η Έτεροδοσοληψία.

Από τη θέση μου, επιβλέπω όλο τον Δημόσιο Τομέα, επομένως επιβλέπω και τα Δημόσια Έργα αλλά μόνο από την πλευρά του Δημοσίου.

Η πείρα μου με έχει διδάξει και αυτά που έχω προσέξει, ότι τα πάντα εξαρτώνται από τη σωστή μελέτη. Η δωροδοκία, η διαφθορά ξεκινά από τη σωστή μελέτη. Εάν γίνει έτσι η μελέτη, που επιτρέπει την κατάχρηση, την κακοδιοίκηση και τη διαφθορά, δυστυχώς είναι πάρα πολύ αργά, αργότερα να το σταματήσουμε. Γι αυτό λοιπόν πρέπει οι μελέτες να γίνονται σωστά, ή από ένα ανεξάρτητο Σώμα –με εγγυήσεις όμως– ή να μπορούν να γίνονται παρατηρήσεις ή διορθώσεις στο στάδιο της μελέτης.

Αργότερα, τα μέτρα είναι κατασταλτικά, τα λεφτά έχουν δοθεί και ξέρετε, τα κλεμμένα λεφτά ποτέ δεν επιστρέφονται. Στην καλύτερη περίπτωση, να απολύσουμε κάποιους υπαλλήλους του Υπουργείου, όπως απολύσαμε προχθές έναν Γενικό Διευθυντή του ΠΕ.ΧΩ., που βρήκαμε στον λογαριασμό του κάτι απίθανα ποσά, βίλες, Jaguar και κάπου 1.500.000,00€ λογαριασμό που δεν δικαιολογούσε.

Πάντως, εκείνο που χρειάζεται, είναι συνεργασία όλων μας. Και η διαφθορά καταπολεμείται με ένα μόνο τρόπο: να μην καταφεύγουμε οι ίδιοι σε πράξεις διαφθοράς. Μην περιμένουμε από τους άλλους. Οι κατασταλτικοί μηχανισμοί δουλεύουν πάρα – πάρα πολύ αργά. Το ΣΕΔΕ (Σώμα Επιθεωρητών Δημοσίων Έργων) είναι υποστελεχωμένο, έχει έξι (6) μόνο Επιθεωρητές. Δεν προφταίνει να ελέγξει τα έργα και αν τα ελέγχει, τα ελέγχει σε στάδια που δεν μπορούν να ελεγχθούν ως γνωστόν, το ένα στάδιο επικαλύπτει το άλλο και δεν ελέγχεται εύκολα.

Άκουσα για έναν Κώδικα Δεοντολογίας που θα κάνετε για τα Δημόσια Έργα. Ελπίζω ότι είναι ένα καλό εργαλείο και δεν ξέρω τον Οργανισμό του Τεχνικού Επιμελητηρίου αν έχει Πειθαρχικό Δίκαιο και αν έχει και τη δεοντολογία σαν αξιόποιο πειθαρχικά αδίκημα. Και επιπλέον, θα έπρεπε μία καταδίκη πειθαρχική να αποκλείει τον μηχανικό από τους

διαγωνισμούς. Έτσι δεν είναι; Το προβλέπετε αυτό; ...Το προβλέπετε. Θα το παρακολουθήσω στη συνέχεια.

Σε κάθε περίπτωση, χαιρετίζω το Συνεδριό σας και ευχαρίστως θα προσφέρω κάθε βοήθεια και τεχνογνωσία και πείρα και παραδείγματα, πώς μπορούμε να αποφύγουμε αυτά τα παραπτώματα. Ευχαριστώ για την πρόσκληση.

Κ.ΣΑΒΒΙΔΗΣ: Ευχαριστούμε τον κ.Ρακιντζή, τον Γενικό Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης.

Παρακαλώ τον κ.Μπακούρη, αν έχει την καλοσύνη να μας πει δυο λόγια. Από τη “Διεθνή Διαφάνεια – Ελλάς” είναι Πρόεδρος ο κ.Μπακούρης. Ευχαριστώ πολύ για την προσέλευση.

Κ.ΜΠΑΚΟΥΡΗΣ (Πρόεδρος “Διεθνούς Διαφάνειας – Ελλάς”): Κύριε Συντονιστά, κύριοι Πρόεδροι των Εργοληπτικών Οργανώσεων, κύριε καθηγητά, κύριε Πρόεδρε του Επιμελητηρίου, αγαπητέ Λέανδρε Ρακιντζή, σας καλημερίζω (αν και έχει περάσει, είναι 12.00’ η ώρα) και θα ήθελα να ευχαριστήσω τους διοργανωτές για την πρόσκληση.

Δεν υπάρχει καμία αμφιβολία ότι η σημερινή εκδήλωση είναι πολύ σημαντική για την καταπολέμηση της διαφθοράς. Η συλλογική αυτή αποκήρυξη της πρακτικής της Ετεροδοσοληψίας από την πλευρά των Εργοληπτικών Οργανώσεων, στέλνει ένα σήμα εταιρικής υπευθυνότητας προς την κοινωνία, προς την κυβέρνηση και προς τη Δημόσια Διοίκηση.

Οφείλω επίσης να συγχαρώ από αυτό το βήμα τον καθηγητή κ.Γάσιο, για τη μακροχρόνια προσπάθειά του να φτάσουμε στη σημερινή ημέρα. Πέραν από τις λεξη-πλαστικές του ικανότητες (ομολογώ ότι απέτυχα να βρω τη λέξη στο Λεξικό “Μπαμπινιώτη”), ο κ.καθηγητής έχει επιδοθεί σε έναν αγώνα για την αποκατάσταση της αξιοπιστίας όλων όσων

εμπλέκονται στα Δημόσια Έργα και βέβαια οι ίδιοι οι Πρόεδροι των Εργοληπτικών Οργανώσεων, έχουν συμβάλλει πάρα πολύ, με πρωταγωνιστή, από ό,τι καταλάβαμε, τον κ.Σαββίδη.

Από πλευράς “Διεθνούς Διαφάνειας” τόσο στο εξωτερικό, όσο και εδώ, οι διάφορες έρευνες που έχουμε, καταδεικνύουν ότι η διαφθορά μαστίζει τον χώρο των Δημοσίων Έργων, προκαλώντας εκτίναξη του κόστους των έργων, αλλά και μακροπρόθεσμα επιφέρει βλάβη και επιφέρει ηθική κατάπτωση και βεβαίως, αλλοίωση των συνειδήσεων. Το επιπλέον κόστος λόγω της δωροδοκίας, εκτιμάται περίπου στο 20% διεθνώς, αν αναλογιστεί κανένας σε απόλυτη αξία. Το ποσό είναι μεγάλο και επομένως αυτά τα λεφτά χάνονται και θα μπορούσαν να είχαν δοθεί σε άλλα έργα υποδομής, όπως Σχολεία και Νοσοκομεία.

Ακόμα και η δική μου εμπειρία όταν ήμουν στην “Αθήνα 2004” στα πρώτα τρία (3) χρόνια στις προετοιμασίες, ήταν ιδιαίτερα αποκαλυπτική. Για παράδειγμα, για Στάδιο 15.000 θέσεων, με παρόμοιες προδιαγραφές, η σύγκριση μεταξύ του προϋπολογιστικού κόστους κατασκευής τότε στην Αθήνα και του πραγματικού κόστους στο Σίδνεϋ, στην Ατλάντα και στη Βαρκελώνη, έδειχνε αποκλίσεις που κυμαίνονταν μεταξύ 50% και έως 200% παραπάνω για τα Ελληνικά Στάδια. Οι λόγοι πολλοί. Ενδεικτικά αναφέρονται:

- Η απaráδεκτα χαμηλή πληρότητα των μελετών, ήταν τότε γύρω στο 55% στην Ελλάδα, σε σχέση με τη Γερμανία που ξεπερνούσε το 90%, κάποιους μας έλεγαν γύρω στο 94% - 95%. Και βέβαια, όλα αυτά χωρίς καμία επίπτωση για τον μελετητή.
- Η φιξαρισμένη αμοιβή των Γραφείων Μελετών, που μείωνε την ανταγωνιστικότητα, η σύγκρουση συμφερόντων, καθώς ο μελετητής

καθόριζε το ύψος του προϋπολογισμού του έργου, βάσει του οποίου θα έβγαινε η αμοιβή του.

- Και βέβαια, η απουσία απόλυτης διαφάνειας στην όλη διαδικασία ανάθεσης, δηλαδή στην προκήρυξη, την κατακύρωση, την επίβλεψη, την παραλαβή του έργου.

Είμαι σίγουρος ότι έκτοτε, αρκετές βελτιώσεις έχουν γίνει στην όλη διαδικασία, με κορωνίδα τη σημερινή εκδήλωση. Όπως λένε βέβαια οι Αγγλοσάξωνες “it takes two to tango” και ως εκ τούτου για την αποτελεσματικότερη επιτυχία αυτής της λαμπρής πρωτοβουλίας, απαιτείται παρόμοια αποκήρυξη και από την πλευρά της εκάστοτε Αναθέτουσας Αρχής, δηλαδή της Δημόσιας Διοίκησης. Θέλω να πιστεύω ότι οι Υπουργοί που δεν είναι σήμερα παρόντες –ήθελα να τους βάλω προ των ευθυνών τους– θα μπορούσαν να διασφαλίσουν μία τέτοια δέσμευση.

Η αποκήρυξη της Ετεροδοσοληψίας βεβαίως είναι ουσιαστική, αλλά από μόνη της δεν αρκεί. Χρειάζεται να μεταλλαχθεί σε μία έμπρακτη διαδικασία. Και η “Διεθνής Διαφάνεια” καλύπτει αυτό το κενό, προτείνοντας ένα εργαλείο το οποίο λέμε “Το Σύμφωνο Ακεραιότητας” (έχω αντίγραφα να αφήσω πίσω, αν θέλετε), το οποίο όταν εφαρμόζεται, περιορίζει το υψηλό κόστος και τις στρεβλώσεις της διαφθοράς. Ο κ.Ρέππας είναι ενήμερος γι αυτό, γιατί έχει δεσμευτεί, όταν ήταν Υπουργός στο αρμόδιο Υπουργείο, να το ενσωματώσει αυτό το Σύμφωνο στον νέο Νόμο Περί Ανάθεσης Δημοσίων Έργων και βέβαια, ελπίζουμε και προσπαθούμε να έρθουμε σε επαφή με τον κ.Βορίδη, να συνεχίσει αυτή την προσπάθεια και να ολοκληρώσει αυτή την πρωτοβουλία.

Δράττομαι επίσης της ευκαιρίας –χωρίς να σας κουράσω όμως πολύ– για να σας πω λίγα λόγια για το “Σύμφωνο Ακεραιότητας”, καθώς και για

τα οφέλη του. Το “Σύμφωνο Ακεραιότητας” συνιστά μία επίσημη συμφωνία ανάμεσα στις Κρατικές Υπηρεσίες που διενεργούν διαγωνισμούς και στις υποψήφιες εταιρείες που συμμετέχουν, αλλά και μία διαδικασία η οποία αναπτύσσεται κατά τη διάρκεια όλων των φάσεων των προμηθειών, κατά τον τρόπο που εγγυάται την ενίσχυση της διαφάνειας, την εποπτεία των διαδικασιών από ένα εξωτερικό Ανεξάρτητο Σώμα, την ανίχνευση των πιθανών κινδύνων διαφθοράς και τη διευκόλυνση της λήψης διορθωτικών μέτρων, σε περίπτωση που προκύψει όντως τέτοιο πρόβλημα διαφθοράς.

Από τη μια μεριά, οι Δημόσιες Αρχές με το Σύμφωνο αυτό δεσμεύονται γραπτώς να μην ζητήσουν, ή να μην αποδεχθούν δωροδοκία, να δώσουν στη δημοσιότητα όλες τις σχετικές με τη σύμβαση πληροφορίες –για παράδειγμα, μέσω του Διαδικτύου, ή με δημόσιες ακροάσεις– και ενδεχομένως να δώσουν στη δημοσιότητα περιουσιακά στοιχεία των δημόσιων αξιωματούχων που συμμετέχουν σε αυτούς τους διαγωνισμούς.

Από την άλλη πλευρά, οι συμμετέχοντες στους δημόσιους διαγωνισμούς με τη σειρά τους, με το “Σύμφωνο Ακεραιότητας” δεσμεύονται και αυτοί γραπτώς να μην δωροδοκήσουν, να μην καταβάλουν κανενός τύπου πληρωμές, να μην συνεργαστούν δολίως με άλλους συμμετέχοντες στον διαγωνισμό, προκειμένου να χειραγωγήσουν τη διαδικασία και να δώσουν στη δημοσιότητα κάθε πληροφορία που αφορά πληρωμές σε μεσάζοντες.

Πέραν των υποχρεώσεων των δύο βασικών αντισυμβαλλομένων μερών, στη βάση του “Συμφώνου Ακεραιότητας” έχουμε και ένα τρίτο μέρος, τους ανεξάρτητους παρατηρητές που κατά κανόνα εργάζονται υπό την ομπρέλα της “Κοινωνίας των Πολιτών” ή και κάποιων άλλων Ανεξάρτητων Αρχών, που ο στόχος τους είναι η προάσπιση του δημοσίου συμφέροντος, η λειτουργία και ο ρόλος των ανεξάρτητων παρατηρητών,

είναι να εποπτεύουν, να παρακολουθούν και να παράσχουν εμπειρογνωμοσύνη για όλα τα βήματα της διαδικασίας, να διασφαλίσουν ότι η πληροφόρηση είναι ανοιχτή σε όλους, να ακούσουν ενδεχόμενες καταγγελίες των συμμετεχόντων, να προσπαθήσουν να αντιμετωπίσουν ζητήματα που προκύπτουν, να κρατήσουν ενήμερη την κοινή γνώμη και τις Αρχές για ό,τι απαιτείται και γενικότερα να συμβάλλουν στην ενίσχυση της συνολικής εμπιστοσύνης στην όλη διαδικασία.

Το “Σύμφωνο Ακεραιότητας” λειτουργεί ως διαιτητής και ως μηχανισμός επιβολής κυρώσεων και επίσης ως επίλυση διαφορών όταν ανακύψουν ζητήματα. Κυρώσεις αστικής, ποινικής και διοικητικής φύσης για τις Δημόσιες Αρχές, κυρώσεις όπως η απώλεια του διαγωνισμού, ή της χρηματικής εγγύησης συμμετοχής, ή ακόμα και αποκλεισμός από μελλοντικούς διαγωνισμούς για τις συμμετέχουσες εταιρείες.

Το “Σύμφωνο Ακεραιότητας” έχει εφαρμοστεί από Εθνικά Παραρτήματα “Διεθνούς Διαφάνειας” σε περισσότερες από δεκαπέντε (15) χώρες. Στη Γερμανία π.χ. χρησιμοποιήθηκε επιτυχώς για τη μεγάλη σύμβαση κατασκευής του νέου διεθνούς αεροδρομίου του Βερολίνου. Μέχρι σήμερα η “Διεθνής Διαφάνεια” έχει προωθήσει και έχει εποπτεύσει διαδικασίες πάνω από τριακόσια (300) “Σύμφωνα Ακεραιότητας” σε όλο τον κόσμο. Και μετά από δέκα (10) χρόνια εμπειρίας, η “Διεθνής Διαφάνεια” έχει διαπιστώσει ότι με τη χρήση αυτού του Συμφώνου, οι Αρχές είναι δυνατόν να εξοικονομήσουν κεφάλαια της τάξης του 10% έως και 60% στις δημόσιες συμβάσεις.

Συνοψίζοντας, το “Σύμφωνο Ακεραιότητας” μπορεί να βοηθήσει άμεσα και αποτελεσματικά την καταπολέμηση της διαφθοράς στις συμβάσεις των Δημοσίων Έργων και μακροπρόθεσμα να συμβάλλει στην

οικοδόμηση εμπιστοσύνης στο σύστημα των προμηθειών και στη βελτίωση και καλλιέργεια του ευνοϊκού επιχειρηματικού και επενδυτικού κλίματος.

Κλείνοντας, αν κάθε κρίση είναι μία ευκαιρία, όπως λέμε συνήθως, τότε η παρούσα κρίση που βιώνει η χώρα μας, μπορεί να αποτελέσει μοναδική ευκαιρία για να επαναπροσδιορίσουμε τις αξίες που μας χαρακτηρίζουν ως κοινωνία. Η αρχή γίνεται με τη σημερινή αποκήρυξη της Ετεροδοσοληψίας. Σας ευχαριστώ πολύ.

Κ.ΣΑΒΒΙΔΗΣ: Ευχαριστούμε τον κ.Μπακούρη.

Θα παρακαλούσα, αφού είναι ανάμεσά μας ο κ.Ασκούνης, ο Δήμαρχος της Καλλιθέας, που είναι και Πρόεδρος της Κεντρικής Ένωσης Δήμων (παλαιάς ΚΕΔΚΕ, τώρα δεν υπάρχουν Κοινότητες, είναι ΚΕΔΕ τώρα πλέον), παρακαλώ να μας πει δυο λόγια. Ευχαριστώ πολύ.

Κ.ΑΣΚΟΥΝΗΣ (Δήμαρχος Καλλιθέας – Πρόεδρος ΚΕΔΕ): Καλημέρα σας. Κύριε Πρόεδρε, αγαπητό Προεδρείο, αγαπητοί προσκεκλημένοι, με ιδιαίτερη χαρά δέχθηκα την πρόσκληση του κ.Σαββίδη να παρευρεθώ στη σημερινή σας Ημερίδα, που στόχο έχει τη διαφθορά και τη διαπλοκή. Και θεωρώ ότι είναι πάρα πολύ σημαντικό, κύριε Πρόεδρε, ότι εσείς από μόνοι σας παίρνετε αυτή την πρωτοβουλία, διότι στη συνείδηση του κόσμου, οι προμηθευτές του Δημοσίου, αλλά και οι εργολήπτες, οι εργολάβοι των Δημοσίων Έργων κατέχουν μία περίοπτη θέση σε αυτό που ονομάζουμε διαφθορά. Αλλά στη διαφθορά όμως, δεν υπάρχει ένα μέρος –το ταγκό θέλει δύο– υπάρχει και η πολιτική εξουσία. Και στο κομμάτι αυτό, με την ευρεία έννοια της πολιτικής εξουσίας, υπαγόμαστε και εμείς, οι Δήμοι της χώρας.

Υπό αυτή την έννοια λοιπόν, εγώ θέλω να εκφράσω την ιδιαίτερη ικανοποίησή μου ότι σήμερα εσείς παίρνετε την πρωτοβουλία να ανοίξετε

αυτά τα θέματα, να τα φέρουμε στην επιφάνεια, για να δούμε αν σε αυτή την πολύμορφη οικονομική, κοινωνική πολιτική, την κρίση αξιών και των προτύπων, έχουμε φτάσει στον πάτο. Γιατί η ανάδειξη και μόνο αυτού του ζητήματος, νομίζω ότι είναι ένας στοιχείο και αυτοκριτικής, αλλά και της δυνατότητας να ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα, να θωρακίσουμε θεσμικά όλη αυτή τη διαδικασία της ανάθεσης των Δημοσίων Έργων, ώστε να μην υπάρξει στο μέλλον αυτό το φαινόμενο το οποίο μας τραυματίζει και σήμερα μας έχει οδηγήσει εδώ που μας έχει οδηγήσει.

Θέλω όμως να προχωρήσω λίγο παραπέρα τη σκέψη μου, λέγοντας και από τη μεριά των Δήμων, ότι και εμείς αντιμετωπίζουμε προβλήματα, δεν είναι μόνο το θεσμικό επίπεδο και οι ατέλειες που υπάρχουν στη σύνταξη των μελετών, στην επίβλεψη, μετά στην παρακολούθηση και συντήρηση των έργων και ούτω καθεξής. Αντιμετωπίζουμε πρόβλημα πληρότητας Τεχνικών Υπηρεσιών το οποίο πολλές φορές, μη έχοντας το εξειδικευμένο Προσωπικό, μας αναγκάζει να αναζητήσουμε άλλους τρόπους επίλυσης, δηλαδή να προκηρύξουμε τις μελέτες.

Κύριε Πρόεδρε του ΤΕΕ, δράττομαι της ευκαιρίας να πω ότι αν σύντομα δεν αλλάξει αυτό το θεσμικό πλαίσιο, ενώ υπάρχουν χρήματα σε πάρα πολλές περιπτώσεις, οι μελέτες καθυστερούν τόσο πολύ, που δεν μας επιτρέπουν να προκηρύξουμε έργα, δεδομένου –επαναλαμβάνω– του γεγονότος ότι υπάρχει ελλιπής στελέχωση από τεχνικό εξειδικευμένο Προσωπικό των Τεχνικών Υπηρεσιών, των Πολεοδομιών κ.ο.κ, σε μία περίοδο που έχουμε ανάγκη τα τεχνικά έργα.

Γι αυτό λοιπόν, όπως και κατ' ιδίαν σας έχω πει, είναι ότι θα πρέπει να απλουστεύσουμε αυτές τις διαδικασίες. Έχετε νομίζω, την τεχνογνωσία εσείς καλύτερα από εμάς, ώστε σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα να

μπορούμε να προκηρύσσουμε τις μελέτες και όχι να γίνεται αυτή η διαδικασία η χρονοβόρα, που μόνο ένα θα σας πω: αν κάποιος κάνει μία ένσταση, τελειώνει πριν καν αρχίσει η διαδικασία της αξιολόγησης των μελετών. Αυτό έχει όμως επιπτώσεις πολλαπλές: οικονομικές, στην απασχόληση, στο τεχνικό Προσωπικό, στο εργατικό δυναμικό που θα ασχοληθεί στα έργα. Σας λέω ένα παράδειγμα (δεν θέλω να καταχραστώ τον χρόνο σας), για να αναφέρω άλλες περιπτώσεις οι οποίες μας έχουν απασχολήσει και μας απασχολούν.

Θέλω να κλείσω λέγοντας, κύριε Σαββίδη, ότι η Τοπική Αυτοδιοίκηση εκφράζει την ετοιμότητά της να συνεργαστεί μαζί σας και με όλους τους φορείς του Δημοσίου, για να αντιμετωπίσουμε αυτό το φαινόμενο. Θεωρούμε ότι και η Τοπική Αυτοδιοίκηση είναι μέρος του πολιτικού συστήματος.

Εμείς καταβάλουμε τεράστιες προσπάθειες να ανταποκριθούμε στον ρόλο μας και στην επιταγή του Συντάγματος, αλλά και του κόσμου που μας στέλνει στη Δημοτική Αρχή. Θα είμαστε δίπλα σας, συμπαραστάτες, για να αντιμετωπίσουμε από το μέρος που μας αφορά, όλη αυτή τη διαφθορά – γιατί για διαφθορά και διαπλοκή πρόκειται– που δεν μας τιμά.

Τέλος, θέλω να πω ότι πολλές φορές βρισκόμαστε σε αντιπαράθεση όχι μόνο με τους εργολάβους αυτών καθαυτών των τεχνικών έργων, αλλά και ιδιαίτερα των εταιρειών παροχής π.χ. Οπτικών Ίνων, της ΔΕΗ, του ΟΤΕ, της ΕΥΔΑΠ, όλων των Κοινοφελών Φορέων, που όχι απλώς βιάζουν τις πόλεις μας, καταστρέφουν στην κυριολεξία τις πόλεις μας. Π.χ. το Φυσικό Αέριο, με μία απλή αίτηση, ή οι Οπτικές Ίνες, όταν δεν δίνουμε εμείς την άδεια, καταφεύγουν στην Περιφέρεια και παίρνουν, καταστρέφουν, βιάζουν στην κυριολεξία τις πόλεις μας, έχουν μία εγγυητική

επιστολή η διαδικασία και μόνο να γίνει η έκπτωση της εγγυητικής επιστολής, δεν συμφέρει.

Και δεν μπορούμε να βρούμε, κύριε Πρόεδρε του Τεχνικού Επιμελητηρίου, έναν τρόπο συνεργασίας, ώστε και αυτοί οι πάροχοι των Δημοσίων Κοινωφελών Επιχειρήσεων, αλλά και ιδιαίτερα των Οπτικών Ινών, δεν μπορούμε να βρούμε έναν κοινό τρόπο και την εργασία τους να εκτελέσουν, αλλά και εμείς, από την άλλη μεριά, να προφυλάξουμε και τους ίδιους και τις πόλεις μας και τους εαυτούς μας. Παράδειγμα, εάν το Φυσικό Αέριο δεν έχει μία πλημμελή τεχνική κατασκευή και ένας συμπολίτης μας πέσει και κτυπήσει, πάει για ποινικό αδίκημα και έκπτωση του αξιώματος ο Δήμαρχος.

Είναι απίστευτο αυτό το οποίο, δε, γίνεται, πολλές φορές όταν αρνούμεθα, πάνε στην Περιφέρεια και κάνουν υπέρβαση των Δημοτικών Αρχών και ο κ.Ρακιτζής ξέρει πολύ καλά ότι τέτοια φαινόμενα μας ταλαιπωρούν.

Εγώ περιμένω πολλά από τη σημερινή σας Ημερίδα. Και κύριε Πρόεδρε του Τεχνικού Επιμελητηρίου, επαναλαμβάνω ότι σας έχουμε ενοχλήσει, έχουμε συζητήσει, πάρτε πρωτοβουλίες, θα είμαστε μαζί σας. Ευχαριστώ. Καλή επιτυχία στις εργασίες σας.

Κ.ΣΑΒΒΙΔΗΣ: Ευχαριστώ τον Πρόεδρο της Κεντρικής Ένωσης Δήμων και Δήμαρχο Καλλιθέας τον κ.Ασκούνη, για το ελπιδοφόρο μήνυμα που δίνουμε όλοι μαζί και που έδωσε και ο ίδιος προς την κοινωνία και τον σκληρά δοκιμαζόμενο και χειμαζόμενο σήμερα Ελληνικό λαό, θέλω να πω.

Βέβαια, κύριε Πρόεδρε και κύριε Δήμαρχε, το Πολιτικό Προσωπικό της χώρας, δυστυχώς απέτυχε στην πάταξη και μάλλον ευνόησε την παρουσία τέτοιων φαινομένων.

Θα δώσω τον λόγο στον κ.Κώστα Αλεξόπουλο, που είναι ο Πρόεδρος του Συλλόγου των Ελλήνων Μελετητών, που και αυτοί, όπως ο κατασκευαστικός κόσμος, κάτι ξέρουν από την Ετεροδοσοληψία. Έχω ακούσει, τα ποσοστά πήγαν πολύ ψηλά, κύριε Κώστα.

Θ.ΤΑΣΙΟΣ: 30% έφτασαν περίπου.

Κ.ΣΑΒΒΙΔΗΣ: 40% έχουν πει, κύριε καθηγητά μου.

Κ.ΑΛΕΞΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος Συλλόγου Ελλήνων Μελετητών): Τώρα, μην κάνουμε πλειοδοσία εδώ. Είναι κρίμα!

Κ.ΣΑΒΒΙΔΗΣ: Παρακαλώ, κύριε Πρόεδρε των Μελετητών, κύριε Αλεξόπουλε, έχετε τον λόγο.

Κ.ΑΛΕΞΟΠΟΥΛΟΣ: Οι μειοδοσίες έχουν καθιερωθεί όπως ξέρετε, με τους καινούργιους Νόμους, αλλά τώρα μην το κάνουμε πλειοδοσία εδώ, ποσοστών.

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Πρόεδροι των Εργοληπτικών Οργανώσεων, κύριε Πρόεδρε του Τεχνικού Επιμελητηρίου, κύριε Πρόεδρε της “Διεθνούς Διαφάνειας”, κύριε Γενικό Επιθεωρητά, σεβαστέ μου φίλε καθηγητά κύριε Τάσιε, διαπιστώνω απλώς, είναι περιττό να πω: συγχαρητήρια για ακόμα μία νέα λέξη που προσθέσατε στις τόσες που έχετε δημιουργήσει στο Ελληνικό Λεξικό, διότι όποιος έψαξε στο Λεξικό για να βρει τη λέξη: Ετεροδοσοληψία, θα μπορούσα να του δώσω εγώ μία δεκάδα λέξεων που έχει δημιουργήσει ο καθηγητής κ.Θεοδόσης Τάσιος και οι οποίες δεν υπάρχουν στο Λεξικό του Μπαμπινιώτη. Ευχαριστούμε λοιπόν, ακόμα και για την προσθήκη της νέας λέξεως.

Προσωπικά θεωρώ ότι το θέμα είναι δύσκολο και θέλω να χαιρετίσω την πρωτοβουλία αυτών των Εργοληπτικών Οργανώσεων κυρίως για την τοποθέτηση του θέματος σε αυτή την εποχή. Τη θεωρώ περισσότερο

κατάλληλη από μία άλλη εποχή “παχιών αγελάδων” στην παραγωγή του συστήματος Δημοσίων Έργων και θα καταλάβετε γιατί το λέω αυτό.

Παρ’ όλα αυτά, σε συζητήσεις μεταξύ συναδέλφων κατά την προετοιμασία αυτής, άκουσα συναδέλφους να λένε: «*Είναι και λίγο ανέκδοτο, οι εργολήπτες να θέτουν το θέμα και να ζητάνε την κατάργηση της Ετεροδοσοληψίας*». Εγώ δεν θα συμφωνήσω σε αυτό. Θεωρώ την πρόθεση ειλικρινή. Και όχι μόνο ειλικρινή, αλλά και απαραίτητη σε αυτό το χαμηλό σημείο (δεν ξέρω αν είμαστε ακόμα στον πάτο του βαρελιού) που βρισκόμαστε, για να προετοιμαστούμε, εάν και όταν έρθει αυτή η πολυπόθητη ανάπτυξη και ανάκαμψη, να προχωρήσουμε με καλύτερα βήματα και σε στερεότερο έδαφος.

Διότι, όπως είπαν και προηγούμενοι χαιρετίσαντες την εκδήλωση αυτή, το φαινόμενο είναι ενδημικό από ετών, αιώνων και χιλιετιών. Ειδικότερα, αν πάρουμε στα τελευταία χρόνια και την εμπειρία της ζωής μας, του καθενός από εμάς τις προσλαμβάνουσες καταστάσεις του, έχουμε διαπιστώσει ότι ανεξαρτήτως ισχύος του Νόμου και διαδικασιών που περιέχει, θετικές ή λιγότερο πετυχημένες, ή αμφισβητούμενες, το φαινόμενο εξακολουθεί να υπάρχει.

Και επίσης, επιβεβαιώνω αυτό που είπε ο κ.Κώστας Σαββίδης ότι και στους μελετητές ισχύει το ίδιο πράγμα, ιδίως τα τελευταία τριάντα (30) – σαράντα (40) χρόνια θα έλεγα, όταν πρώτον, αυξήθηκε ο όγκος των υπό ανάθεση μελετών και δεύτερον, όταν οργανώθηκαν κάπως περισσότερο οι τρόποι αναθέσεως μελετών, με τους αντίστοιχους Νόμους, (Ν. 716, Ν. 3316 κ.λπ.) αυτό θα πρέπει να μας δείξει κάτι, ότι πέραν των Νόμων υπάρχουν και βαθύτερες και εγγενείς καταστάσεις αφενός και περιπτώσεις αφετέρου.

Και όπως, αν κοιτάξουμε προς τα πίσω και θυμηθούμε το πώς εξελίχθηκε η όλη κατάσταση, ιδίως στον τομέα των μελετών στον οποίο αναφέρομαι, θα δείτε ότι αυτό παρακολουθεί λιγάκι και την εξέλιξη της δουλειάς και την ανάπτυξη της δουλειάς μας, διότι άλλος ήταν ο όγκος των μελετών στη δεκαετία του '60, του '70, του '80 και ούτω καθεξής. Το φαινόμενο όμως, θα έλεγα ότι εντάθηκε πολύ τις τελευταίες μία – δύο δεκαετίες, ιδίως μετά και τη μείωση του μελετητικού αντικειμένου – ορόσημο είναι βέβαια η εποχή μετά το 2004– και στις υποδομές και στα οικιστικά και επομένως εκεί ο διαγκωνισμός αντικατέστησε τον διαγωνισμό για τις διάφορες αναθέσεις. Αλλά δεν είναι θέμα ούτε Νόμων, ούτε οικονομικής καταστάσεως. Είναι θέμα νοοτροπίας για να ξεκινήσουμε από τη βάση.

Πράγματι, εγώ είμαι Πρόεδρος του Συλλόγου Ελλήνων Μελετητών, που εκπροσωπούμε τα φυσικά πρόσωπα που ασχολούνται με τις μελέτες Δημοσίων Έργων, δηλαδή αυτούς που έχουν το Πτυχίο, αλλά εν πάση περιπτώσει, αλλά το ίδιο ισχύει και για τον “αδελφό” Σύλλογο των Γραφείων Μελετών, στον οποίο επίσης εγώ είμαι Μέλος και οι οποίοι κατά τον ίδιο τρόπο θα μιλούσαν και πιστεύω ότι θα αντιμετώπιζαν το φαινόμενο. Ξεκινάμε ότι πρέπει λοιπόν να ξεριζώσουμε αυτές τις νοοτροπίες, γιατί όπως επανέλαβαν (δεν θέλω να μακρηγορήσω, υποσχέθηκα στον κ.Κώστα Σαββίδη ότι θα είμαι σύντομος, παρ’ όλο που αισθάνομαι την υποχρέωση να αναφερθώ σε δύο σημεία παρακάτω, που ανέφεραν οι δύο έγκριτοι ομιλητές, ο Γενικός Επιθεωρητής ο κ.Ρακιτζής και ο καθηγητής κ.Μπακούρης), το “ταγκό χρειάζεται δύο”, η ευθύνη λοιπόν ανήκει και στις δύο πλευρές, εγώ θα ήθελα όμως λιγάκι την πλευρά της Δημόσιας

Διοίκησης και της πολιτικής ηγεσίας να τις ενοποιήσω, βάσει μίας πολύ παλιάς “καταστατικής” (εντός εισαγωγικών) αρχής.

Διότι εδώ πιστεύω –και έχει αναφερθεί αυτό σε πολλές περιπτώσεις, τόσο σε Ημερίδες και Γενικές Συνελεύσεις του Συνδέσμου των Ελληνικών Γραφείων Μελετών, όσο και σε άλλα Fora – πιστεύω ότι υπάρχει μία ανίερη συμμαχία μεταξύ της Δημόσιας Διοίκησης και της εκάστοτε πολιτικής ηγεσίας. Με τις διαδικασίες και το θεσμικό πλαίσιο που ψηφίζετε, με φροντίδα να είναι πολύπλοκο, γραφειοκρατικό, ούτως ώστε να ενισχύει και τις δύο πλευρές αυτές –γι αυτό και τις ενοποιώ εγώ σε μία– στην επίτευξη των στόχων τους: στην ενίσχυση των πελατειακών σχέσεων για τις πολιτικές ηγεσίες και στις περιπτώσεις της ανίερης εκτέλεσης των καθηκόντων των δημοσίων λειτουργών.

Τα σημεία στα οποία αναφέρθηκαν οι προηγούμενοι έγκριτοι ομιλητές για την ποιότητα των μελετών, ήθελα να πω το εξής, χωρίς να φανεί ότι υπερασπίζομαι το σπίτι μου για να μην πέσει να με πλακώσει. Κύριοι συνάδελφοι, κύριοι Πρόεδροι, οι μελέτες είναι ένα αντικείμενο το οποίο υπακούει στους Νόμους της στατιστικής κατανομής. Υπάρχουν καλοί μελετητές, υπάρχουν κακοί μελετητές, υπάρχουν καλές μελέτες, υπάρχει μία καμπύλη διανομής αυτών. Δεν οφείλονται όλα τα κακά της δοσοληψίας και των συνεπειών που αναφέρθηκαν, τόσο ο κ.Μπακούρης, όσο και ο κ.Ρακιτζής, στις κακές μελέτες.

Ξέρετε τι συμβαίνει; Το ίδιο που συμβαίνει με μία κακή μελέτη, συμβαίνει και με μία καλή μελέτη. Το φαινόμενο οφείλεται στο θεσμικό πλαίσιο που επιτρέπει την παρέμβαση στις μελέτες με τους γνωστούς τρόπους, (να μην επεκταθώ παραπάνω, δεν έχουμε και χρόνο) και από εκεί και πέρα ξεκινάει η αλυσίδα τροποποιήσεως των μελετών, παρεμβάσεων

στην αρχική σύμβαση και στο αντικείμενο και ούτω καθεξής, με αποτέλεσμα να προϋπολογίζεται μία μελέτη στο 100, να προσφέρονται εκπτώσεις και να συμβολαιοποιείται ένας προϋπολογισμός της τάξεως (ας πούμε, να μιλήσω συντηρητικά) των 50 και στο τέλος το έργο να κοστίζει 200. Είναι σαφές αυτό, όλη η προϊστορία αυτό δείχνει.

Σε εκείνο που θα επιμείνω, είναι ότι οι Οργανώσεις μας έχουν προσπαθήσει και με αναφορές σε δημόσιες εκδηλώσεις, αλλά και με έγγραφες προτάσεις προς τα Υπουργεία, να φέρουν κάποιες προτάσεις, που, αν δεν κλείσουν τελείως το πρόβλημα, γιατί δεν είναι τόσο εύκολο να λυθεί, όπως ακούσατε, αλλά τουλάχιστον, να βελτιώσουμε.

Θέλω εδώ να πω κάτι, σε συνέχεια των όσων ακούστηκαν μέχρι τώρα, ότι αυτή τη στιγμή αντιμετωπίζουμε και ένα εξαιρετικά καινούργιο και θα έλεγα άκομψο θεσμικό πλαίσιο, με την απεριόριστη έκπτωση. Ουσιαστικά, οι αμοιβές των μελετών σήμερα υπόκεινται σε απεριόριστη έκπτωση, δηλαδή μπορεί κάποιος να προσφέρει ανεξαρτήτως αυτών που οι Νόμοι ορίζουν ως προεκτιμώμενη αμοιβή, μπορεί να προσφέρει το 2%, το 3%, το 10%, το 20%. Εμείς δεν πιστεύουμε ότι αυτό μπορεί να βοηθήσει οπουδήποτε. Ιδίως, χρησιμοποιώντας, αν θέλετε και την εμπειρία του κ.Ρακιτζή, ο οποίος έχει δει πάρα πολλές μελέτες, μπορούμε να συνάγουμε ότι αυτό είναι ένα μέτρο που δεν βοηθάει.

Και θα αναφερθώ τώρα τελικά στις προτάσεις που έχουμε κάνει, στην περίοδο των “παχιών αγελάδων”, για να μπορέσουμε να συστρατεύσουμε τη Δημόσια Διοίκηση και το ανεξάρτητο παραγωγικό μελετητικό δυναμικό, είχαμε προτείνει στις αρχές του 2000, σε ένα Συνέδριο του ΣΕΓΜΑ, αν θυμάμαι καλά, ένα είδος sabbatical, δηλαδή μία μετακίνηση των υπαλλήλων του Δημοσίου Τομέα προς τον Ιδιωτικό, με ένα συμβολικό

ποσοστό αμοιβής από το Δημόσιο, η υπόλοιπη αμοιβή τους θα δινόταν από τον Ιδιωτικό Τομέα, με προφανή αποτελέσματα: εμπειρία, συμμετοχή στα προβλήματα του Ιδιωτικού Τομέα, βελτίωση των γνώσεών τους και επιστροφή, για να βοηθήσουν μετά.

Ακόμα – ακόμα και στην περίπτωση των “ισχνών αγελάδων” πρόσφατα, επιμείναμε τόσο κατά τη ψήφιση του Ν. 3316, όσο και κυρίως μετά, στην απλούστευση των διαδικασιών. Δεν υπάρχει λόγος να υπάρχουν πολυμελή Όργανα για να αποφασίσουν την ανάθεση μίας μελέτης. Υπάρχει μηχανισμός, ο διοικητικός μηχανισμός. Και με την ευθύνη του αρμοδίου Διευθυντού, θα μπορεί, χρησιμοποιώντας τα κριτήρια που προβλέπουν οι Νόμοι, απλουστευμένα, να έχει την ευθύνη να αποφασίσει ότι εκεί πρέπει να δοθεί η μελέτη. Και όλη αυτή η ευθύνη αντιπροσωπεύει ουσία πια. Θα υπόκειται στην κριτική και του Τεχνικού Επιμελητηρίου και της κοινής γνώμης, αλλά και των πειθαρχικών διαδικασιών του Υπουργείου.

Δεν ξέρω αν σας κούρασα, αλλά θεωρώ τη σημερινή πρωτοβουλία, ανεξαρτήτως του πόσο πιστεύουμε ότι θα είναι αποτελεσματική, ίσως είναι πρόωρη, ίσως είναι ρομαντική, αλλά θέλω να πιστεύω ότι ακριβώς επειδή γίνεται αυτή την εποχή και επειδή έχουμε μπροστά μας ακόμα πάρα πολύ κρίσιμους καιρούς, θα μας βοηθήσει να τα αντιμετωπίσουμε και οι μελετητές, αλλά κυρίως και οι εργολήπτες, γιατί όπως καταλαβαίνετε, το αντικείμενο, ο κύκλος εργασιών και το κομμάτι που αναφέρεται ανάμεσα στα δύο, έχουν πολύ μεγάλη απόσταση και επομένως, είναι πολύ πιο δύσκολο το θέμα για εσάς, κύριοι συνάδελφοι. Εύχομαι από τη σημερινή ημέρα να ξεκινήσει μία σωστότερη αντιμετώπιση. Ευχαριστώ πολύ.

Κ.ΣΑΒΒΙΑΔΗΣ: Ευχαριστούμε τον κ.Αλεξόπουλο.

Αγαπητοί φίλοι, το Τεχνικό Επιμελητήριο, τόσο στην Κεντρική του

Διοίκηση, κυρίως στο Προεδρείο του, όσο και στα Περιφερειακά Τμήματά του (βλέπω εδώ και τον Πρόεδρο του Τ.Ε.Ε. από τη Μαγνησία), έχει δώσει δείγματα γραφής στήριξης του κατασκευαστικού κόσμου σε αυτή την πολύ κρίσιμη περίοδο για τον Κατασκευαστικό Κλάδο της χώρας. Πριν δώσω τον λόγο στον Πρόεδρο του Τεχνικού Επιμελητηρίου ο οποίος τιμά την εκδήλωσή μας, τον συνάδελφο κ.Χρήστο Σπίρτζη, θέλω να τα πω αυτά τα λόγια, όπως και να πω ότι πρέπει το Τεχνικό Επιμελητήριο να στηρίξει αυτές τις προσπάθειες και τον Κατασκευαστικό Κλάδο και τον Μελετητικό Κλάδο ασφαλώς και τους ελεύθερους επαγγελματίες γενικότερα, όλους, στην προσπάθεια που κάνουμε για την πάταξη αυτού του φαινομένου.

Εμείς, αγαπητέ Πρόεδρε του Τεχνικού Επιμελητηρίου, κάνουμε ένα ξεκίνημα και πιστεύουμε ότι ίσως μας ξεκουνήσει όλους από τις πολυθρόνες μας. Ό,τι βγει. Τουλάχιστον δεν θα κρύβουμε αυτό το φοβερό πρόβλημα, δεν θα το κρύβουμε “κάτω από το χαλί”. Και ευχόμαστε ανάλογες εκδηλώσεις και ανάλογες κινήσεις να κάνουν και η Ένωση Συντακτών, οι αγαπητοί μας φίλοι δημοσιογράφοι, η Ένωση Δικαστικών, ο Ιατρικός Σύλλογος, η Ένωση Κληρικών, η Ένωση Τραπεζικών Υπαλλήλων και άλλες Συνδικαλιστικές Οργανώσεις.

Δίνω τον λόγο λοιπόν στον αγαπητό Πρόεδρο τον κ.Χρήστο Σπίρτζη του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος και ανακοινώνω ότι προσήλθε και βρίσκεται στην εκδήλωσή μας ο Γενικός Γραμματέας Δημοσίων Έργων ο κ.Οικονομίδης.

ΧΡ.ΣΠΙΡΤΖΗΣ (Πρόεδρος Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος): Κύριε Πρόεδρε, αξιότιμοι προσκεκλημένοι, κύριε Πρόεδρε της ΚΕΔΕ, αγαπητοί συνάδελφοι και συναδέλφισσες, είναι κοινή διαπίστωση ότι το ξεπέραςμα της κρίσης, η μετάβαση σε εποχές ανάπτυξης, η διατήρηση ενός

κοινωνικού κράτους, η διάσωση ενός Ευρωπαϊκού εργασιακού πλαισίου και επομένως του Ευρωπαϊκού πολιτισμού, διέρχεται μέσα από την υλοποίηση ενός συγκεκριμένου σχεδίου, ενός αναπτυξιακού σχεδίου, που έχει καθορισμένους τους τομείς, το θεσμικό πλαίσιο που θα υλοποιηθεί και επομένως τους κανόνες και τις υποδομές που εντάσσονται και υπηρετούν την υλοποίηση αυτού του σχεδίου.

Μέχρι σήμερα, τα σχέδια αντιμετώπισης της κρίσης δεν είναι αυτού του τύπου. Τα σχέδια αντιμετώπισης της κρίσης είναι λογιστικού τύπου: έσοδα, έξοδα, ισοσκελισμένοι προϋπολογισμοί, δεν πετυχαίνεται αυτός ο στόχος, πηγαίνουμε σε μείωση εξόδων, δηλαδή σε μείωση μισθών και συντάξεων, σε μείωση του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, πηγαίνουμε σε αύξηση φόρων, νέοι φόροι, αύξηση του Φ.Π.Α., πάλι νέοι φόροι και τελικά έχουμε μπει σε έναν κύκλο ύφεσης, που δεν έχει σταματημό.

Επιπρόσθετα, στο έλλειμμα αξιόπιστου σχεδίου, υπάρχει το έλλειμμα διαχειριστικής και τεχνοκρατικής επάρκειας, τόσο στην κυβέρνηση –κύρια στην κυβέρνηση– αλλά και στους εκπροσώπους της Τρόικας και αυτό είναι προφανές. Έχουν σταματήσει τα πάντα, σταμάτησαν και αυτά που όφειλαν να συνεχίσουν, ακόμη και αν με κάποιο από αυτά διαφωνούμε. Σταμάτησαν αναιτιολόγητα οι παραχωρήσεις, τα Σ.Δ.Ι.Τ., η υλοποίηση του ΕΣΠΑ και ακούμε ανακοινώσεις για τις απορροφήσεις του ΕΣΠΑ και αναρωτιόμαστε μήπως ζούμε σε άλλη χώρα! Δεν έχει διατεθεί ένα euro στην πραγματική οικονομία από το ΕΣΠΑ. Προφανώς, κάποιοι συνεχίζουν να διαβάζουν το Μνημόνιο, αντί να ασχολούνται με αυτό.

Αντί να υπάρχει ένταση στην υλοποίηση έργων και δράσεων, υπάρχουν συνεχή αντικρουόμενα και οριζόντια νομοθετήματα. Το πολιτικό

Προσωπικό ασχολείται με δίμηνες αναφορές στην Τρόικα και με συγγραφή νομοθετημάτων. Όχι με υλοποίηση έργων, ή έστω με τη σύνταξη προγράμματος που μπορούμε να ακολουθήσουμε, ή έστω με την απλοποίηση πολύπλοκων διαδικασιών για να υλοποιηθούν.

Σε αυτό το πλαίσιο και στη διαμόρφωσή του, δεν έχει συμβάλει μόνο η κυβέρνηση και η Τρόικα, διότι αν κανείς κάνει τον κόπο να διαβάσει το Μνημόνιο, τις αναθεωρήσεις και το Μεσοπρόθεσμο, θα διαπιστώσει ότι ή η Τρόικα θα είναι εγκατεστημένη είκοσι (20) χρόνια στη χώρα, ή η κυβέρνηση η προηγούμενη ή αυτή, έχει ένα πρόγραμμα, τα Κόμμάτα της έχουν ένα πρόγραμμα που θα είχε τόσες λεπτομέρειες, θα ήξεραν βήμα – βήμα τι θα κάνουν και δεν μας έχουν συνηθίσει τα Ελληνικά Κόμματα να έχουν τέτοια προγράμματα. Άρα έχουν συμβάλει και άλλοι και έχουν συμβάλει όσοι νόμιζαν ότι με την προσφυγή τους στην Τρόικα απευθείας, θα υπηρετήσουν τα συμφέροντά τους και θα μείνουν, όπως θεωρούσαν, έξω από τη θύελλα.

Ο πρώτος φορέας που έδωσε αυτό το παράδειγμα, είναι ο Σ.Ε.Β. Μπορείτε να διαβάσετε τις προτάσεις που έκανε τον Οκτώβρη του 2010, μπορείτε να διαβάσετε τις ελλειπίες και άθλιες μελέτες του Ι.Ο.Β.Ε., που μας έταζε 15% αύξηση του Α.Ε.Π., αν ανοίξουν τα κλειστά επαγγέλματα. Σήμερα, κατάλαβε και ο Σ.Ε.Β. ακόμη ότι δεν θα εξαιρεθεί από τη θύελλα, από την παράδοση της χώρας και από τις τραγικές συνέπειες της κρίσης και σήμερα έρχεται να συνδράμει, για να μην χαθεί ο 13^{ος} και ο 14^{ος} μισθός πλέον στον Ιδιωτικό Τομέα. Αλλά είναι αργά για δάκρυα.

Έχουμε λοιπόν μία πολιτική η οποία στο μόνο που εισφέρει, είναι η συνεχής μείωση του κόστους εργασίας, στην εξαθλίωση και στην κοινωνική ένταση. Καμία απολύτως επιτυχή άσκηση του άλλοθι της

πολιτικής ανταγωνιστικότητας της χώρας μας δεν έχει επέλθει και στον χώρο μας αυτό το ξέρουμε πάρα πολύ καλά, μια και δεν μπορεί να πέφτει το κόστος εργασίας στους εργάτες, το Τεχνικό Προσωπικό, δεν μπορεί να έχουν πάει στο ναδίρ οι αμοιβές των μηχανικών και το κόστος των έργων, λόγω της αύξησης των δομικών υλικών κάθε μήνα να ανεβαίνει, σε μία εποχή που υπάρχει μηδενική ζήτηση στα δομικά υλικά.

Έχουμε λοιπόν αύξηση του κόστους έργων, έχουμε μία Επιτροπή Ανταγωνισμού που συνδράμει στην υλοποίηση άθλιων νομοθετημάτων και προσβάλλει η λειτουργία της τη χώρα και τη δημοκρατία. Ψηφίστηκε ο Ν. 3919, έδωσε τις παρατηρήσεις της, κάποιες από αυτές έγιναν αποδεκτές από το Κοινοβούλιο, κάποιες όχι. Στο Μεσοπρόθεσμο, οι παρατηρήσεις που δεν έγιναν αποδεκτές, περιελήφθησαν σαν δεσμεύσεις για τη χώρα.

Να καταργήσουμε το Κοινοβούλιο και να βάλουμε να κυβερνά τη χώρα η Επιτροπή Ανταγωνισμού και ο κ.Κυριτσάκης! Πρόταση! Και βέβαια, το μόνο καρτέλ που έχει ανακαλύψει στη χώρα, είναι το Τεχνικό Επιμελητήριο. Δεν βλέπει ούτε καρτέλ δομικών υλικών, ούτε Super Markets, τίποτα!

Τι θα κάνουμε και τι έχει προγραμματίσει το Επιμελητήριο στις δραστηριότητές του γι αυτή τη χρονιά:

Η πρώτη δράση είναι η υλοποίηση αρμοδιοτήτων που εξορθολογίζουν το σύστημα παραγωγής έργων ιδιωτικών και δημόσιων, μέσα από το ηλεκτρονικό σύστημα αδειών δόμησης, από το ηλεκτρονικό σύστημα αδειών εγκατάστασης και λειτουργίας βιομηχανιών και βιοτεχνιών και της περιβαλλοντικής αδειοδότησης, μέσα από την ίδρυση φορέα πιστοποίησης τεχνικών επαγγελματιών, μέσα από το να αδειοδοτούμε και όχι να πιστοποιούμε ελεγκτές και να έχουμε ένα άξιο σύστημα αδειοδότησης και

ελέγχου τους, μέσα από τη μείωση της γραφειοκρατίας, μέσα από τη ψηφιακή υπογραφή, μέσα από το Παρατηρητήριο Τιμών σε συνεργασία με τις Εργοληπτικές Οργανώσεις και Τιμολογίων.

Εμμένουμε στο ΜΗ.Κ.Ε., κύριε Γενικό Γραμματέα, να το μεταφέρετε στον Υπουργό, μια που αποτελεί δέσμευση των δύο Υπουργών που ασχολήθηκαν με τον χώρο (ο ενδιάμεσος ασχολήθηκε με τα ταξί κυρίως) και πιστεύουμε ότι κάποτε, το Προεδρικό Διάταγμα που σας έχουμε στείλει, να προχωρήσει. Επιτέλους τα Μητρώα των Μηχανικών να τηρούνται από το Τεχνικό Επιμελητήριο. Και να προχωρήσουμε πραγματικά σε έναν εξορθολογισμό του συστήματος Δημόσιων και Ιδιωτικών Έργων, μέσα από τέτοιες δράσεις.

Το δεύτερο που θα κάνουμε, είναι η υπεράσπιση της αξιοπρέπειας των μηχανικών. Δεν θα ανεχθούμε ισοπεδωτικές λογικές, ούτε από την “πανάρετη” καΔιαμαντοπούλου, ούτε από νομοθετήματα όπως το Μισθολόγιο και το Βαθμολόγιο των Δημοσίων Υπαλλήλων, ούτε από τις ελλειπείς προδιαγραφές που υπάρχουν στο σύστημα των έργων. Θα προχωρήσουμε ακόμη και μόνοι μας στην υλοποίηση των αποφάσεων του Συμβουλίου της Επικρατείας, είτε θέλουν, είτε δεν θέλουν.

Και γι αυτό θα παρακαλέσω (κάνω μία παρένθεση) στη μάχη που θα δώσουμε αυτή την εβδομάδα για το Ασφαλιστικό, να είναι όλοι όσοι είναι σήμερα εδώ έξω από το Υπουργείο του κ.Κουτρουμάνη, στη συγκέντρωση που θα κάνουμε στις 11.00΄ η ώρα, διότι αυτές οι πολιτικές, της λήστευσης των αποθεματικών του Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε., ή οι πολιτικές του να αυξήσουμε τις εισφορές, ώστε να μην αντέχει ούτε μικρός εργολήπτης, ούτε μεγάλος, ούτε μικρός μελετητής, ούτε μεγάλος και να οδηγηθούμε όλοι στο κλείσιμο των Γραφείων μας, δεν έχουν ούτε αρχή, ούτε μέση, ούτε τέλος.

Επίσης θα παρακαλέσω, επειδή είναι ημέρες ενότητας, δικαστικές διαφωνίες που υπάρχουν μεταξύ Συνδικαλιστικών Φορέων Μηχανικών, να λυθούν στο πλαίσιο της οικογένειάς μας και όχι στα δικαστήρια.

Στην υπεράσπιση της οικογένειας των μηχανικών, έχουμε ξεκινήσει –μετέχει ο δάσκαλος κ.Θεοδόσης Τάσιος– σε μία Επιτροπή για ένα νέο Κώδικα Δεοντολογίας των μηχανικών, όλων των μηχανικών. Δεν μπορέσαμε να ρίξουμε βάρος και να επισπεύσουμε τα αποτελέσματα αυτής της Επιτροπής, γιατί ενάμιση χρόνο τώρα ασχολούμαστε με τα νομοθετήματα που δεν έχουν αρχή, μέση και τέλος. Πιστεύω ότι μέσα σε αυτό τον χρόνο αυτή η προσπάθεια θα ευοδωθεί και η Επιτροπή τις εργασίες της. Και άρα, να έχουμε και άλλες ποινές για τους μηχανικούς, όλους τους μηχανικούς.

Το τρίτο που θα κάνουμε, είναι η σύνταξη ενός Αναπτυξιακού Σχεδίου, που θα περιλαμβάνει Τομεακά και Περιφερειακά Προγράμματα. Θα περιλαμβάνει Τομεακά Προγράμματα στην πρωτογενή παραγωγή και τη μεταποίηση, στον τουρισμό, στη βιομηχανία, στον ορυκτό πλούτο, στην ενέργεια, στις τηλεπικοινωνίες, στις νέες τεχνολογίες και στα δίκτυα και σε συνεργασία με τα Περιφερειακά Τμήματα και τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, θα φτιάξουμε, με βάση Τομεακά Σχέδια, τα Περιφερειακά Σχέδια, Νομό – Νομό, ή καλύτερα Περιφερειακή Ενότητα – Περιφερειακή Ενότητα και Δήμο – Δήμο.

Και στη συνέχεια, θα δούμε τέσσερις (4) Δράσεις, τέσσερα (4) Σχέδια, με βάση τα προηγούμενα όμως, θα εντάσσονται στον προηγούμενο σχεδιασμό και δεν θα είναι ανεξάρτητα. Θα είναι:

- Το Σχέδιο για τις Υποδομές, ιεραρχημένο και ενταγμένο στο Σχέδιο Ανάπτυξης της χώρας. Όχι έργα για τα έργα. Έργα που θα

εντάσσονται σε ένα συγκεκριμένο Σχέδιο Ανάπτυξης.

- Το Θεσμικό Πλαίσιο Υλοποίησης. Και εκεί εντάσσεται πρόβλημα σαν το σημερινό, της Ετεροδοσοληψίας. Η Παιδεία και οι κατευθύνσεις της. Και εκεί εντάσσεται.
- Οι Τομείς εξωστρέφειας.
- Και ο συντονισμός των δικτύων πωλήσεων για Ελληνικά προϊόντα και παραγωγή.

Φίλε Πρόεδρε της Κ.Ε.Δ.Ε., πώς να μην έχεις αυτά τα προβλήματα, όταν είμαστε η μόνη χώρα, που κάθε εταιρεία τηλεπικοινωνιών έχει το δικό της πολυσωλήνων σύστημα και όταν δεν υπάρχει ένας σχεδιασμός, από πού περνάνε τα δίκτυα Κοινής Ωφέλειας στους Δήμους και στους δρόμους της χώρας! Δεν γίνεται χωρίς σχεδιασμό. Δεν γίνεται: παίρνουμε μία τσάπα, σκάβουμε και πάμε και ρίχνουμε και να απαιτούμε κιόλας να είμαστε μία σύγχρονη Ευρωπαϊκή χώρα, που δεν θα έχουμε αυτά τα ελλείμματα.

Οι μελέτες μας, συνήθως ο μελετητικός χρόνος διαρκεί λίγους μήνες και η διεκπεραίωση απαιτεί αρκετά χρόνια, μέχρι να έρθει ένας εργολήπτης να το υλοποιήσει. Προφανώς, θα συμβάλλουμε, αλλά η δημόσια διαβούλευση για το νέο Σχέδιο Νόμου έγινε πριν ενάμιση χρόνο –αν θυμάμαι καλά– και ακόμη είναι στον αέρα. Και βέβαια, δεν έχουν ληφθεί υπόψη σημαντικότερες παρατηρήσεις και του Τ.Ε.Ε. και του εργοληπτικού κόσμου και του μελετητικού μέσα σε αυτό το Σχέδιο και θα τα πω και αργότερα.

Η Ετεροδοσοληψία λοιπόν, εντάσσεται στο θεσμικό πλαίσιο. Μέχρι σήμερα, το μοντέλο ανάπτυξης επέβαλλε ένα χαλαρό μηχανισμό στην παραγωγή δημόσιων και ιδιωτικών έργων, ένα μηχανισμό που ήθελε Δημόσιες Υπηρεσίες αδύναμες, ώστε να μην μπορεί να αντισταθεί στις

επιλογές της εκάστοτε πολιτικής ηγεσίας, ένα μηχανισμό που θα ήθελε να αποξενώνει τον μελετητή από το αντικείμενο εργασίας και από το αντικείμενο του έργου, επομένως να μην έχει καμία συνέπεια για το κακό αποτέλεσμα. Ένα μηχανισμό, που ήθελε τον εργολήπτη, αντί επιστήμονα, εργολάβο και δαιμόνιο νεωτεριστή στα κενά του Νόμου και στην εύρεση των αδύναμων σημείων του συστήματος, ένα μηχανισμό με τιμολόγια εκτός πραγματικότητας, με προδιαγραφές αναχρονιστικές, με υλικά και προδιαγραφές που υπάρχουν στα εν ισχύ τιμολόγια αλλά έχουν καταργηθεί, δεν παράγονται ή δεν τηρούνται, δεν εφαρμόζονται. Ένα μηχανισμό, που ήθελε να καθοδηγούνται οι αναθέσεις των έργων, από πάνω ως κάτω. Και προφανώς, αφού καθοδηγούνται οι αναθέσεις, καθοδηγούνται και τα διανεμόμενα κέρδη, που δεν νέμονται μόνο στους μετόχους των εταιρειών, αλλά σε Κόμματα, σε Δημοτικές Αρχές, στο μηχανισμό και στους αναδόχους.

Αυτό το σύστημα ή οι αποσπασματικές βελτιώσεις αυτού του συστήματος, οδήγησαν πολλές φορές στην ύπαρξη φαινομένων ντροπής και προσβολής της αξιοπρέπειάς μας. Έχουμε εργολάβους και όχι εργολήπτες, που συνέβαλαν στον εκμαυλισμό συναδέλφων, στο εμπόριο συνειδήσεων και έργων, έχουμε δημόσιους υπαλλήλους που εκβίαζαν για να κάνουν τα αυτονόητα, έχουμε –και αυτό είναι ίσως το χειρότερο σημείο– νέους συναδέλφους μηχανικούς που επαγγελματικά διαπαιδαγωγήθηκαν στη λογική του “όλα γίνονται, όλα αγοράζονται, όλα παραλαμβάνονται” και το επάγγελμα, η επιστήμη μας έχει γίνει εμπόριο μελετών, έργων και συνειδήσεων.

Στο νέο Σχέδιο, προ διετίας που συζητήσαμε, υπήρχε υπεύθυνη δήλωση, αγαπητέ Πρόεδρε της “Διεθνούς Διαφάνειας”, είναι κατά τη

γνώμη μου, μία δήλωση ντροπής, ανούσια, ότι δεν θα δωροδοκούν οι μελετητές ή οι εργολήπτες τους δημόσιους υπαλλήλους μηχανικούς. Σύμφωνα Ακεραιότητας πρέπει να υπογράψει ο πολιτικός κόσμος της χώρας, κύριε Μπακούρη, όχι οι εργολήπτες και οι δημόσιοι υπάλληλοι.

Και θα κάνω μία παρατήρηση, δεν είμαστε Βρετανία, δεν έχουμε υιοθετήσει το Αγγλοσαξωνικό σύστημα, δεν τηρούμαι Εθνικό Δίκαιο. Έχουμε συγκεκριμένο Δίκαιο που τιμωρεί αυτόν που δωροδοκεί και αυτόν που δωροδοκείται. Δεν χρειαζόμαστε κανένα Σύμφωνο. Και κατά τη γνώμη μου, ήταν ανεπιτυχές το παράδειγμα της Γερμανίας ειδικά στη χώρα μας, μίας χώρας η οποία έχει συμβάλλει στο φαινόμενο και στα πλαίσια της δικής της λειτουργίας, αλλά κυρίως στη δική μας χώρα που μας νοιάζει. Αν δηλαδή η SIEMENS είχε υπογράψει, δεν θα τα έδινε;

Τόσα χρόνια, αγαπητοί συνάδελφοι, όλα τα μέρη έχουν τις δικές τους ευθύνες και σε αυτό το πλαίσιο έχει και το Τεχνικό Επιμελητήριο τις δικές του ευθύνες, απίστευτες ευθύνες! Δεν είναι μόνο ο Κώδικας Δεοντολογίας, είναι οι έλεγχοι που μπορούσαμε να κάνουμε, είναι τα φαινόμενα που βλέπαμε, συναντούσαμε και δεν τα καταγγέλλαμε. Και βέβαια, οι αποσπασματικές κινήσεις στο συνολικό θεσμικό πλαίσιο για την παραγωγή έργων. Οι ποινές στον Κώδικα Δεοντολογίας είναι αστείες. Αστείες! Και βέβαια, οι συνάδελφοι δημόσιοι υπάλληλοι είναι εκτός των Πειθαρχικών του Τεχνικού Επιμελητηρίου.

Θα σας αναφέρω μερικά παραδείγματα τους δέκα έξι (16) μήνες που είμαι Πρόεδρος του Τεχνικού Επιμελητηρίου, γιατί προχωρήσαμε σε ελέγχους. Συνάδελφος Διευθυντής Πολεοδομικού Γραφείου έχει υπογράψει με τη δική του σφραγίδα, με άδεια του 1984 από τον τότε Δήμαρχο, τα τρία (3) τελευταία χρόνια, κοντά στα 3.000.000 μελέτες και επιβλέψεις

ιδιωτικών έργων. Όταν το καταγγείλαμε, η μόνη συνέπεια που έχει γίνει τώρα, εκτός του να γίνει ο άνθρωπος Διευθυντής του Πολεοδομικού Γραφείου του Καλλικρατικού Δήμου, του διευρυμένου, ήταν να μου στείλει τρία (3) εξώδικα. Στη Βουλή δύο (2) φορές το έχουμε καταγγείλει και αρμοδίως εκεί που έπρεπε.

Το “e-πολεοδομία” όμως δεν έγινε, ενώ έπρεπε να έχει γίνει εδώ και έξι (6) χρόνια και δεν θα γινόταν ποτέ. Κύριε Επιθεωρητά, να σας βοηθήσουμε σε ό,τι θέλετε.

Α.ΡΑΚΙΤΖΗΣ: *(παρεμβαίνει εκτός μικροφώνου και δεν καταγράφεται).*

ΧΡ.ΣΠΙΡΤΖΗΣ: Το στείλαμε όχι σε εσάς, το στείλαμε στον Πρόεδρο που υπήρχε τότε και έχει ξεκινήσει έρευνα. Σήμερα είναι Γενικός Γραμματέας στο Υπουργείο, συνυπηρετεί με τον κ.Οικονομίδη. Το έχουμε στείλει. Είναι ο Γενικός Γραμματέας Συγκοινωνιών, αν δεν ξέρετε. Πριν ήταν με τον κ.Ρακιτζή. Το θυμηθήκατε; ...Ωραία.

Α.ΡΑΚΙΤΖΗΣ: *(παρεμβαίνει εκτός μικροφώνου και δεν καταγράφεται).*

ΧΡ.ΣΠΙΡΤΖΗΣ: Δεν χρειάζεται. Δεν φοβόμαστε. Δεν χρειάζεται. Έχουμε πολλούς να καταγγείλουμε. Είπα μία χαρακτηριστική περίπτωση που δείχνει το μέγεθος της αθλιότητας που ζούμε και πού έχει φτάσει. Λοιπόν, να σας βοηθήσουμε, κύριε Ρακιτζή, γιατί εμείς έχουμε πάρει τις αποφάσεις μας και κάνουμε ελέγχους κάθε ημέρα.

Δεύτερο χαρακτηριστικό παράδειγμα: Μητρώα, τα τηρεί το Υπουργείο με ψεύτικα στοιχεία. 536 τουλάχιστον απόφοιτοι Τ.Ε.Ι. στελεχώνουν εργοληπτικές εταιρείες και δεν είναι ασφαλισμένοι στο Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε. ενώ γνωρίζετε πάρα πολύ καλά συνάδελφοι, ότι συνταξιούχοι αλλά και μη συνταξιούχοι δημόσιοι υπάλληλοι, επίσης στελεχώνουν εργοληπτικές εταιρείες. Η μία ήταν και υπάλληλος Τεχνικού Επιμελη-

τηρίου (για να δούμε τι επίπεδο ελέγχου έχουμε). Δεν έχουμε θέσει καμία προδιαγραφή για τη λειτουργία των Δημοσίων Υπηρεσιών και έχουμε σήμερα μισθούς πείνας που δεν βοηθάνε στην καταπολέμηση αυτού του φαινομένου.

Έχουμε έργα με τεράστιες εκπτώσεις, έχουμε τεράστιες εγγυητικές με απίστευτες συνέπειες, έχουμε μελέτες με απίστευτες τεράστιες εκπτώσεις. Κώστα Αλεξόπουλε, πάρε τους έξι Προέδρους να σου δώσουν τεχνογνωσία, πώς αντιμετωπίζεται το θέμα; Και ταυτόχρονα, την ίδια στιγμή, έχουμε κατάργηση του ελέγχου, έστω και από το Τ.Ε.Ε. για τις πολύ χαμηλές τιμές, που υπήρχε για τον “φόβο των Ιουδαίων”, έχουμε Πανεπιστήμια και Τ.Ε.Ι. που είναι μελετητές και εργολήπτες (κυρίως μελετητές), τα Πολυτεχνεία μας, έχουμε Δήμους που είναι εργολήπτες, φίλε Κώστα, με αυτεπιστασίες απευθείας αναθέσεων, χωρίς ποτέ να γίνει αποδεκτό το αίτημα και του εργοληπτικού κόσμου και του Τεχνικού Επιμελητηρίου και των μελετητών, για Ενιαίο Μητρώο Έργων και Μελετών, που θα εντάσσεται στη “Διαύγεια” και θα έχει και κοινωνικό έλεγχο. Αυτή είναι δυστυχώς η κατάσταση σήμερα, αυτό πρέπει να αντιμετωπίσουμε.

Σε όλες τις κρίσιμες στιγμές για τη χώρα, ο τεχνικός κόσμος έπαιξε ένα ιδιαίτερο ρόλο. Μετά τη Μικρασιατική καταστροφή ιδρύθηκε το Τεχνικό Επιμελητήριο, μετά την κρίση του '29 – '31 και κατά τη διάρκειά της έφτιαξε το θεσμικό πλαίσιο που μέχρι σήμερα κράτησε και μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, έφτιαξε το θεσμικό πλαίσιο που οδήγησε τις στρεβλώσεις της ανάπτυξης που ζούμε σήμερα.

Ανεξάρτητα από τις εξελίξεις, αργά ή γρήγορα, ο τεχνικός κόσμος θα κληθεί να βγάλει τη χώρα από την κρίση. Θα κληθεί να συνδράμει και με

τις προτάσεις του για την ανάπτυξη και με το θεσμικό πλαίσιο και με τη δουλειά μας. Έχουμε υποχρέωση να είμαστε έτοιμοι, έχουμε υποχρέωση να δομήσουμε ένα νέο κοινωνικά αποδεκτό Κώδικα Αξιών, που θα μας βγάλει έξω από τον αγοραίο πολιτισμό του χθες και του σήμερα. Σας ευχαριστώ πολύ.

Κ.ΣΑΒΒΙΔΗΣ: Ευχαριστούμε τον Πρόεδρο του Τεχνικού Επιμελητηρίου.

Πριν να δώσω τον λόγο στον καθηγητή κ.Τάσσιο, για να ξεκινήσουμε το κύριο μέρος της Ημερίδας, θέλει να πει δυο λόγια ο Πρόεδρος του ΣΑΤΕ ο κ.Βλάχος.

Γ.ΒΛΑΧΟΣ: Κυρίες και κύριοι, δεν πρόκειται να καθυστερήσω καθόλου, απλώς θέλω να πω δυο λόγια πριν την ομιλία του κ.καθηγητή, γιατί είμαι σίγουρος ότι μετά δεν θα καθίσει κανείς και δεν θα μετράει και το τι θα πει κανείς. Οπωσδήποτε είναι πολύ καλύτερος ομιλητής από εμάς.

Αυτό που βλέπω πάρα πολύ θετικό στη σημερινή εκδήλωση, την οποίας –για να λέμε και την αλήθεια– την πρωτοβουλία είχαν ο κ.Σαββίδης και ο κ.Κουβαράς (δεν ήταν πρωτοβουλία από τη μεριά του ΣΑΤΕ), το πολύ θετικό είναι ότι παρίστανται εκπρόσωποι όλων των χώρων που έχουν πραγματική ευθύνη και πραγματικό ενδιαφέρον για τα έργα. Είναι ο Πρόεδρος της Κ.Ε.Δ.Ε. ο κ.Ασκούνης και ξέρετε ότι οι Δήμοι εκτελούν πολύ μεγάλο ποσοστό των έργων πλέον, ειδικά οι Καλλικρατικοί. Είναι ο Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου μας κ.Οικονομίδης, είναι οι μελετητές, είναι ο κ.Ρακιτζής τον οποίο τον ακούμε, τον διαβάζουμε (λιγάκι τον φοβόμαστε κιόλας, ως κάτι πολύ μακρινό) και βλέπουμε ότι πραγματικά και αυτός αντιμετωπίζει πρακτικά προβλήματα (μας είπε μερικά) και είναι και ο εκπρόσωπος της “Διαφάνεια Ελλάς” (δεν ξέρω αν έφυγε).

Αυτό που θεωρώ ότι έχει μεγάλη σημασία και τουλάχιστον το είχαμε επισημάνει εμείς σαν Σύνδεσμος, είναι ότι πραγματικά τα έργα ανήκουν σε όλους. Δεν υπάρχουν οι καλοί εργολάβοι ή οι κακοί μελετητές, ή οι καλοί, ή οι κακοί Δήμαρχοι. Το θέμα: οι καλοί και οι κακοί στην Ελλάδα, πιστεύω ότι σε ποσοστό είναι σε όλους τους χώρους το ίδιο. Και ο κ. Ασκούνης ξέρει κάποιους Δημάρχους οι οποίοι είναι κομπιναδόροι και εμείς ξέρουμε κάποιους εργολάβους και ίσως να είναι και πολλοί, ίσως να είναι οι Δήμαρχοι περισσότεροι, δεν μπορεί να βγει άκρη σε αυτά, πού είναι καλοί ή κακοί.

Σημασία έχει να λειτουργήσει ένα θεσμικό πλαίσιο το οποίο να μην αφήνει τον κακό να κάνει αυτό που κάνει. Αλίμονο εάν βγει συμπέρασμα από τη σημερινή εκδήλωση, ότι τα πάντα θα αφεθούν στον πατριωτισμό των Ελλήνων! Δεν υπάρχει πατριωτισμός σε αυτά τα πράγματα. Πρέπει να υπάρχει θεσμικό πλαίσιο αυστηρό, απλό και να υπάρχουν και ποινές.

Και για να μην καταχραστώ τον χρόνο, θέλω να πω ένα πράγμα ακόμα, μου έδωσε το έναυσμα ένας δημοσιογράφος φίλος, ο οποίος ένα από μεγάλο Μέσο Μαζικής Ενημέρωσης εδώ πέρα και μου λέει: «Γιώργο, δεν θα ακούσουμε και για κανένα σκάνδαλο εδώ πέρα, συγκεκριμένο;». Ξέρετε, τα Μέσα διψάνε για συγκεκριμένα πράγματα, για ποσοστά, πόσα πήρε ο ένας, πόσα πήρε ο άλλος κ.λπ. Εγώ θα πω δύο σκάνδαλα, πάρα πολύ συγκεκριμένα και πολύ απλά.

Γίνεται μία προσπάθεια από την πολιτική ηγεσία να απλοποιηθούν και να γίνουν πιο διαφανείς οι διαδικασίες σε πολλούς τομείς, π.χ. συγκρότηση των Επιτροπών Διαγωνισμών (Εργων και Προμηθειών). Έβγαλε το Υπουργείο Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης ένα Νόμο (το παλιό Υπουργείο Εσωτερικών), στο οποίο μιλάει για κλήρωση. Είχε κάνει

παρόμοια πρόταση στο Νομοσχέδιο και το Υπουργείο Δημοσίων Έργων, πολύ πιο τεκμηριωμένη, πιο συγκεκριμένη και πολύ πιο πρακτική. Αυτή τη στιγμή υποτίθεται ότι γίνεται κλήρωση για τις Επιτροπές στους διαγωνισμούς των έργων και η κλήρωση είναι μία παρωδία. Πάω σε διαγωνισμούς, βλέπω φίλους δημοσίους υπαλλήλους: «Κληρώθηκα», μου λένε, αλλά η κλήρωση ήταν δεδομένη: «Θα βγω εγώ πάλι». Γιατί δεν υπάρχει διαδικασία ηλεκτρονική, γιατί δεν υπάρχει δημοσιότητα, η έννοια Διαδίκτυο, ανάρτηση στο Διαδίκτυο κ.λπ. είναι ξεχασμένη.

Το δεύτερο σκάνδαλο. Το δεύτερο σκάνδαλο είναι ότι ακόμα μετά από δύο χρόνια (δυόμιση κοντεύουμε), που είχαμε την πρώτη μας επαφή με τον Υπουργό τον κ.Ρέππα, που για δύο – τρία πράγματα μας απάντησε: «Δεν καταλαβαίνω γιατί δεν γίνονται, αφού είναι αυτονόητα». Ένα από τα αυτονόητα ήταν το δελτίο ταυτότητας έργου, το να φαίνεται δηλαδή στο Διαδίκτυο ποιος πήρε το έργο, με τι έκπτωση το πήρε, πόσο ήταν το συμβατικό αντικείμενο. Και μετά, αν γίνεται τροποποίηση συμβατικού αντικειμένου, επίσης να ξαναφαίνεται.

Να ξέρει ο δημότης της Καλλιθέας ή του Αλίμου, πόσα έργα δόθηκαν με απευθείας ανάθεση, πόσα δόθηκαν με μικρή έκπτωση, πόσα με μεγάλη και πού είχαμε παρατάσεις και πού δεν είχαμε. Γιατί δεν είναι, όπως είπα, όλοι οι Δήμαρχοι ίδιοι. Υπάρχουν Δήμαρχοι που κάνουν πολύ καλά τη δουλειά τους. Αυτό το πράγμα δεν έχει γίνει ακόμα, δεν έχει προχωρήσει ακόμα. Δεν υπάρχει. Και η υλικοτεχνική υποδομή που απαιτεί, είναι τρεις (3) μήνες, δύο (2) μαθητές Λυκείου για να στήσουν το σύστημα. Είναι πάρα πολύ απλό. Δεν μιλάμε για μεγάλο τεχνολογικό επίτευγμα, μιλάμε για κάτι που όσοι έχουν παιδιά στην ηλικία 16 – 20 ετών, ξέρουν πόσο εύκολο είναι να γίνει. Ευχαριστώ.

Κ.ΣΑΒΒΙΔΗΣ: Ο κ.Οικονομίδης, ο Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου μετά τον καθηγητή θέλει να παρέμβει. Μετά τον καθηγητή όμως. Παρ' όλο που είμαστε λίγο καλά στο πρόγραμμα, έχουμε πει ότι θα ξεκινούσαμε κύριε καθηγητά, 14.00' η ώρα την ομιλία σας, βλέπω ότι την ξεκινάμε 13.30', μισή ώρα νωρίτερα, αυτό σημαίνει ότι θα έχουμε περισσότερο χρόνο και για εσάς και για όλους μας, για να σας απολαύσουμε.

Θέλω να σας ευχαριστήσω και πάλι για τη συμβολή που έχετε στην ανάδειξη αυτού του φαινομένου και στην καταπολέμηση αυτού του φαινομένου και να σας ευχαριστήσω εκ μέρους όλων μας για τις προσπάθειες που κάνατε και για τη συμβολή σας στην προσπάθεια τη δική μας για ανάδειξη αυτού του φαινομένου. Γνωρίζετε εσείς καλύτερα από όλους, ότι ο κατασκευαστικός κόσμος της χώρας, που είναι ένας κατ' εξοχήν παραγωγικός Κλάδος, έχει από καιρού επισημάνει στην Πολιτεία τις παθογόνες συνέπειες αυτού του φαινομένου. Καλωσορίζω τον κ.Λαμπρόπουλο, τον Γενικό Γραμματέα Συγχρηματοδοτούμενων Έργων του Υπουργείου Υποδομών.

«Κύρια ομιλία καθηγητή κ.Θ.Τάσιου»

Κ.ΣΑΒΒΙΔΗΣ: Καλώ λοιπόν στο βήμα τον καθηγητή κ.Τάσσιο, τον μεγάλο δάσκαλο πολλών μηχανικών και άλλων, αυτή την εμβληματική μορφή και τη ψυχραιμη και λογική μορφή και τον ευχαριστώ και πάλι στην προσπάθεια αυτή που κάνουμε όλοι μας.

Θ.ΤΑΣΙΟΣ (Καθηγητής): Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε, αγαπητοί φίλοι, αξιότιμοι επίσημοι (που είναι πιο πολύ οι φίλοι βέβαια, γιατί άμα δεν τα έχεις καλά με την εξουσία, οι φιλίες δεν ωφελούν πολύ). Ο Πρόεδρος του Επιμελητηρίου; ...Θα ξαναέρθει. Ωραία!

Εγώ ήθελα να επωφεληθώ βεβαίως της ομιλίας των Γενικών Γραμματέων, αλλά μου τη φέρατε! Δεν πειράζει, γιατί τελικώς το ευτύχημα είναι ότι εδώ πάμε να αναδείξουμε μία υπόθεση που έτσι κι αλλιώς είναι σκοτεινή. Λοιπόν και αν αποτύχουμε, πάλι θα λέμε: «*Αφού είναι σκοτεινό πράγμα, μία μαύρη γάτα που είναι νύχτα και είναι μέσα στον αχυρώνα, και πιθανώς να μην είναι μέσα στον αχυρώνα, να είναι στον διπλανό, αν δεν βγάλεις άκρη, δεν είναι φοβερό*». Η προσπάθεια όμως φάνηκε ξεκάθαρα ότι αξίζει τον κόπο και είμαι υπόχρεος για την τιμή που μου κάνατε.

Όλα αυτά τα λόγια, είναι ας πούμε, ‘μπροστάντζα στον επικήδειο’, γιατί χρειάζονται εκεί. Λοιπόν, τώρα (έχω, όχι σκονάκι, έχω κείμενο) έχοντας συναίσθηση της αξίας του χρόνου και του γεγονότος ότι μας τιμούν με την παρουσία τους εδώ εξαιρετικές προσωπικότητες του τεχνικού κόσμου, παραγωγοί. Αυτό που έχουμε δείξει πάρα πολλές φορές τι είναι ουσιώδες σε αυτή τη χώρα και τι είναι... Είπα λοιπόν να τα έχω και γραμμένα. Και όπως βλέπετε και παρά τις διαδόσεις περί της ηλικίας μου, δεν φοράω και γυαλιά.

Αντιλαμβάνομαι κύριοι Πρόεδροι –και απευθύνομαι σε εσάς, διότι εσείς είσαστε οι πρωταγωνιστές– ότι βρισκόμαστε εδώ σήμερα, προκειμένου να συμβάλλουμε κατά ένα μικρό έστω μέρος, στο ξεπέρασμα της οικονομικής κρίσης της χώρας. «*Γι αυτό μαζευτήκατε;*». Ναι, γι αυτό μαζευτήκαμε. Υποστηρίζω ότι αυτά τα θηριώδη ποσοστά για τα οποία γίνεται λόγος, και τα οποία πάνε χαμένα και δεν πάνε στα χέρια του Ελληνικού λαού και πάνε στις τσέπες οποιωνδήποτε, μαύρες τσέπες, τρύπιες τσέπες, βρώμικες τσέπες, αντί να πάνε στον Ελληνικό λαό. Αυτό το χάσιμο είναι σημαντικό ποσοστό, πάρα πολύ μεγάλο ποσοστό, φαίνεται, δυστυχώς, από χαμένο χρήμα, εν συγκρίσει με εκείνο που δεν έχει σήμερα

ο Ελληνικός λαός και δανείζεται, ή δεν δανείζεται.

Άρα, υποστηρίζω ότι επειδή η κρίση τούτη, όπως είναι γνωστόν, όπως τα λένε πολλοί αναλυτές, δεν είναι οικονομική κρίση προτού γίνει ηθική κρίση. Ή εν πάση περιπτώσει και αν εμείς είμαστε 7.000.000 – 10.000.000 παρθένες και είναι μόνο μία οικονομική κρίση και μάλιστα ξενόφερτη, παρ' όλα αυτά και μόνο το γεγονός ότι αναφερόμαστε σε οικονομικά μεγέθη, με την ελπίδα ότι αυτά θα οικοδομηθούν και θα πάνε αλλού και όχι στις τρύπιες και βρώμικες τσέπες, ήδη αυτό σημαίνει ότι ορθώς μαζευτήκαμε σήμερα γι αυτό τον σκοπό. Και από αυτή την άποψη, κυρίες και κύριοι, ο ψίθυρος που είπε (λέω είπε, αλλά δεν έγραψε, ούτε δημοσίως παρουσιάστηκε) ο ψίθυρος ότι: *«Τι τα θέλετε αυτά τα θέματα τώρα σε τέτοια εποχή! Άλλες είναι οι ανάγκες, άλλες είναι οι προτεραιότητες. Αφήστε! Άσε!»*.

Ο ψίθυρος αυτός κατά την ταπεινή μου αντίληψη, συνιστά μία καραμπινάτη αντιλαϊκή υπεκφυγή. Είμαστε εδώ για οικονομικά θέματα του Ελληνικού λαού που τα έχει ανάγκη και μπράβο σας που τα φέρνετε στην επιφάνεια, μήπως και κατά ένα ποσοστό... Θα σας αποκαλύψω ότι ο κ.Ρακιτζής μου είπε στο τηλέφωνο ότι ενδέχεται ένα μεγάλο μέρος από την προσπάθεια να είναι λόγια. Είπε, ενδέχεται. Και θα υποστηρίξω ότι ένα άλλο μεγάλο μέρος ενδέχεται να είναι πράξεις, ενδέχεται λοιπόν εσείς με την παρουσία σας και με ό,τι θα ακολουθήσει, να προκαλέσουμε τελικώς ένα οικονομικό αποτέλεσμα για χάρη του Ελληνικού λαού. Και από αυτή την άποψη, εγώ αισθάνομαι ότι είναι άξιος ο μισθός σας.

Με τι θα ήθελα να σας απασχολήσω: μια που έγινε λόγος για τους όρους, καλό είναι να θυμηθούμε λιγάκι να κάνουμε ονόματος επανεπίσκεψη. Θα μιλήσω επίσης για μία μικρή ιστορική αναδρομή, γιατί

οι μετρήσεις του φαινομένου –διότι είμαστε επιστήμονες και χωρίς μετρήσεις δεν μπορεί να γίνει ούτε ανάλυση, ούτε κρίσις και δυστυχώς εν πολλοίς αυτό κάνουμε– για τις αιτίες που ευνοούν την Ετεροδοσοληψία, για τις προκαλούμενες βλάβες σε όλο το εύρος της κοινωνίας εξαιτίας του φαινομένου.

Να ανοίξω μία παρένθεση: εξαιτίας του φαινομένου σε όλο το πλάτος του και όχι μέχρι τις χθεσινές φήμες: «*Ο εργολάβος τα τρώει*», όταν ο Βασιλικός σύζυγος της Ολλανδίας “τα έπιασε”, όταν Υπουργοί, ιερείς, δικαστικοί... Τελείωσαν τα ψέματα, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι. Τώρα όλες οι συντεχνίες “ξεβρακώθηκαν” και τώρα φάνηκε η έκταση του “λαδώματος” σε αυτό τον λαό, σε αυτή τη χώρα. Γιατί φαινόταν πιο πολύ και έβγαινε το όνομα του εργολάβου; Εξ αιτίας του είδους του λειτουργήματός του. Θα σας το εξηγήσω σε λίγο.

Ωστε τώρα, αντί να βγουν άλλες συντεχνίες που “ξεβρακώθηκαν”, να κάνουν αυτό που κάνετε εσείς, το κάνετε εσείς σήμερα. Και είχαμε ακούσει και στο Συνέδριο κύριε Σαββίδη (έφυγε ο κ.Σαββίδης) του Τεχνικού Επιμελητηρίου για ανάλογο θέμα, συνάδελφο ο οποίος ήταν και εργολάβος κύριοι Πρόεδροι, να λέει: «*Μέγιστο λάθος του Επιμελητηρίου να μιλάει για την Ετεροδοσοληψία, διότι κατεβαίνει η φήμη του Κλάδου*». Να μην πω τώρα τίποτα με την ευρωστία της Ελληνικής!

Για να συνεχίσω, θα σας μιλούσα και για τα ειδικότερα προβλήματα για τα τεχνικά έργα τα οποία συμβαίνει να γνωρίζω, διότι έχω κάνει και τον μελετητή και τον κατασκευαστή και τον δάσκαλο. Αφήστε που μου είπε ο κ.Ρακιτζής ένα ανέκδοτο εναντίον των δασκάλων, αλλά αυτό θα σας το πω στο τέλος, όταν θα δω ότι κουραστήκατε.

Εν συνεχεία θα έπρεπε να μιλήσουμε για το νόημα ξανά αυτής της

πρωτοβουλίας του εργοληπτικού κόσμου και για το πόσο σπουδαίες ανάλογες εκδηλώσεις ακούμε ότι ετοιμάζονται από άλλες συντεχνίες. Παρ' όλα αυτά, δεν πρέπει να σας φοβίσω, πρέπει λίγο να τα συμμαζέψω. Ξέρετε, έχω την εντύπωση μάλιστα ότι σπουδαίοι κοινωνιολόγοι και πολιτικοί αναλυτές δεν είδα να έχουν συντάξει σπουδαία βιβλία ή σπουδαίες μελέτες γύρω από το σπουδαίο αυτό θέμα.

Και η αιτία βέβαια η πρώτη είναι ότι είναι θέμα ευαισθησίας του καθενός, δεύτερον είναι θέμα Γερμανικού ιδεαλισμού ο οποίος θέλει τα πολιτικά πράγματα των κοινωνιών να λύνονται με μία σπουδαία μεγαθεωρία, με ένα φοβερό concept (που λέμε και στην Καλαμπάκα), ένα concept για τα projects ξέρετε αυτά... Επειδή δεν καταδέχονται να παραδεχθούν ότι είναι ποτέ δυνατόν το ήθος να παραγάγει πλούτο. Αλλά αυτό έχει αποδειχθεί πλέον. Έχει αποδειχθεί από τον καιρό του Δαρβίνου, ο οποίος είχε πει ότι μόνο εκείνες οι ομάδες των ζώων που διαθέτουν εσωτερική ηθοσυνοχή, αυτές έχουν εξελικτικό πλεονέκτημα. Είναι γνωστά αυτά.

Υπό την πίεση όμως των μοδάτων οικονομολογικών θεωριών που ξεκινάνε από έναν ανύπαρκτο πρόσωπο που είναι ο homo economicus και όχι ο homo με το σύνολο των αναγκών του, έχουμε φτάσει εκεί που είμαστε, να μην πιστεύουμε στις ανθρώπινες υποθέσεις. Τη λέξη: αξία, θα προσπαθώ να την αποφεύγω. Λέω λοιπόν, πιθανότατα, η έλλειψη σπουδαίων αναλύσεων. Έχετε δει κανένα Ελληνικό Κόμμα να έχει παραγάγει μία προμελέτη γύρω από το πώς θα αντιμετωπιστεί αυτό το μέγιστο πολιτικό θέμα της βρωμο... (ό,τι θέλετε) και του “λαδώματος” του σύμπαντος κόσμου, περιλαμβανομένων των πολιτικών; Τα βλέπουμε. Λέω, έχετε δει κανένα Κόμμα να έχει συντάξει την αρμόδια βαθύτατη ανάλυση

του προβλήματος, ώστε ο Ελληνικός λαός να οικονομήσει αυτό το διαφυγόν κέρδος του 10%, 20%, όσο είναι τέλος πάντων. Η απάντηση είναι: “Όχι”. Και είναι: “Όχι”, όχι μόνο λόγω θεμάτων ευαισθησίας –που όλοι τις έχουν– αλλά και λόγω του ότι έχουμε τη δυσχέρεια να μην είναι μετρήσιμο το μέγεθος. Και θα έρθουμε και σε αυτό.

Λοιπόν, η σημερινή σας εδώ σύναξη, δίνει άλλη μία αφορμή, ώστε πιθανώς να συνταχθούν και τέσσερα – πέντε διδακτορικά. Γιατί όχι; Γιατί δηλαδή το πρόβλημα το “Φωτεινό Μονοπάτι” στη Νικαράγουα έχει γίνει διδακτορικό. Γιατί όχι; Γιατί να μην γίνουν πέντε διδακτορικά γι αυτό το μείζον πρόβλημα του Ελληνικού λαού; Αφού έφυγε μεν ο κ.Μπακούρης, (γιατί του είπαμε και ψέματα, του είπαμε ότι θα αρχίσουμε στις 11.00’ και αρχίσαμε στις 12.30’ είχε και άλλη δουλειά να κάνει), αλλά εν πάση περιπτώσει, (ήρθε ο Πρόεδρος, έκανε τα τηλεφωνήματα που χρειαζόταν).

Για να τα συμμαζέψουμε, ώστε να πάω λιγάκι στο ότι υποστηρίζω ότι έχουμε πάρα πολλές αποδείξεις ότι η κοινωνική ανηθικότητα μεταφράζεται πάρα – πάρα πολύ γρήγορα, από τον καιρό του Δαρβίνου και από τα παραδείγματα που έχουμε μέσα στην ιστορία σημειωμένα οικονομικά του αντίστοιχου κοινωνικού συνόλου, επομένως έχουμε σπουδαίο οικονομικό και πολιτικό ενδιαφέρον να ασχολούμεθα με την ηθική, παρά τα περί του αντιθέτου λεγόμενα στην εφημερίδα όπου γράφω τις επιφυλλίδες μου σαράντα (40) χρόνια, ότι: «*Μα, είναι αστείο να ασχολείται κανείς με την ηθικολογία*». Δεν είναι καθόλου αστείο! Το καίριο θέμα κατ’ αρχήν, είναι η απόκτηση κοινωνικής συνοχής, η βεβαιότητα ότι δεν θα με κλέψει ο διπλανός μου.

Τούτα εδώ είναι σπουδαίας οικονομικής και λειτουργικής σημασίας και είναι ηθικής κατηγορίας. Δεν μπορεί να μου λένε τώρα οι πολιτικά-

νηδες ή οι καθηγητές της Πολιτικής Οικονομίας: «Μην ασχολείστε με την ηθική», διότι αυτό είναι το κατ' εξοχήν οικονομικό και πολιτικό πρόβλημα. Και αυτό κάνουμε σήμερα. Σήμερα ασχολούμαστε για ένα οικονομικής σημασίας αντικείμενο και αναπτυξιακής σημασίας αντικείμενο, που όμως αναφέρεται στο ήθος. Σας αρέσει – δεν σας αρέσει, κύριοι κοινωνιολόγοι, αυτή είναι η πραγματικότητα των κοινωνιών. Και από αυτή την άποψη, γιατί να μην ξεκινήσουμε; Μα θα μου πεις: «Βαρεθήκαμε να ακούμε: ‘χάσαμε τας αξίας μας, του Ελληνοχριστιανικού πολιτισμού’». Έχασαν αυτοί που δεν ξέρουν να τα πουν. Άσε που δεν υπάρχουν αξίες του Ελληνοχριστιανικού, όπως ξέρετε. Να μην τα μπλέκουμε τα πράγματα. Τις αξίες τις παράγουν τα άτομα με τον πνευματικό και τον σωματικό τους μόχθο, με τα δεδομένα που έχουν κάθε φορά και με μία βελτιστοποίηση των κερδών – όλων των κερδών– από την ήβη μέχρι την καρδιά και το στομάχι. Αυτού του είδους τη συνεχή συμμετοχικότητα για την παραγωγή, τη λέμε: εγρήγορση και είναι και συμμετοχικότητα πολιτική, γιατί τα δύο πράγματα δεν περιμέναμε το Nobel .... να το μάθουμε. Ξέρουμε ότι η πολιτική είναι ηθική.

Με αυτά τα δεδομένα, επαναλαμβάνω ότι είναι σπουδαίο το γεγονός ότι ασχολείστε και σήμερα με την Ετεροδοσοληψία, η οποία είναι ένας νεολογισμός, με την έννοια ότι υπάρχει αυτός που τα δίνει και κάτι που συνήθως μάλλον αμελείται, υπάρχει και αυτός που τα παίρνει. Ο Πρόεδρος του Επιμελητηρίου κατηγόρησε μία Γερμανική εταιρεία διότι τα δίνει, αλλά δεν τον άκουσα να πει τίποτα για το γεγονός ότι η Ελλάδα ήταν ένας μαγνήτης για εκείνους οι οποίοι ήταν έτοιμοι να τα δώσουν και τα έπαιρνε. Τα έπαιρνε η Ελλάδα όλη, τα έπαιρναν τα Κόμματα, τα έπαιρναν τα Γραφεία, τα έπαιρναν πρόσωπα. Το είπε όμως εν συνεχεία, γιατί είπε:

«Αλίμονο, αμφότερες οι πλευρές» και το είπε με τέτοια σαφήνεια, που πρέπει να γραφτεί, αν είναι εδώ οι δημοσιογράφοι του Επιμελητηρίου, πρέπει να γραφτεί ότι το πρόσθεσε με σαφήνεια, ότι είναι δοσοληψία.

Πάντως δε, λένε: “Άλλος ... και άλλος κερδίζει”, με αλλουνού λεφτά. Αυτά τα αλλουνού λεφτά είναι εκείνα τελικώς που χάνονται. Και μια που κάνουμε ονόματος επανεπίσκεψη, στο παλιό βιβλίο, με έκδοση παρακαλώ, του Τεχνικού Επιμελητηρίου της Ελλάδος, που και πάλι είχε τότε πρωτοστατήσει, πριν από έξι (6) χρόνια στην υπόθεση, παρά τις ενοχλήσεις του αγαπητού κυρίου συναδέλφου εργολάβου που έλεγε: «Δεν πρέπει να τα θίγετε αυτά τα ζητήματα, γιατί χάνεται η φήμη μας», εκεί λοιπόν είχα αναφέρει τα αντίστοιχα συνώνυμα: διαπλοκή – διαφθορά – δεκασμός – δωροδοκία – δωροληψία – δωροκοπία – εξαγορά – κολόκουρο – λάδωμα – λίπανση – λοβιτούρα – μίζα – μπαχτσίσσι – ρεμούλα – συναλλαγή – “τα παίρνει” – “τα πιάνει” – το “κάτι τις του” – κάτω από το τραπέζι – τα σκάσαμε – τα χώσαμε – τα ποσοστά – το φακελάκι – ο χρηματισμός.

Και στην παρουσίαση εκεί, ξέρετε, όταν έχετε μία πολυωνυμία σημαίνει ότι είναι απατεών αυτός: ή Χρηστίδης, ή Κούκουρος, ή..., ή..., είναι οι απατεώνες που είχαν πολλά ονόματα. Ο δε κ.Ρακιτζής στη δημόσια παρουσίαση του βιβλίου, πρόσθεσε (ο φοβερός!) άλλα τέσσερα (4) ονόματα, που δεν τα είχα εγώ στον κατάλογο εκείνο. Καταλαβαίνετε τι γίνεται τελικώς και ο χορός καλά κρατεί!

Το φαινόμενο είναι παλιό, το είπε και ο κ.Σαββίδης. Μία ιστορική αναδρομή που θα ήθελε κανείς να κάνει, θα μας πήγαινε πολύ πίσω, την εποχή που υπήρχαν βασιλικές εξουσίες και οι υπήκοοι οι έρμοι προσέφεραν δώρα στους βασιλείς για να μπορούν να επιβιώσουν. Τόσο παλιό είναι το φαινόμενο, δηλαδή σχεδόν από τη νεολιθική εποχή είναι. Βέβαια μετά τα

πράγματα βελτιώθηκαν, υποτίθεται, αλλά και χάλασαν κιόλας, διότι τουλάχιστον εκείνοι οι βασιλείς δεν εξεβίαζαν τους υπηκόους τους. Μόνοι οι υπήκοοι εξ ανάγκης...

ΑΚΡΟΑΤΗΣ: (παρεμβαίνει εκτός μικροφώνου και δεν καταγράφεται).

Θ.ΤΑΣΙΟΣ: Ναι, γιατί ήταν χαμηλά τα μισθά τους. Και ήρθε μετά και ο κρατισμός και ήταν ανάγκη πια, ήταν σχεδόν νομοτέλεια να συμβεί αυτή η διεύρυνση του φαινομένου και να ξεφύγει βέβαια και από τους ελέγχους. Γιατί όταν βλέπεις τους επικεφαλής των ελέγχων να τα πιάνουν και να έχουν περιουσίες και να τα γράφουν ο εφημερίδες, μέχρι εχθές.

Γι αυτό σας λέω, ανακουφίστηκαν οι εργολάβοι πια. Τι να πει κανείς πια! Προσέξτε όμως, ο εμπειρικός επιστήμων, όταν παρακολουθεί την έκταση του φαινομένου, την αύξηση της συχνότητάς του, τι καταλαβαίνει: καταλαβαίνει ότι η βρωμιά είναι πολύ ευρύτερη από εκείνη που νομίζαμε. Επομένως, το κέρδος αν την πολεμήσουμε, αναμένεται (γιατί κοντά στην απαισιοδοξία υπάρχει και η αισιοδοξία), να είναι μεγαλύτερο. Αλλά είναι πολύ ευρύτερο.

Και το γεγονός ότι η Ελλάδα στις μετρητικές απόπειρες της “Διεθνούς Διαφάνειας” βρίσκεται όλο και χαμηλότερα, όλο και χαμηλότερα και όταν κάναμε, με πρωτοβουλία της “Διεθνούς Διαφάνειας”, με την ευκαιρία που παρουσίασε ειδικότερες μετρήσεις τις οποίες θα σας θυμίσω τώρα, εκπροσώπους της Πολιτείας τότε, να περιγράφουν όλα όσα η Πολιτεία ετοιμάζει για την πάταξη του φαινομένου, ενώ την επόμενη χρονιά, στο επόμενο βαρόμετρο της “Διεθνούς Διαφάνειας” η Ελλάδα ξανακατέβαινε και άλλο.

Υποστηρίζω μάλιστα, ότι αν παρακολουθήσεις τη θέση της Ελλάδος μέσα σε αυτή τη σειρά, πιθανώς να μπορούσες να κάνεις και μία πρόβλεψη

περί της χρεοκοπίας. Πιθανώς!

Τι είναι αυτή η σειρά που κάνει η “Διεθνής Διαφάνεια”, για να έρθουμε λιγάκι στις μετρήσεις. Δεν είναι καν η μέτρηση του φαινομένου. Όπως ξέρετε, η “Διεθνής Διαφάνεια” ρωτάει τους πολίτες κάθε χώρας, να περιγράψουν την περί της διαφθοράς προσωπική τους αντίληψη στη χώρα τους. Είναι μία πολύ έμμεση και φυσικά, εξαιρετικά επικίνδυνη και αναντικειμενική μέτρηση. Όμως, έχει το εξής καλό, ότι δεν κάνουμε χρήση κατ’ ανάγκη της απόλυτης τιμής σε ποια θέση, ότι η Δανιμαρκία είναι 1η και ότι η Ελλάδα είναι π.χ. 50ή, δίπλα στη Λιβερία, αλλά περισσότερο κοιτάμε τη σχετική κίνηση: τη μια χρονιά ήσουν στο 45, την άλλη στο 44, την άλλη γίνεσαι στο 55 και αυτού του είδους η σχετική κίνηση, κατά τη θεωρία των πιθανοτήτων, μας απαλλάσσει από ένα μέρος από τα σφάλματα που κάνουμε με τη μέθοδο της μετρήσεως.

Ύστερα, οι απευθείας μετρήσεις έγιναν και από τη “Διεθνή Διαφάνεια”, έγιναν κυρίως για τον Ιδιωτικό Τομέα, μέσω μίας εταιρείας δημοσκοπήσεων. Τα δείγματα δεν ήταν πολύ μεγάλα, αλλά φάνηκαν εξαιρετικά πράγματα. Εκεί υπάρχει και το θέμα ορολογίας πάλι. Δηλαδή, ακόμα και η υπερωριακή ή διακλαδική εργασία που κάνουν ορισμένοι συνάδελφοι και παίρνουν ένα δώρο γι αυτό, ή και υποτιμολογημένη δουλειά τους που αμείβεται καμιά φορά, λέγεται και αυτή δωροδοκία και δεν είναι. Υπάρχει μία μεγάλη ποικιλία χροιών και πρέπει να είμαστε προσεκτικοί. Ακόμα και το ιατρικό φακελάκι, όταν δεν έχει ζητηθεί, δεν είναι εξίσου φοβερό, όπως είναι η περίπτωση: *«Η μου τα δίνεις, ή δεν πρόκειται να μπεις στο Νοσοκομείο»*. Άλλο το ένα, άλλο το άλλο.

Παραείναι λοιπόν, ώστε οι κοινωνιολόγοι που θα ασχοληθούν με το θέμα μετά τη σημερινή σύναξη και τον ελπιζόμενο θόρυβο που θα γίνει,

πιθανώς να μας φωτίσουν καλύτερα για το πόσο αυτό το σπουδαίο φαινόμενο έχει ανάγκη από περαιτέρω ανάλυση. Πρόκειται λοιπόν για μία μεγάλη, σπουδαία, πολυπλόκαμη ιστορική δύναμη, μεγίστης πολιτικής και οικονομικής σημασίας, η οποία μας απασχολεί.

Για τις μετρήσεις, πρέπει να σας πω ότι τότε, με την παραγγελιά του Επιμελητηρίου, είχα κάνει και εγώ μετρήσεις. Πιθανώς να τις θυμάστε, είναι στο Διαδίκτυο. Πήρα επωνύμους, μεταξύ των οποίων μερικοί είναι εδώ, με το όνομά τους, αμβλύνοντας πάντοτε τις εκφράσεις, χρησιμοποιώντας μία γλώσσα αντικειμενικότερη μεν, αλλά πάντως αρκετά εκφραστική, μέσα από τον Κλάδο, έγινε η απόπειρα περιγραφής και μία απόπειρα ποσοτικοποίησης μάλιστα. Εν συνεχεία, πήγαινα σε ανθρώπους οι οποίοι ήταν μέσα από τον Κλάδο, αλλά στους οποίους υποσχόμουν πλήρη ανωνυμία και μάλιστα άλλαζα λιγάκι τα αρχικά των ονομάτων τους, ώστε να μην μπορεί κανείς να τους αναγνωρίσει. Και εκεί είχα εξαιρετικά πολύτιμες πληροφορίες, από ανθρώπους στους οποίους εγώ είχα εκτίμηση όμως, δηλαδή ότι αυτά που θα μου έλεγαν, δεν θα ήταν σαχλαμάρες, ή δεν θα ήταν απλώς μία διάθεση αντιπολίτευσης μίας κυβέρνησης. Διότι είχαμε και αυτό το “φέσι”, όταν δημοσιεύτηκε αυτό το πράγμα, έμαθα από τον τότε Πρόεδρο του Επιμελητηρίου, ότι εδέχθη παράπονα από ένα πολιτικό πρόσωπο, ότι υπονομεύω το έργο της κυβέρνησης, η οποία κυβέρνηση τότε ήταν καινούργια και επομένως ήταν δύσκολο να την υπονομεύσεις, αφού υποτίθεται ότι... Αλλά εν πάση περιπτώσει, συμβαίνουν αυτά.

Ωστε μετρήσεις που γίνονται μέσω συνεντεύξεων, που δεν έχουν αντιπροσωπευτικό πλήθος, αλλά έχουν αντιπροσωπευτικότητα τα πρόσωπα που δίνονται στη συνέντευξη, είναι μία από τις μεθόδους η οποία πιθανόν μπορεί να αμβλύνει το τεράστιο πρόβλημα που έχουμε, κυρίες και κύριοι,

να έχουμε ένα φαινόμενο που είναι τόσο σκοτεινό και τόσο ανακατωμένο, που δεν μπορούμε να το μετρήσουμε.

Τώρα ένας συνάδελφος μου έλεγε απέξω για ένα άλλο σκάνδαλο που είχε γίνει κάπου, πάλι στον τομέα τον δικό μας, όπου πήρε τη δικαστική οδό βεβαίως, γιατί ήταν προφανή τα πράγματα, αλλά από ό,τι ακούγεται, μετά από πενταετία περίπου, θα είναι το κουκούλωμα τέτοιο, ώστε και αυτό δεν θα μπορέσει να φανεί. Γιατί μία από τις προτάσεις μου, κύριοι Πρόεδροι –και προς τον Πρόεδρο του Επιμελητηρίου το λέω, διότι αυτό μας σχετίζει και με τη δουλειά του Κώδικα Δεοντολογίας– ήταν να πληρώσουμε ένα νομικό (που πένονται και αυτοί τώρα), ο οποίος να πάει, κύριε Γενικέ Επιθεωρητά, να αρχίσει από εσάς και να περάσει στα Πρακτικά των δικαστηρίων, να συγκεντρώσει όσες υποθέσεις τελικώς εκρίθησαν και από αυτές να αποπειραθούμε εμπειρικά να βγάλουμε μερικά συμπεράσματα.

Και τότε θα φανεί, εμείς που είμαστε εντός της Ιερουσαλήμ και γνωρίζουμε, ότι αυτά που λέμε σκάνδαλα Ετεροδοσοληψίας εντός των τεχνικών έργων και των ομοειδών κύκλων, δεν είναι κατ' ανάγκη καμωμένα από μηχανικούς μόνον. Έχουμε δύο κατηγορίες ακόμα: πρώτον, τους μεσάζοντες που κυκλοφορούν στα Γραφεία. Εμένα να ρωτήσετε! Που υπηρετώ αμισθί, (αν και έχω πάρει και κάτι αμοιβές ενίοτε), το Υπουργείο Δημοσίων Έργων και το Υπουργείο Πολιτισμού, όπου πρόλαβα να δω αυτούς τους μεσάζοντες, οι οποίοι ισχυρίζονταν ότι ήταν πολιτικοί μεσάζοντες. Κομματικοί μεσάζοντες, για να είμαι ακριβέστερος και ότι: *«Εμένα άμα μου το δώσεις, εγώ θα το δώσω στον Γενικό Γραμματέα»*. Άντε τώρα κανείς να αμυνθεί και να λέει: *«Ποιος είναι αυτός; Τι είναι;»*.

Είναι αφάνταστα τα ποδάρια αυτού του χταποδιού, είναι εξαιρετικά

δυσχερές να πεις ότι: τι είναι αυτός ο εσμός των μεσαζόντων ή των οιονεί μεσαζόντων, που καταφέρουν να πείθουν τον ταλαίπωρο εκείνο εργολάβο ο οποίος χρωστάει συναλλαγματικές, ο οποίος ατύχησε στο προηγούμενο, γιατί (να μην πω τώρα τίποτα, υπάρχουν και ατυχήματα που μπορούν να συμβούν από ποικίλες αιτίες, ακόμα και από κακοκαιρίες, λέω) και ο οποίος θέλει να δώσει και αυτή την απίστευτη έκπτωση και παρά ταύτα έχει ανάγκη από μία υποστήριξη για να μπορέσει να πάρει τη δουλειά, γιατί θα πάει φυλακή και ο οποίος (τι να κάνει;) τα δίνει σε αυτόν. Η απάντηση είναι: *«Να μην τα δώσει»!* Θα το συναντήσουμε στο θέμα μπροστά μας και θα δούμε πόσο είναι το δυναμικό, πόσο είναι οι αντιστάσεις και πόσα *Amber* είναι το ρεύμα. Θα πάμε κατευθείαν στον Νόμο του Ohm σε λίγο, αν αντέχετε.

Δηλαδή, δεν μπορούμε να λέμε: *«Α! πρέπει να είμαστε τόσο παρθένοι, ώστε να αρνούμεθα τα πάντα!»*. Αυτό σημαίνει ότι εγώ μεν δεν θα πάθω τίποτα να αρνηθώ, εκείνος ο τλήμων εργολάβος, για τον οποίο μιλούσαμε πριν, απλώς θα πάει φυλακή (λόγω των προγενεστέρων σφαλμάτων του, ναι) και τα δίνει με την ελπίδα να κάνει...

Άρα είναι και λίγο περιπλοκότερο από ό,τι νομίζουμε, το φαινόμενο. Η δε εμμονή μου εις την περιπλοκή του πράγματος, κύριοι Πρόεδροι, έχει και ένα νόημα πρακτικό. Μόνο η αναγνώριση και η πλήρης ανατομία του φαινομένου θα μας διδάξει τους τρόπους παρέμβασης που είναι και αυτοί πάρα πολλοί. Μα, είναι πάρα πολλοί! Δεν είναι μόνο το κατηχητικό, δεν είναι μόνο η νομική εκ των υστέρων τιμωρία, δεν είναι μόνο οι Κώδικες Δεοντολογίας, όταν και αυτοί δουλεύουν και όταν... (και δεν συμμαζεύεται)... Αλλά όπου να αγγίξεις, βρίσκεις. Και ύστερα, ακούστηκε και από τον Πρόεδρο του Επιμελητηρίου και το θέμα των αμοιβών ακόμα.

Γιατί να μην τον πω τον Νόμο του Ohm να ξεπλέκουμε από τώρα; Ένταση του ρεύματος = διαφορά δυναμικού δια των αντιστάσεων. Πόσο είναι στον αριθμητή; Είναι η διαφορά μεταξύ της επίορκης αμοιβής, μείον τη νόμιμη αμοιβή. Αυτό είναι το δυναμικό. Δεν είναι τίποτα άλλο. Δεν ζήτησε κανείς δημόσιος λειτουργός κολόκουρο για να δοξαστεί, γιατί και αυτό θα ήταν ένα κέρδος. Είναι ένα τέτοιο πράγμα. Θα μου πεις: υπάρχουν χώρες μεγίστης οικονομικής σημασίας στον κόσμο, οι οποίες λειτουργούν και δοξάζονται οι αντίστοιχοι κολοκουρητζήδες μέσω αυτού. Και υπαινίσσομαι βεβαίως τις Νοτιοανατολικότερες χώρες από εμάς. και εκεί είναι κανονικό το σύστημα.

Τέλος πάντων, ο αριθμητής είναι η διαφορά μεταξύ της επίορκης μείον τη νόμιμη αμοιβή και ο παρανομαστής είναι οι αντιστάσεις. Ποιες αντιστάσεις; Πρώτες, κυρίες και κύριοι, είναι οι ηθικές αντιστάσεις. Εγώ έχω γνωρίσει εργολάβους στη ζωή μου, οι οποίοι μπορούσαν να υπερηφανεύονται ότι προτίμησαν να το κλείσουν, παρά να κάνουν οτιδήποτε άλλο. Υπάρχει και αυτό. Βέβαια, θα μου πεις: «Γιατί αναφέρεσαι στους εργολάβους»; Γιατί αναφέρθηκα ήδη στα υπόλοιπα επαγγέλματα και θα επανέλθω σε αυτά. Αλλά νομίζω ότι μόνον όταν εμείς δώσουμε το παράδειγμα για την πλήρη ανάλυση και για την επιστράτευση όλων των δυνάμεων που χρειάζεται, ώστε να ελαχιστοποιηθεί το φαινόμενο, μόνο τότε θα βρουν και οι άλλοι τρόπο για να το κάνουν, προς όφελος του Ελληνικού λαού, το ξαναλέω.

Και το ξαναλέω για εκείνους οι οποίοι, αν πάρθηκε και μία φωτογραφία από εδώ και πουν: «Καλά τώρα! Μαζεύτηκαν και καμιά εικοσαριά εργολάβοι εκεί και έκαναν ένα “μπλα – μπλα” και για να δημιουργηθεί ....στις εφημερίδες και ποια εφημερίδα θα το δημοσιεύσει

τώρα! Ελάτε! Σιγά το πράγμα!». Υποστηρίζω ότι ο Ελληνικός λαός αν είχε συναίσθηση των δικαιωμάτων του και των κερδών που πρέπει να περιμένει από αυτή την τεράστια σημασίας πηγή απωλειών, εδώ μέσα θα ήταν γεμάτο το Αμφιθέατρο. Άσε που θα είχε και Τηλεοράσεις! Μήπως έχει και δεν το ξέρω, κύριε Σαββίδη; Μήπως έχετε φέρει τίποτα Τηλεοράσεις; ...Έχουμε. Δόξα τω Θεώ! Θα βγούμε και στο γυαλί.

Λέω λοιπόν ότι οι μετρήσεις του φαινομένου είναι δύσκολες, η ανάδυση. Ο Νόμος του Ohm (για να τελειώνω με δαύτον), έχει και μία σταθερά από πίσω. Και θα αναφερθώ τώρα και στον αγαπητό μου Πρόεδρο της ΚΕΔΕ. Η μικρή εμπειρική ανάλυση που είχα κάνει, δυστυχώς έδειχνε ότι η σταθερά αυτή έχει στον παρανομαστή μία τετραγωνική ρίζα της αποστάσεως του έργου από την Αθήνα και του μεγέθους. Δηλαδή, όσο πιο μακριά είναι, τόσο πιο μεγάλο είναι το κολόκουρο. Όσο πιο μικρό είναι το έργο, τόσο πιο μεγάλο είναι το ποσοστό του κολόκουρου.

Και έτσι έπαιρνε η μπάλα την Τοπική Αυτοδιοίκηση, επί της οποίας έχω προσωπική αντίληψη ότι όντως υπάρχουν Δήμαρχοι, (όντως υπάρχουν Δήμαρχοι!) εις τους οποίους βλέπεις ότι επί μία σειρά ετών είναι ένας ο εργολάβος ο οποίος κατά σύμπτωση παίρνει όλες τις εργασίες. Υπάρχει. Υπάρχει! Δεν μπορούμε να το κρύψουμε. Τι να κρύψουμε; Αφού ήρθαμε εδώ, όπως το λένε, “τα κατεβάσαμε”. Δεν έχει να κρύψεις τίποτα άλλο. Ήρθαμε εδώ για να τα πούμε όλα.

Θα μου πεις: *«Παίρνεις και την ευθύνη του ότι αυτά που καταγγέλλεις... κ.λπ., υπάρχει πάντοτε και ο κίνδυνος της μηνύσεως για συκοφαντική δυσφήμιση»*. Πρώτον όμως, εγώ ονόματα δεν είπα. Δεύτερον...

ΑΚΡΟΑΤΗΣ: *(παρεμβαίνει εκτός μικροφώνου και δεν καταγράφεται)*.

Θ.ΤΑΣΙΟΣ: Θα συμφωνήσω μαζί σας, μου το εξήγησε και ο κ.Ευαγγε-

λίδης, ότι δεν πρόκειται για τα ποσά. Στα ποσά έχετε απολύτως δίκιο. Στα ποσά έχετε δίκιο, κατ' απόλυτον τιμή, ναι. Αλλά κατ' έκταση του φαινομένου πιθανώς να είναι έτσι και εξάλλου να σας πω και την αλήθεια καλέ μου; Και πού το ξέρουμε; Σάμπως και εγώ και εσείς, μετρήσεις δεν έχουμε. Έχουμε ο καθένας την προσωπική του εμπειρία (και η δική σας είναι πολύ μεγαλύτερη και αρμοδιότερη, έτσι δεν είναι;) η οποία μας δίνει αυτές τις εντυπώσεις.

Άρα, δεν πειράζει που παρά ταύτα, το σημειώνουμε, αφού άλλωστε σημειώνουμε με σπουδαία, μεγάλα γράμματα ότι και τις θηριωδίες οι οποίες έγιναν και τώρα νομίζω ότι παρεγράφη το αδίκημα, μπορώ να σας πω ότι όταν έφυγε και ο κ.Μπακούρης, τότε εκείνη την εποχή με τα Ολυμπιακά έργα, μου προτάθηκε από την τότε κυβέρνηση να γίνω Πρόεδρος μίας Εταιρείας του Κράτους που θα συνέχιζε τα Ολυμπιακά Έργα κ.λπ. με μία διετή καθυστέρηση βεβαίως. Θυμάστε τη διετή καθυστέρηση.

Και τότε δυστυχώς είπα τη φράση ότι: Αυτή η διετής καθυστέρηση, καθώς και τα ενδημικά προβλήματα που έχουμε στα Ελληνικά Δημόσια Έργα τα οποία τα ξέρουμε εμείς –και έχω μπροστά μου διακεκριμένους ανθρώπους που τα έχουν αναλύσει και τα προσπαθούν– είναι τέτοια, ώστε ξέρουμε από τώρα ότι το κόστος θα είναι διπλάσιο. Και δεν έχουν γίνει αντικειμενικές μελέτες, αλλά πράγματι εκείνα τα θηριώδη έργα, για λόγους εν μέρει αντικειμενικούς και εν μέρει της κατηγορίας για την οποία μιλούμε σήμερα, πράγματι, μπροστά λοιπόν σε αυτά τα μεγάλα μεγέθη, έχετε δίκιο όταν λέτε ότι τα αντίστοιχα Δημοτικά Έργα είναι πολύ μικρά. Και κλείνω αυτή την παρένθεση.

Υπεσχέθην ότι έχω κείμενο να διαβάσω, σεβόμενος τον χρόνο σας,

ενώ στην πραγματικότητα τα λέω απέξω και επομένως θα σας απασχολώ περισσότερο του δέοντος.

Οι αιτίες οι οποίες εν πάση περιπτώσει οδηγούν σε Ετεροδοσοληψία στην ευρύτερή της μορφή και όχι μόνο στα τεχνικά έργα ή στα συναφή με αυτά, διότι φαίνεται από ορισμένες ενδείξεις, ότι σε μεγέθη απόλυτα εν σχέση με τις χασούρες του Ελληνικού λαού, αυτά που συμβαίνουν στα κολόκουρα του χώρου του τεχνικού, είναι πολύ μικρά εν σχέση με αυτά που συμβαίνουν σε όλους τους υπόλοιπους χώρους, της Υγείας, του Στρατού και των άλλων περιοχών των επαγγελματιών. Αυτό είναι σημαντικό, που μπορεί μεν οι εργολάβοι να ανασαίνουν και να λένε: «Οι μεταξύ ημών επίορκοι, κακοί (το ίδιο μπορεί να συμβαίνει βεβαίως και προς στους δημόσιους λειτουργούς), οι μεταξύ ημών επίορκοι και κακοί, έχουν μικρότερη συμβολή από ό,τι ελέγγο στο παρελθόν, στη χασούρα του Ελληνικού λαού και στην προδοσία κατά του Ελληνικού λαού». Ναι, η παρηγορία αυτή δεν είναι σπουδαία, αλλά δεν παύει να είναι ένα πραγματικό γεγονός.

Τι είναι εκείνο που οδηγεί π.χ. στις ευρύτερες κρατικές προμήθειες; Είναι οι ελλείψεις προδιαγραφές ποιότητας, υπηρεσιών και προϊόντων. Αυτές είναι μία καραμπινάτη θεμελιώδης αιτία την οποία την έχουμε ζήσει, διότι ακόμα, κύριε Γενικέ, ακόμα και οι καινούργιες πεντακόσιες (500) τεχνικές προδιαγραφές τις οποίες με πρωτοβουλία του Υπουργείου Δημοσίας Τάξεως συντάξαμε με το Ινστιτούτο Οικονομίας Κατασκευών και με εκατό (100) σπουδαίους μελετητές και κατασκευαστές της χώρας – μεταξύ των οποίων μερικοί κάθονται εδώ– προ πολλών ετών και τις οποίες επί χρόνια εσείς τώρα στο Υπουργείο προσπαθείτε να τα επικαιροποιήσετε αφενός και να τα προσαρμόσετε και με τα Ευρωπαϊκά, αυτό το πολύτιμο

εργαλείο τώρα βγαίνει. Έτσι δεν είναι; ... Τώρα βγαίνει.

Ως τώρα τι κάναμε; Ως τώρα οι τεχνικές μας προδιαγραφές (τι να κάναμε;) είχαν πολύ μεγάλα περιθώρια βελτιώσεων για να το πω “Γαλλικά”. Ωστε και εκ μόνο αυτού του λόγου, ανοίγαμε την πρώτη πόρτα για το αλισβερίσι. Αφήνω πια –και έχει δίκιο κ.Ρακιτζής– και αγαπητέ Πρόεδρε των Μελετητών, μία στραβή μελέτη, πραγματικά είναι μία ωραία πόρτα! Γιατί είναι στραβή η μελέτη; Τα έχουμε αναλύσει εκατό φορές! Ακόμα και το γεγονός διότι το Υπουργείο (όλοι μπλεκόμαστε στο ρημάδι! Όλοι. Έτσι, αγκαλίτσα πάμε), διότι λέει: *«Τι είπατε τώρα; Αρχικές μετρήσεις γεωτρήσεων, μετρήσεων κυκλοφορίας; Αφήστε αυτές τις αηδίες. Τώρα εδώ βιαζόμαστε, ο Υπουργός ήρθε προχθές και μου τράβηξε μία... «Να τελειώνεις! Σε ένα μήνα τελειώνει!»*. Και εσύ λοιπόν όταν λες...

Ξέρετε ότι στην υποβρύχια διάβαση της Πρέβεζας υπήρχε μία μόνο γεώτρηση; Έχεις ένα dry dock στο οποίο ξέρεις ότι επί χρόνια ολόκληρα θα αντλεις εκατομμύρια κυβικά και υπήρχε μία μόνο γεώτρηση, στην οποία δεν μέτρησαν καν την παροχή του νερού, αλλά μόνο τη διαπερατότητα του εδάφους, η οποία μετριόταν εμμέσως, από την κοκκομετρική διαβάθμιση της άμμου και όχι από μία μέτρηση της πίεσεως και η οποία δεν ήταν καν στη θέση που ήταν το dry dock της Πρέβεζας, αλλά ήταν μισό χιλιόμετρο παραπέρα!

ΑΚΡΟΑΤΗΣ: (παρεμβαίνει εκτός μικροφώνου και δεν καταγράφεται).

Θ.ΤΑΣΙΟΣ: Σας παρακαλώ. Σας παρακαλώ! Κλαίω! Είναι δυνατόν με μία τέτοια μελέτη να έχει γίνει και διεθνής διαγωνισμός και να διερωτώμεθα μετά; Αυτά ήταν επί εποχής Λαλιώτη. Ο Λαλιώτης φταίει; Όχι βέβαια. Όλοι μας φταίμε. Όλοι μας φταίμε! Παραείμαστε μπλεγμένοι ο ένας με τον άλλον. Παραείναι πολλοί οι παράγοντες, αν μου επιτρέπετε, με την ηλικία

των εξήντα (60) ετών που έχω... (Δεν έπρεπε να γελάσετε. Σας παγίδευσα, δεν έπρεπε να γελάσετε), θέλω να σας διαβεβαιώσω ότι μία από τις δουλειές που πρέπει να κάνουμε, είναι να παραδεχθούμε ότι το πλήθος των αιτίων που ευνοεί την Ετεροδοσοληψία είναι τόσο μεγάλο, ώστε καλά έκαναν και οι προλαλήσαντες όλοι και ο Πρόεδρος του Επιμελητηρίου, να μιλάνε για τον εξορθολογισμό. Το ίδιο, είμαι εντελώς βέβαιος ότι θα κάνουν και οι αγαπητοί φίλοι Γενικοί Γραμματείς, για την τεράστια ανάγκη για τον εξορθολογισμό. Ο εξορθολογισμός οδηγεί σε μείωση της λοβιτούρας.

Λοιπόν, το πρώτο είναι οι προδιαγραφές. Το δεύτερο είναι οι ελλειπείς έλεγχοι παραγωγής των προϊόντων. Ξέρετε, είχαμε τις Ομάδες Εργασίες, στο I.O.K., στο Action Plan, όλες, έλειπε η 7^η. Τι ήταν η 7^η; Ο θεσμός της επίβλεψης στα τεχνικά έργα. Μην μου πείτε ότι ο θεσμός της επίβλεψης στα τεχνικά έργα είναι ο τελειότερος! Εγώ τα έχω ζήσει από μέσα. Έχω διακεκριμένους συναδέλφους Γενικούς Διευθυντές, τέως και νυν στο Υπουργείο και τα ξέρουν. Λοιπόν, ο θεσμός της επίβλεψης δεν είναι ο καλύτερος. Τι να κάνουμε! Έχετε ανθρώπους οι οποίοι ζώντας μέσα στη φωτιά των έργων και υπογράφοντας κάθε μήνα εκατομμύρια πράγματα, όντας υποχρεωμένοι να έχουν σαράντα αυτιά και σαράντα μάτια, με σαράντα εργοδηγούς του Δημοσίου, εκ των οποίων υπάρχει ένας μόνο, όταν ο εργολάβος έχει σαράντα εργοδηγούς, εσύ έχεις έναν μόνο και λες ότι: «Κάνω επίβλεψη» και δεν είναι επίβλεψη, αλλά είσαι υποχρεωμένος παρά όλα ταύτα να βάλεις την υπογραφή σου και να την πιστοποιήσεις, είσαι υποχρεωμένος να λες ότι: «Εγώ έκανα τους ελέγχους». Λέω λοιπόν και ο θεσμός αυτός είχε τεράστια ανάγκη από βελτίωση, παρά τον μόχθο των συναδέλφων.

Την αντίστοιχη ομάδα, πήγα στον τότε Υφυπουργό, είπε: «*Ναι, ναι, να την κάνουμε*». Και άλλη μία ομάδα (ο κ.Σαββίδης μπορεί να τα θυμάται). Δεν έγινε ποτέ! Δεν έγινε ποτέ, δεν ξέρω για ποιο λόγο. Έχουμε λοιπόν και εκεί μία τεράστια... Καταλαβαίνετε όταν δεν έχω τη σωστή επίβλεψη, πόσα φίδια μπορούν να βγουν μέσα από τον κόρφο μας.

Καμιά φορά έχουμε και μία αποκαρδιωτική και αποθαρρυντική γραφειοκρατία. Η γραφειοκρατία, κυρίες και κύριοι και το τεράστιο πλήθος των ελέγχων επί ελέγχων και ξανά ελέγχων από πάνω. Κάθε φορά που προστίθεται –κύριε Ρακιτζή, σας το έχω πει και ιδιωτικώς αυτό– ένας πρόσθετος έλεγχος από πάνω και μετά ο έλεγχων του ελέγχοντος κ.λπ., αυξάνεται το κόστος του κολόκουρου. Αυτό το μετρήσαμε, αλλά δεν μπορώ και να το αποδείξω! Αλλά κάθε φορά που προστίθεται...

Είπα σε έναν εκδότη μεγάλης εφημερίδας που μου είπε: «*Βάλτε το κύρος σας να δημιουργηθεί και ένα Συμβούλιο τιμίων ανθρώπων που θα ελέγχει όλες τις συμβάσεις από πάνω, των τεχνικών έργων*». Λέω: «*Πού θα το βρείτε αυτό το Συμβούλιο, που θα καταφέρουν να έχουν και 200 υπαλλήλους. Πώς να τους ελέγξεις αυτούς; Από πάνω; Και έχετε σκεφθεί, από αυτούς τους 200 υπαλλήλους, αν τυχόν μόνο ένα ποσοστό μικρό “τα πιάνει” τι θα γινόταν;*» Μου λέει: «*Για πες εσύ*». Λέω «*Πόσο; Πόσοι από τους 200 θα τα πιάνει*»;». Δεν τόλμησε να μου πει ότι θα είναι λιγότερο από 10%. Άσε που εγώ πιστεύω ότι θα είναι μεγαλύτερο.

Ωστε όπου και να το ακουμπήσετε... Τη φλυαρία μου σας παρακαλώ να τη συγχωρήσετε και να συγχωρήσετε και το πάθος ψυχής. Η φλυαρία μου έχει και αυτό τον σκοπό, να δείξει ότι είναι αφάνταστα περίπλοκος ο μηχανισμός μέσα από τον οποίο μπορούν ευκολότερα στην παραγωγή των Δημοσίων Έργων να περνάνε τα κολόκουρα, από ό,τι περνάνε σε άλλους

μηχανισμούς. Δεν είναι τυχαίο δηλαδή ότι εμείς έχουμε σήμερα την πρωτοβουλία αυτή. Και εν πάση περιπτώσει, άλλες δωροσιογόνες ανωμαλίες οφείλονται στην ανεπάρκεια που έχουμε στις διατιθέμενες υπηρεσίες που μπορούμε να προσφέρουμε, στη γνώση ενδεχομένως, στη χαμηλή βεβαίως στάθμη των απολαβών.

Υπήρχε κάποια στιγμή στο έτος που ήταν Έτος Ποιότητας και υπήρχαν και δύο Επιτροπές στο Υπουργείο Δημοσίων Έργων (δεν θυμάμαι αν ήσασταν εσείς) και εκεί ακούστηκε το “Tassios fund”. Η πρότασή μου, είπα: *«Δεν μπορώ να συμμετάσχω, αλλά μπορώ να σας κάνω μία έγγραφη πρόταση, να υπάρχει ένα ταμείωμα»*, (όπως λέμε Ελληνικά το fund: ταμείωμα, δεν είναι Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, δεν είναι ταμείο, είναι ταμείωμα). Στο ταμείωμα λοιπόν αυτό θα ήταν από την αξία ενός τεχνικού έργου –οι συνάδελφοι τέως Γενικοί Διευθυνταί, το θυμούνται– για κάθε προϋπολογισμό δημοσίου έργου, θα έχουμε ένα πολύ μικρό ποσοστό, πάντως πολύ μικρότερο από αυτά που δίνονται από κάτω από το τραπέζι, το οποίο θα ήταν πάνω στο τραπέζι, θα ήταν εις βάρος του τεχνικού έργου και μία Επιτροπή αξιόπιστων πολιτών και μάλιστα της περιοχής, θα ήταν εκείνοι οι οποίοι με τη βοήθεια τεχνικών θα μπορούσε να αμείψει επιπλέον εκείνους οι οποίοι δίνουν την καρδιά τους, τη ψυχή τους και παίζουν “κορώνα – γράμματα” και τις ευθύνες τους, δηλαδή αυτούς που είναι οι επιβλέποντες και οι ελεγκτές. Αλλά φυσικά, να μην γίνεται λόγος για τέτοια πράγματα!

Αλλά ελπίζω ότι αυτά είναι από εκείνα που καθαίρουν την ατμόσφαιρα και είναι και τελικώς εις όφελος του Δημοσίου συμφέροντος.

Αν δείτε, ο κ. Αμβράζης, συνάδελφος μηχανικός και της Ακαδημίας Αθηνών, ο οποίος έγινε Επίτιμος Διδάκτωρ του Πανεπιστημίου Αθηνών

προχθές το βράδυ, παρουσίασε μία καμπύλη με την οποία συσχέτιζε εν γένει τη διαφθορά με το Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν. Δεν είναι πρωτότυπη. Εκείνος νόμιζε ότι είναι πρωτότυπη, διότι τη συνέδεε με τα σεισμικά προβλήματα. Αλλά είναι παγκοίμως γνωστό, γιατί οτιδήποτε είπα μέχρι αυτή τη στιγμή, περιγράφοντας τις αιτίες που προκαλούν την ηυξημένη διαφθορά, δεν είναι σύμπτωση ότι όλες αυτές οι αιτίες προκαλούν και μειωμένη ανάπτυξη. Όλες.

Ωστε, δεν είναι παράξενο ότι αν δείτε την καμπύλη της “Διεθνούς Διαφάνειας”, κάθε τρία (3) χρόνια που βγαίνει το βαρόμετρο, όπως είναι έτσι στον κατήφορο, η θέση κάθε χώρας *grosso modo*, μέσα στην κίνηση της διαφθοράς, είναι ανάλογη με το Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν, δυστυχώς. Και η Ελλάδα είναι λίγο εξαίρεση, είναι έξω από την καμπύλη, αλλά αυτό δεν είναι ανάγκη να το πω τώρα, διότι ενδέχεται να υπάρχουν και τίποτα μετανάστες εδώ και να κατηγορηθούμε.

Ρέπουν δε προς την Ετεροδοσοληψία οι φτωχότεροι και οι νεότεροι. Αυτό είναι ένα εύρημα της “Διεθνούς Διαφάνειας”, αλλά ο καθένας που το περιμένει, είτε ο φτωχός και αναφέρομαι τώρα όχι στα τεχνικά έργα μόνο, αναφέρομαι εν γένει στο πρόβλημα του αλλουνού. Μέχρι και ο Τσέχωφ το έχει σε ένα διήγημα. Τι να κάνει ο Μουζικός! Το ρούβλι το έχει κάτω από την τραγιάσκα και είναι ζήτημα αν το έβγαλε το ρούβλι μέσα σε μία εβδομάδα, αλλά το άφηνε στο Γραφείο κάτω από το χαρτί και ο γραφειοκράτης γύριζε το κατάστιχο και το πλάκωνε το ρούβλι. Είναι πολύ ωραίο διήγημα. Θέλω να πω, υπάρχει και τέτοιο εύρημα, ότι υποφέρουν περισσότερο οι φτωχοί.

Οι εκτιμώμενες βλάβες του Σώματος της κοινωνίας, νομίζω ότι (επειδή βράδυνα πλέον τον λόγο και ομολογώ δεν θυμάμαι και τι ώρα

ακριβώς άρχισα) οι τεράστιες οικονομικές ζημιές τις οποίες προκαλεί στον λαό η γάγγραινα της Ετεροδοσοληψίας, χρειάζεται να συγκεκριμενοποιηθεί και ο καθένας νομίζω ότι ξέρει αλλά δεν το ομολογούμε, η μείωση του κεφαλαίου που χάνεται, είναι η πτώση της ποιότητας φυσικά του παραγομένου προϊόντος, ή του αγοραζόμενου αγαθού. Η πτώση της ποιότητας πάει από μόνο του, γιατί αν επρόκειτο να ανέβει η ποιότητα, δεν θα χρειαζόταν να δίνω κολόκουρο.

Ωστε έχουμε απώλεια κεφαλαίου, έχουμε πτώση ποιότητας, δηλαδή αύξηση του μελλοντικού κόστους, εις βάρος του λαού, εις βάρος του γιου σου και του παιδιού σου που θα πληρώνει σαν βλάκας μεθαύριο, είναι το διαφυγόν κέρδος από το ότι καθυστερούν και τα έργα και οι παραδόσεις, χάρη στο ότι υπάρχουν τα κόλπα. Άρα, δεν μπορεί εκείνος που ζητά την προμήθεια (εννοώ την προμήθεια του δημοσίου αγαθού, όχι το κολόκουρο), να απολαύσει το αγαθό και να το εκμεταλλευτεί νωρίτερα. Έχουμε άλλου είδους απώλεια και εκεί.

Έχουμε στέρηση του κοινωνικού οφέλους από το γεγονός ότι η τίμια επιχειρηματικότητα αποθαρρύνεται. Ένας εργολάβος που ξέρει ότι ο διπλανός του τα καταφέρνει και τους “τα χώνει”, ενώ εγώ, αυτός, ο άλλος, δεν μπορεί να την κάνει αυτή τη δουλειά, είναι χαμένος. Για ποια επιχειρηματικότητα μιλάμε και για ποιον εξορθολογισμό της παραγωγής του εργολάβου, με άλλη μέθοδο που διδάσκετε εσείς, κύριε Λαμπρόπουλε, στο Πολυτεχνείο! Τι να την έχετε την άλλη μέθοδο, τη στιγμή που ο άλλος πάει εκεί, του “τα χώνει” και ήδη κερδίζει εκ μόνου του λόγου αυτού 20%.

Έχουμε λοιπόν μία απώλεια εθνική και εκ του γεγονότος ότι αποθαρρύνουμε την τίμια επιχειρηματικότητα. Και ξέρω από τις επαφές μου με τους Προέδρους, πόσο υποφέρουν αυτή τη στιγμή πολλές Ενώσεις

από αυτό, εξ ου και το: «*Όχι πλέον! Φτάνει!*», το οποίο ακούγεται σήμερα.

Εν πάση περιπτώσει κατά τα άλλα, η χρόνια αποθάρρυνση της ανάπτυξης εξ αιτίας αυτού και η δημιουργία αυτής της δηλητηριασμένης ατμόσφαιρας ανηθικότητας γύρω – γύρω, δημιουργεί και παραδείγματα. Ο λαός, νομίζω ότι δεν πρέπει να ανέχεται άλλο αυτή την υπόθεση, πρέπει ο ίδιος ο λαός... Και στο κάτω – κάτω της γραφής, θυμάστε την υπόθεση των ατζέντι; Εγώ εκείνη την εποχή δίδασκα στην Ιταλία σε ένα τουλάχιστον Πανεπιστήμιο. Τα ατζέντι ήταν αυτά, που νομίμως έπαιρναν όλα τα Κόμματα αλλά τουλάχιστον τα έπαιρναν φανερά. Κάθε εργολάβος, κάθε περιοχή, κάθε Περιφέρεια ήταν με κατάστιχα: «*Ατιμίες δεν θέλουμε εδώ*», έπεφτε το χρήμα, εγράφετο κ.λπ. Μόνο ο Κράξι (αυτό που λένε: “τον έκραξε” από εκεί βγαίνει), μόνο ο Κράξι, Αρχηγός του Σοσιαλιστικού Κόμματος (αν είσαι Χριστιανός!).

Έγινε αυτό, όλο το πολιτικό σύστημα της Ιταλίας, εξαιτίας των ατζέντι, κατεστράφη. Θα μου πεις: και που ξαναέγινε από την αρχή, παρήγαγε τον Μπερλουσκόνι. Άλλη υπόθεση αυτή. Αυτό είναι σύμπτωση.

Να τελειώσω. Νομίζω ότι τσάτρα – πάτρα τα είπα, δεν ήταν συστηματικά. Πιθανώς να πρέπει να βγάλουμε ένα κείμενο ενδεχομένως, κύριε Σαββίδη, κύριε Πρόεδρε. Έχει γίνει μεγάλη πρόοδος σε πάρα πολλούς από τους παράγοντες που διαμορφώνουν την ένταση του φαινομένου, αυτό πρέπει να το πούμε. Δεν είμαι τόσο απαισιόδοξος, όπως ήταν ο Πρόεδρος του Επιμελητηρίου σε άλλα θέματα ενδεχομένως. Δεν θα αναφερθώ εδώ σήμερα σε αυτά, πάντως όμως γνωρίζουμε ότι η Πολιτεία δεν έχει εξαντλήσει τα περιθώρια τέτοιων βελτιώσεων σε τέτοιο βαθμό. Θα μου πεις: γιατί τα περιμένουμε όλα από την Πολιτεία; Θα μπορούσαμε όλοι μας να προετοιμάσουμε το έδαφος γι αυτό και να πηγαίνουμε έτοιμες

προτάσεις. Φαίνεται ότι ο τεχνικός κόσμος τουλάχιστον φέρνει τέτοιες προτάσεις.

Όταν λέμε Πολιτεία, πρέπει να λέμε τώρα: η ηγεσία των τριών – τεσσάρων – πέντε ανθρώπων. Και τι να πρωτοπροκάνουμε; (που έλεγε και ο Φλωράκης). Δηλαδή για σκεφθείτε ότι θα πρέπει, όλα τα αμαρτήματα όλου του παρελθόντος (εγώ δεν κωλύομαι καθόλου να πω τα αμαρτήματα ενός λαού και γι αυτό παίρνω και ανώνυμα υβριστικά τηλεφωνήματα, αλλά καμαρώνω γι αυτά), λέω λοιπόν, όλα τα αμαρτήματα ενός λαού τριάντα (30) χρόνια τουλάχιστον, να λυθούν σώνει και καλά από μισή κυβέρνηση και από τρεις ανθρώπους οι οποίοι... Παραείναι πολλά τα προβλήματα.

Προσέξτε όμως. Είμαστε πρακτικοί άνθρωποι, έχουμε συναίσθηση προτεραιοτήτων. Π.χ. εμένα αν μου έλεγες: Τι έχει μεγαλύτερη προτεραιότητα τώρα στον τομέα τον δικό μας, θα έλεγα: περισσότερο ο εξορθολογισμός του θεσμού της επίβλεψης, παρά ο εξορθολογισμός στην ανάθεση των μελετών, λέω. Γιατί εκεί –καλά είπε και ο Πρόεδρος– έχουμε ανάγκη από επιταχύνσεις.

Λοιπόν, πώς τελειώνω τώρα: η πρωτοβουλία η σημερινή. Σε αυτή τη θλίψη λοιπόν και την απαισιοδοξία, ακούστηκε η απίστευτη απόφαση χιλιάδων εργολάβων και πλήθος Συλλόγων, Ομοσπονδιών και Επαγγελματικών Συνομοσπονδιών, που θα το δείτε αυτό το φαινόμενο, σας παρακαλώ, να αποκηρύξουν λέει, την Ετεροδοσοληψία. Και το κάνουν συλλογικά, δημοσίως και φωναχτά, χωρίς να περιμένουν τάχα πρώτα το κράτος να βελτιώσει τις συνθήκες εκείνες που ενθαρρύνουν την Ετεροδοσοληψία και μετά εμείς να την αποκηρύξουμε.

Και είπα σε μία διάλεξη που έκανα στο Ηράκλειο, όταν άκουσα αυτή την επιφύλαξη: «Μα δεν βλέπεις το κράτος που δεν κάνει αυτό..., δεν κάνει

εκείνο...» και τέτοια! Λέω: «*Κυρία μου*», ήταν και κυρία εκπρόσωπος, πράγμα το οποίο εμένα φυσικά μου ανέστειλε την επιθετική μου διάθεση έτσι κι αλλιώς (ο καθένας με τις αδυναμίες του), λέω: «*Καλά, εν τω μεταξύ που το κράτος να συνέλθει και να κάνει όλα αυτά που θέλουμε, εσείς θα κλέβετε;*». Δεν απήντησε. Προφανώς, δεν υπάρχει και άνθρωπος που να λέει: «*Ναι, θα κλέβω*».

Άρα, θέλω να πω, το γεγονός ότι δεν αναμένετε το κράτος να τα κάνει όλα αυτά, προτού έρθετε και δώσετε την όποια μάχη θα δώσετε και το κάνετε τώρα, είναι ένα κέρδος. Και νομίζω ότι ο συναγερμός αυτός πρώτον, θα δημιουργήσει ένα τράνταγμα στις συνειδήσεις. Το είπε και ο κ.Σαββίδης. Συνιστά ένα σύμβολο ντομπροσύνης σε στιγμές πανικού και αντεθνικής παραίτησης, εδώ είναι αντιπαραίτηση. Η πειραματική ψυχολογία, κυρίες και κύριοι, λέει τα εξής: σε τέτοιες περιπτώσεις εμπειρικά, το 40% των αρμοδίων, των παικτών και των αναρμοδίων, θα ακούσουν την καρδιά τους τώρα. Δεν το πιστεύουν οι πολιτικοί επιστήμονες, αλλά το ξέρουν οι άνθρωποι της πειραματικής ψυχολογίας. 40% όσων ακούσουν ένα τρανταχτό τέτοιο κίνημα, θα πειστούν και θα πουν: «*Άει σιχτίρ! Ίσαμε εδώ ήταν!*». Εντάξει, δεν παίρνω όρκο ότι θα είναι 40%, αλλά θα είναι ένα νούμερο σπουδαίο. Κέρδος πρώτο.

Κέρδος δεύτερο –και αυτό μου το είπε ο κ.Ρακιτζής– μόλις θα καταστεί σαφέστερο Πειθαρχικό Αδίκημα και όχι με τη μορφή του: “έλα να το αποδείξεις” και δεν συμμαζεύεται, (θα τελειώσω τώρα, δε δύο λεπτά με αυτό), αλλά με άλλες απλούστερες μεθόδους, τις οποίες έχουν προβλέψει οι συνάδελφοι Πρόεδροι, λέω μόλις γίνει αυτό, τότε θα μπορεί να περάσει επιτέλους στα Πειθαρχικά των αντιστοίχων Ενώσεων και αυτό πάρα πολλούς ανθρώπους θα τους φοβίσει, διότι δεν είναι απλό πράγμα να

σε “κράζουν””, όχι στα δικαστήρια, αλλά μέσα στο ίδιο το σινάφι όταν το σινάφι θα το έχει πάρει απόφαση. Όπως φαίνεται, δεν συνέβη τώρα.

Και τρίτο κέρδος θα προκύψει από την εντελώς πρακτική πρόνοια, ότι συνεργαζόμενες Εργολαβικές Ενώσεις σχεδιάζουν λέει (από ό,τι ακούω από τις συζητήσεις μόνο, δεν έχει γραφτεί εντελώς), να συστήσουν ένα Συμβούλιο Γερόντων. Γέροντες θα είναι (τον κ.Κωνσταντινίδη δεν τον βλέπω, τον βλέπω πολύ τσαχπίνη για να είναι γέρος). Θα είναι λοιπόν ένα Συμβούλιο Γερόντων από τη μεριά των Εργοληπτικών, εις το οποίο θα μπορεί να προσφύγει ο εργολάβος ο οποίος δέχθηκε μία τέτοια ανήθικη πρόταση από κάποιον μεσάζοντα, ή κάποιον ενδεχομένως συνάδελφο, ή που είδε ότι στο άλλο εργοτάξιο ο άλλος συνάδελφος προφανώς “τα έχει ρίξει” και: *«Ήρθα να σας πω, γέροντες, τον πόνο μου»*.

Χωρίς να διατρέχει τον κίνδυνο να φάει στη μάπα όχι τρεις εξώδικες, τρεις μηνύσεις για συκοφαντική δυσφήμιση. Γιατί: γιατί θα καλύπτεται από τους γέροντες. Επωνύμως θα έρθει, όχι με γράμματα. Μόνος του θα πάει. Και θα τα βάλουν κάτω, θα τα κρατάνε. Τώρα, πώς τα χαρτιά που θα κρατάνε οι γέροντες θα είναι τέτοια, ώστε να μην μπει τη νύχτα κάποιος τυχαίος και τα αφαιρέσει, είναι ένα πρόβλημα, δεν το έχουμε σκεφτεί ακόμα. Πάντως, το Συμβούλιο Γερόντων θα μπορεί να παίρνει επιτέλους την πληροφόρηση. Και τι θα την κάνει; Θα πάει στο Συμβούλιο Γερόντων του Συλλόγου των Μελετητών, αν υποθέσουμε ότι το πράγμα είναι έτσι (καμιά φορά είναι και έτσι). Και τι έγινε; Θα πάει και στο Συμβούλιο Γερόντων των Δημοσίων Λειτουργιών, των Μηχανικών. Θα έχουν και αυτοί Συμβούλιο Γερόντων; Προφανώς θα έχουν. Πώς θα λειτουργήσει αλλιώς το σύστημα;

Μα θα μου πείτε, ότι η ΕΜΔΥΔΑΣ δεν είναι παρούσα σήμερα εδώ.

Αυτό το έμαθα σήμερα το πρωί, ότι υπήρξε μία αλλαγή την τελευταία στιγμή, δεν κατάλαβα. Είναι δυσσερμήνευτη βέβαια η απουσία, δεν το κρύβω, αλλά εγώ προσωπικώς από την 50ετή μου πείρα μέσα στα Δημόσια Έργα, από την προσωπική γνωριμία με χιλιάδες φίλους δημοσίους λειτουργούς μηχανικούς, γνωρίζω ακράδαντα, καθώς και με συζητήσεις που έχω κάνει και μεταξύ ανθρώπων που είναι και σήμερα στο Συμβούλιο, ότι δεν υπάρχει η παραμικρή επιφύλαξη από τη μεριά της ΕΜΔΥΔΑΣ, από τη μεριά των δημοσίων λειτουργών συναδέλφων για την πλήρη και άνευ όρων καταδίκη και αποκήρυξη αυτού του εγκλήματος. Αυτό είναι εντελώς βέβαιον. Και με αυτή τη βεβαιότητα της οποίας έχω προσωπική αντίληψη, όπως έχουμε και οι περισσότεροι άλλωστε εδώ, με αυτή τη βεβαιότητα λέω ότι θα έχουμε και το Συμβούλιο Γερόντων της ΕΜΔΥΔΑΣ.

Αυτά τα τρία (3) ολιγομελή άλλωστε Συμβούλια Γερόντων, θα δημιουργήσουν έναν τέτοιο θεσμό, ώστε θα μας λύσουν το νομικό πρόβλημα από τη μια μεριά, ενώ συγχρόνως θα δώσουν τη δυνατότητα να μην κρύβεται τίποτα.

Είναι δυνατόν κανείς να μην τελειώσει με την ελπίδα ότι ένα τέτοιο εργαλείο, ένα τέτοιο συνειδησιακό τράνταγμα, μία τέτοια σύναξη έστω και ολιγομελής, αλλά με ανθρώπους οι οποίοι αντιπροσωπεύουν ο καθένας από εσάς ένα πλήθος άλλων ανθρώπων, ότι αυτό δεν θα περάσει στην Ελληνική κοινωνία και δεν θα γίνει –το ξαναλέω– και ένα είδος παραδείγματος για άλλες Συντεχνίες, σαν αυτά που λέγαμε πριν. Είμαι αγωνιστικά απαισιόδοξος, δηλαδή όπως με κατηγορεί η γυναίκα μου, αισιόδοξος. Ευχαριστώ πολύ.

ΑΚΡΟΑΤΗΣ: *(παρεμβαίνει εκτός μικροφώνου και δεν καταγράφεται).*

Θ.ΤΑΣΙΟΣ: Καλά, μην τον ακούτε. Αυτά τα είπε για να με μειώσει, αλλά

δεν πειράζει, εγώ θα συμεριστώ μαζί του. Ήταν σε μία αγορά, πούλαγαν παπαγάλους και λέει: «Πόσο έχει αυτός;» «Αυτός έχει 1.000€, διότι ξέρει και μιλάει και Αγγλικά, ο άλλος έχει 5.000€ διότι ξέρει και Γαλλικά, ο άλλος (μην σας κουράζω τώρα... άμα θέλω βέβαια εγώ και το διηγούμαι ιδιωτικώς, θα βάλω και άλλα μέσα, θα σας πω: και παπαγάλος που λέει και βρωμόλογα, οπότε θα έχει 10.000€ κ.λπ.) και κάποιος έχει 1.000.000€, ένα εξωφρενικό ποσό και λέει: «Αυτός τι ξέρει;» Του λέει ο πωλητής: «Δεν έχω ιδέα τι ξέρει, αλλά βλέπω ότι οι άλλοι παπαγάλοι τον λένε δάσκαλο». Δηλαδή, ό,τι δηλώσεις είσαι.

Γ.ΒΛΑΧΟΣ: Ο κ.Σαββίδης αναζητείται. Κύριε Οικονομίδη, ελλείψει του κ.Σαββίδη, σας καλούμε στο βήμα.

Ι.ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ (Γενικός Γραμματέας Δημοσίων Έργων ΥΠΥΜΕΔΙ):

Σας ευχαριστώ πάρα πολύ. Πρέπει να πω, κυρίες και κύριοι και αγαπητοί συνάδελφοι, ότι δεν έχω προετοιμαστεί για να κάνω μία ομιλία στο θέμα αυτό, αλλά ήρθα πραγματικά για να ακούσω τον κ.Τάσιο. Θεωρώ ότι για όλους εμάς, όλους τους μηχανικούς ο κ.Τάσιος είναι μία ιδιαίτερη αναφορά. Κατά συνέπεια, ήρθα και εγώ όπως και εσείς, βεβαίως με την πολιτική μου ιδιότητα να τον παρακολουθήσω.

Επιτρέψτε μου κύριε Τάσιο, ήταν πραγματικά μία εκπληκτική ομιλία, από τις μοναδικές που έχουν γίνει –τουλάχιστον εγώ θέλω να πιστεύω– τα τελευταία χρόνια. Όμως δυστυχώς, ως εκπρόσωπος της πολιτικής ηγεσίας, αναγκάζομαι να ξαναγυρίσω πίσω στην πραγματικότητα. Αυτά τα οποία είπατε, ήταν πραγματικά ενδιαφέροντα, ήταν οραματικά, βάλατε όλους τους προβληματισμούς. Το σύστημα πράγματι είναι πολυπαραγοντικό και πρέπει να σας πω ότι όλοι – μα όλοι φταίμε. Όλοι λοιπόν έχουμε συμβάλει σε αυτό που είπατε εσείς και του δώσατε το όνομα Ετεροδοσοληψία, στο

“λάδωμα”: οι εργολήπτες, οι μελετητές, οι Υπηρεσίες, το πολιτικό σύστημα, οι “άδολοι” πολίτες και οι “άδολοι”, Πρόεδρε του Τεχνικού Επιμελητηρίου, μηχανικοί, δηλαδή ο δικός μου Κλάδος. Άρα λοιπόν, όλοι είμαστε μέρος του προβλήματος.

Βεβαίως, στο ερώτημα: το αυγό ή η κότα, τη δουλειά την κάνει ο πετεινός. Άρα, λοιπόν, έρχομαι στον πετεινό. Ποιος είναι ο πετεινός; Η πολιτική ηγεσία. Οι πολιτικές ηγεσίες λοιπόν καλούνται να βρουν τον τρόπο να μειώσουν αυτό το πρόβλημα, ή τουλάχιστον να το περιορίσουν το πρόβλημα.

Πώς μπορεί κανένας να περιορίσει το πρόβλημα; Το είπατε ήδη κύριε καθηγητά, κύριε Τάσιο, είπατε: θεσμικό πλαίσιο. Αν βελτιώσουμε τις χαραμάδες, αν βελτιώσουμε τις τρύπες, αν περιορίσουμε αυτά τα κενά, τότε πράγματι θα συμβάλλουμε πραγματικά σε αυτό που λέγεται μείωση του προβλήματος της Ετεροδοσοληψίας.

Αυτό λοιπόν κάναμε και εμείς. Βεβαίως, έχουμε κάνει μία τεράστια – πρέπει να ομολογήσω και το λέω έτσι, με παράπονο– έχουμε κάνει μία τεράστια δουλειά μαζί σας, μαζί με όλους τους εργολήπτες, με όλες τις Εργοληπτικές Οργανώσεις, αλλά και με όλους τους Μελετητικούς Συνδέσμους σε ό,τι αφορά το θεσμικό πλαίσιο. Και εκεί έχουμε συμπεριλάβει πάρα πολλά πράγματα, πάρα πολλές διατάξεις, τις ξέρετε, δεν έχει νόημα να αναφερθώ σε αυτές, αλλά πολύ σύντομα πρέπει να σας πω, ότι έχουμε συγκεκριμένες επεμβάσεις που βελτιώνουν το σημερινό θεσμικό πλαίσιο από την ανάθεση, από τη διαδικασία της συμβασιοποίησης, την επίβλεψη, τους ελέγχους, τις διαδικασίες αναφοράς σε πρότυπα – προδιαγραφές, σε αυτό που είπατε, τις ΕΤΕΠ, τις Εθνικές Τεχνικές Προδιαγραφές, που πρέπει εδώ (ανοίγω μία παρένθεση) λίαν συντόμως, πράγματι και εγώ λέω λοιπόν

ότι εδώ επί τρεις (3) μήνες προσπαθούμε μέσα από αυτή τη γραφειοκρατία να πείσουμε τη Γενική Γραμματεία της κυβέρνησης πώς θα τις εκδώσουμε; Θα βγουν όλες στο Τυπογραφείο, 10.000 σελίδες, ή όχι; Καταλάβατε; Να ένα μεγάλο ζήτημα, το οποίο δεν μπορέσαμε, λόγω της γραφειοκρατίας να τις βγάλουμε γρήγορα και να γίνουν αν θέλετε, κτήμα όλων των συναδέλφων μηχανικών.

Άρα λοιπόν, το ένα ζήτημα είναι το θεσμικό πλαίσιο και νομίζω ότι εδώ έχουμε κάνει σημαντική δουλειά και αυτή η δουλειά σύντομα θα φανεί, όταν τουλάχιστον μέρος ή το σύνολο αυτού του θεσμικού πλαισίου θα προχωρήσει –και είναι έτοιμο να προχωρήσει προς τη Βουλή– για τη συζήτησή του και τη ψήφισή του.

Το δεύτερο είναι τα οργανωτικά. Κοιτάζτε να δείτε, η εμπειρία μου έχει δείξει αυτά τα τελευταία δύο (2) χρόνια, ότι κανένας, μα κανένας από τις προηγούμενες πολιτικές ηγεσίες δεν ασχολήθηκε σοβαρά με το θέμα: οργάνωση του Υπουργείου. Και λέω ότι κανένας δεν ασχολήθηκε, διότι αν πράγματι είχε ασχοληθεί, τότε θα έκανε σοβαρές επεμβάσεις στη μορφή του Οργανισμού και θα είχε αποτρέψει πάρα πολλά πράγματα και θα είχε βελτιώσει και την κουλτούρα των ίδιων των Υπηρεσιών.

Αλλά δεν το έκανε και αναγκαζόμαστε να το κάνουμε τώρα πλέον. Τώρα, που νοιώθουμε αν θέλετε, την ανάσα της Τρόικας, που νοιώθουμε από πίσω μας την ανάσα της Task Force που λέει: «Κύριοι, είναι οργάνωση αυτή που έχετε; Είναι αποτελεσματική οργάνωση αυτό που έχετε δημιουργήσει;» 3.000 άτομα ήταν στη Γενική Γραμματεία Δημοσίων Έργων και είχαμε μία οργάνωση η οποία εμφάνιζε δύο και τρεις και τέσσερις φορές τα ίδια Τμήματα, τις ίδιες Διευθύνσεις με τα ίδια αντικείμενα.

Άρα, λοιπόν, η ευθύνη χάνεται μέσα από αυτό το δαιδαλώδες

οργανωτικό σχήμα. Και σε αυτό πρέπει να σας πω ότι αθόρυβα, χωρίς να βγαίνουμε και εγώ και ο κ.Λαμπρόπουλος, να το προβάλλουμε προς τα έξω, ήδη αυτή τη στιγμή έχουμε έτοιμο Οργανισμό ο οποίος βρίσκεται στο Υπουργείο Διοικητικής Μεταρρύθμισης, όπου πράγματι αυτός ο Οργανισμός έχει ως φιλοσοφία το στρατηγικό αν θέλετε, επίπεδο, όπου εκεί γίνεται ο στρατηγικός σχεδιασμός, ο επιτελικός σχεδιασμός και το εκτελεστικό επίπεδο, εκεί όπου λοιπόν εκτελείται η διαδικασία όλη της παραγωγής του τεχνικού έργου, αλλά όμως με διαδικασίες όπου το ένα επίπεδο επικοινωνεί με το άλλο, μέσα από μία διαδικασία περιφοράς εργασίας και έτσι λοιπόν, οι ίδιοι οι σχεδιαστές, οι μελετητές, αυτοί που κάνουν εποπτεία μελέτης, πρέπει να έχουν περάσει από την κατασκευή και αυτοί που εκτελούν κατασκευή, πρέπει να γνωρίζουν τις βασικές αρχές της μελέτης.

Άρα, λοιπόν, το δεύτερο κομμάτι, το κομμάτι δηλαδή της οργανωτικής παρέμβασης είναι ιδιαιτέρως σημαντικό. Και είναι ιδιαιτέρως σημαντικό διότι η άποψή μου είναι ότι πρέπει όλοι μας να ξέρουμε ότι αυτός που “τα δίνει” λέει πάντοτε, μα πάντοτε πού τα έδωσε. Αυτό λοιπόν πρέπει να το ξέρουν όλες οι Υπηρεσίες, πρέπει να το ξέρουν οι πάντες. Αυτός που τα δίνει, ποτέ δεν κρατάει μυστικό σε εκείνον που τα έδωσε. Γι αυτό λοιπόν και από εδώ, από αυτό το βήμα, καλώ και τις δικές μας Υπηρεσίες, αυτό να το έχουν πάντοτε μα πάντοτε υπόψη τους. Και θα πρέπει να επιτελέσουν το έργο τους, που πράγματι πρέπει να πω ότι έχω δει εκπληκτικά στελέχη σε αυτό το Υπουργείο. Υπάρχουν στελέχη τα οποία είναι υψηλότερων προδιαγραφών και δυνατοτήτων. Υπάρχουν όμως και άλλοι, οι οποίοι πίνουν “εις υγείαν των κορόιδων”.

Εγώ λοιπόν, κυρίες και κύριοι, θέλω από αυτό το βήμα να υπερα-

σπιστώ αυτούς, που χάνοντας το 50% του μισθού τους, εξακολουθούν να αγωνίζονται και εξακολουθούν πραγματικά να παλεύουν με αντίξοες συνθήκες, πραγματικά να επιτελέσουν τον ρόλο τους στην εποπτεία της κατασκευής και στην εποπτεία της μελέτης. Γι αυτούς βρίσκομαι εδώ, μεταξύ των άλλων και για εσάς βέβαια, κύριε Τάσιο, αλλά και για αυτούς εδώ, που μου δίνεται η δυνατότητα να πω αυτά τα λόγια και να τους υπερασπιστώ.

Τώρα, Πρόεδρε του Τεχνικού Επιμελητηρίου και εγώ υπήρξα Πρόεδρος του Τεχνικού Επιμελητηρίου σε Περιφερειακό Τμήμα. Πρέπει να πω ότι έχουμε ευθύνες, Πρόεδρε, οι μηχανικοί έχουμε ευθύνες. Δεν είμαστε άμοιροι των ευθυνών μας. Επομένως, μη ρίχνετε μόνο ευθύνες στους τρίτους, πρέπει να κάνουμε και την αυτοκριτική μας και δεν είμαστε άδολοι οι μηχανικοί. Δεν είμαστε καθόλου άδολοι οι μηχανικοί.

Πρέπει να σας πω ένα απλό παράδειγμα: υπάρχουν πάρα πολλοί που κλείνουν το μάτι στον Γενικό Γραμματέα, ούτως ώστε στις Επιτροπές για την εισήγηση ανάθεσης μελέτης, να δοθεί η βαθμολογία, αφού βέβαια παρέμβει ο Γενικός Γραμματέας στην Επιτροπή, να τη βαθμολογήσει κατά τι περισσότερο και έτσι ο τρίτος να γίνει πρώτος και να πάρει τη δουλειά. Και βεβαίως, όλοι ξέρουμε πώς λειτουργούν όλα αυτά τα συστήματα, ότι δηλαδή εντάξει, όλοι πήραν. Εμείς να μην πάρουμε; Δεν κατάλαβα γιατί πρέπει να πάρουν όλοι. Αν είναι οι άριστοι, αν είναι οι βέλτιστοι, αν πράγματι τα κριτήρια επιλογής είναι αυτά που πρέπει να είναι, να πάρουν μόνο αυτοί που πρέπει. Αλλά βλέπετε, δεν εξελίσσονται έτσι τα πράγματα.

Και πρέπει να πω ότι και εδώ έχουμε κάνει σοβαρότατες παρεμβάσεις στο θεσμικό πλαίσιο, για να μπορούμε να αποτρέψουμε αυτά εδώ τα φαινόμενα και το ξέρουν πάρα πολύ καλά και οι εκπρόσωποι των μελετη-

τών, αλλά και οι εκπρόσωποι των Εργοληπτικών Οργανώσεων.

Τώρα, σε ό,τι αφορά αυτά τα οποία είπατε, κύριε Βλάχο, για το σύστημα της επιτελικής παρακολούθησης έργων, πρέπει να πω ότι όταν πήγα σε αυτό το Υπουργείο, εγώ δεν βρήκα καμία βάση δεδομένων και είναι ανόητο, μετά από τόσα χρόνια, μετά από τέτοιο έργο που έχει γίνει σε αυτό το Υπουργείο να μην υπάρχει μία βάση δεδομένων, όπου σε αυτή να καταγράφονται όλα τα στοιχεία της παραγωγής του τεχνικού έργου στη χώρα μας, τουλάχιστον τα τρέχοντα.

Εδώ έχουμε κάνει μία τεράστια δουλειά σε αυτό τον τομέα. Και πραγματικά με πιάνει και το παράπονο ορισμένες φορές και ο κ.Βλάχος τα έχει δει όλα αυτά, έχει δει αναλυτικά όλα τα στοιχεία τα οποία κρατούνται και ένα μέρος αυτών των στοιχείων σηκώνονται πάνω στο Διαδίκτυο. Μπορεί ορισμένες φορές να μην προλαβαίνουμε να τα σηκώσουμε στον κατάλληλο χρόνο, αλλά πρέπει να σας πω ότι όλα τα στοιχεία, ίσως με μία υστέρηση της τάξης των δύο – τριών μηνών, δεν βρίσκονται σε πλήρη επικαιροποίηση.

Επίσης, πρέπει να σας πω ότι επειδή τα στοιχεία αυτά είναι ιδιαίτερος σημαντικά, όχι μόνο για εμάς, αλλά για όλους μας, θεωρώ ότι όλοι είμαστε partners μέσα σε αυτή τη διαδικασία της παραγωγής του τεχνικού έργου, εμείς έχουμε ήδη ετοιμάσει και έχουμε υποβάλλει ένα συγκεκριμένο πρόγραμμα στη “Διοικητική Μεταρρύθμιση”, όπου αυτή τη βάση δεδομένων την εκσυγχρονίζουμε με τέτοιο τρόπο, ούτως ώστε να είναι πιο ευέλικτη, πιο επεξεργάσιμη και να μας δίνει με μεγαλύτερο αυτοματισμό τα στατιστικά στοιχεία.

Κλείνοντας, θα ήθελα να πω ότι είναι πραγματικά σημαντική, ιδιαίτερη χαρά για εμένα για το γεγονός ότι βρίσκομαι εδώ. Θεωρώ ότι

έχουμε προσθέσει και εγώ –κύριε Λαμπρόπουλε, αν θέλετε και εσείς α πάρετε τον λόγο– έχουμε προσθέσει εμείς οι δύο τουλάχιστον, ένα μικρό λιθαράκι σε αυτό που λέγεται: να βελτιώσουμε την παραγωγή του τεχνικού έργου στη χώρα μας. Έχουμε προσθέσει αυτό το λιθαράκι με αυτά τα οποία έχετε δει και έχουμε συζητήσει μαζί και πιστεύω ότι όταν αυτά, στο Νομοσχέδιο το οποίο είναι σχεδόν έτοιμο, θα περάσουν στη Βουλή, τότε πράγματι σημαντικά πράγματα θα γίνουν από εκεί και μετά και θα έχουν βελτιωθεί ως ένα βαθμό, όλα αυτά τα φαινόμενα της Ετεροδοσοληψίας.

Κύριε Τάσιο, εγώ ως Γενικός Γραμματέας Δημοσίων Έργων, σας ευχαριστώ πάρα πολύ γι αυτή σας την παρουσίαση και επίσης θέλω να ευχαριστήσω και τις Εργοληπτικές Οργανώσεις που είχαν την ιδέα να σας καλέσουν και να κάνετε αυτή την τόσο έξοχη σημερινή εκδήλωση. Ευχαριστώ πολύ.

Κ.ΣΑΒΒΙΔΗΣ: Ευχαριστούμε τον Γενικό Γραμματέα Δημοσίων Έργων τον κ.Οικονομίδα.

«Παρουσίαση υποστηρικτικού κειμένου Τεχνικής Ομάδας»

Κ.ΣΑΒΒΙΔΗΣ: Τώρα το πρόγραμμα έχει την παρουσίαση του υποστηρικτικού κειμένου Τεχνικής Ομάδας. Αυτό το κείμενο κατ' αρχήν, είναι ανηρτημένο από σήμερα το πρωί στα sites όλων των Οργανώσεων, πρώτον.

Δεύτερον, θα παρακαλούσα, αφού ευχαριστήσω τον κ.Ευθύμιο Αναγνωστόπουλο τον Νομικό Σύμβουλο της ΠΕΔΜΕΔΕ, τον κ.Μενέλαο Κωσταντάκο, πολιτικό μηχανικό και Τεχνικό Σύμβουλο του ΣΤΕΑΤ και τον κ.Σπύρο Μουντρούιδη τον οικονομολόγο και Γενικό Διευθυντή του ΣΑΤΕ, θα παρακαλούσα τον κ.Μουντρούιδη να έρθει να πει δυο λόγια γύρω από αυτό το κείμενο το οποίο θα το μελετήσουμε όλοι για να προχω-

ρήσουμε στις ερωτήσεις μετά.

ΣΠ.ΜΟΥΝΤΡΟΥΪΔΗΣ (Οικονομολόγος, Γεν. Δ/ντης ΣΑΤΕ): Ευχαριστώ. Κύριοι Πρόεδροι, κύριε καθηγητά, προσκεκλημένοι, κυρίες και κύριοι, ονομάζομαι Μουντρούϊδης Σπύρος, είμαι Γενικός Διευθυντής στον Σύνδεσμο Ανωνύμων Τεχνικών Εταιρειών, στον ΣΑΤΕ και μας ζητήθηκε από τη Συντονιστική Επιτροπή των Εργοληπτικών Οργανώσεων σε εμένα, στον κ.Κωσταντάκο, ο οποίος εκτελεί χρέη Συμβούλου του ΣΤΕΑΤ και στον Νομικό Σύμβουλο της ΠΕΔΜΕΔΕ, τον κ.Αναγνωστόπουλο, να δημιουργήσουμε μία μονογραφία, ένα υποστηρικτικό κείμενο, που εντάσσεται στην προσπάθεια των Εργοληπτικών Οργανώσεων για την πάταξη του φαινομένου της Ετεροδοσοληψίας και την αποκήρυξή του από τους εργολήπτες της χώρας.

Όπως είπε και ο κ.Σαββίδης, η μονογραφία είναι από σήμερα το πρωί διαθέσιμη σε όλες τις ιστοσελίδες των Εργοληπτικών Οργανώσεων τις οποίες μπορούμε να δούμε στην επόμενη διαφάνεια.

Ξεκινώντας την εξέταση με τους υπόλοιπους δύο συνεργάτες, προσπαθήσαμε να ορίσουμε (θα το δείτε στην επόμενη διαφάνεια) τη διαφθορά. Υπάρχουν πάρα πολλοί και διαφορετικοί ορισμοί –δεν είναι εύκολο να οριστεί το φαινόμενο– ο απλούστερος όμως θεωρούμε ότι είναι και αυτός ο οποίος αρμόζει καλύτερα. Είναι ο ορισμός που χρησιμοποιεί η Παγκόσμια Τράπεζα και είναι ότι:

Η διαφθορά είναι η κατάχρηση της δημόσιας εξουσίας για ιδιωτικό όφελος. Χωρίζεται σε δύο βασικές κατηγορίες, στην πολιτική διαφθορά και στη γραφειοκρατική διαφθορά. Πολιτική είναι όταν ο διεφθαρμένος δημόσιος λειτουργός είναι αιρετός και γραφειοκρατική, όταν είναι δημόσιος υπάλληλος.

Στην επόμενη διαφάνεια θα δείτε τις διάφορες μορφές της διαφθοράς: δωροδοκία, χρηματισμό, εκβιασμό, ληστεία, κατάχρηση, υπεξαίρεση χρημάτων, ευνοιοκρατία, νεποτισμός, πλαστογραφία, απάτη και φυσικά ο νεολογισμός του καθηγητή κ.Τάσιου, Ετεροδοσοληψία για τον χώρο των τεχνικών έργων, δημόσιων και ιδιωτικών.

Επιθυμούμε να σημειώσουμε ότι οι πιο επικίνδυνες από τις σημερινές μορφές διαφθοράς είναι εκείνες που δεν έχουν υλική υπόσταση, όπως η θεσμοποίηση των πελατειακών σχέσεων και οι ανεπίσημες συναλλαγές με τη μορφή αμοιβαίων εξυπηρετήσεων και συμβιβασμών.

Ποια είναι η σημαντικότητα του θέματος, δηλαδή ποιες είναι οι οικονομικές επιπτώσεις της διαφθοράς. Από την επισκόπηση της επιστημονικής σχετικής βιβλιογραφίας, έχουν προκύψει τα ακόλουθα:

- Εμφανίζεται σημαντική αρνητική σχέση με τις επενδύσεις και αυτό γιατί επιδρά σε αύξηση της αβεβαιότητας στους επιχειρηματίες και σε αύξηση του συνολικού κόστους, από την καταβολή δωροδοκιών.
- Λόγω της μείωσης των επενδύσεων υπάρχει αρνητική συσχέτιση με το κατά κεφαλήν Α.Ε.Π.
- Επίσης υπάρχουν μειωμένες ξένες επενδύσεις, γιατί η διαφθορά λειτουργεί σαν ένας επιπρόσθετος φόρος.
- Το σημαντικότερο για τον Κλάδο είναι ότι υπάρχει μείωση της αποτελεσματικότητας των Δημοσίων Επενδύσεων, αφού αντί να κατευθυνθούν σε εκείνα τα έργα υποδομής, όπου θα παραχθούν περισσότερες εξωτερικές οικονομίες, κατευθύνονται σε εκείνες τις δραστηριότητες όπου οι κρατικοί λειτουργοί μπορούν να αποκομίσουν οικονομικά οφέλη μέσα από υπερκοστολογήσεις, ή δυσκολίες ελέγχων.

Από τη βιβλιογραφία φαίνεται ότι χώρες με μεγαλύτερη διαφθορά έχουν και μεγαλύτερη ανισοκατανομή εισοδήματος και φτώχεια, ενώ επίσης έχουν μικρό ποσοστό είσπραξης φορολογικών εσόδων.

Μία τελευταία διαπίστωση είναι ότι υπάρχει σημαντική φορολογική ανισότητα, αφού ουσιαστικά πολίτες οι οποίοι έχουν το ίδιο εισόδημα, φορολογούνται διαφορετικά, αφού το εισόδημα, η διαφορά, δεν μπορεί να εμφανιστεί. Αυτό κατ' επέκταση συντελεί σε μειωμένα φορολογικά έσοδα και ανάγκη νέων φορολογικών έκτακτων ή επιπρόσθετων επιβαρύνσεων, λόγω δημοσιονομικών αστοχιών, δηλαδή παράγει περαιτέρω ανισοκατανομή, ανισότητα.

Ειδικά στον Τομέα Δημοσίων Έργων, η Ετεροδοσοληψία όπως είπε ο καθηγητής, συντελεί:

- Στη μείωση της επιχειρηματικότητας των υγιών παραγόντων.
- Σε επιπλέον κόστος που προκύπτει από την ενδεχόμενη περιττή διόγκωση του έργου.
- Σε διαφυγόν κέρδος του Δημοσίου και
- Σε αυξημένο κόστος συντηρήσεων, επισκευών και δυσλειτουργιών.

Θα ήθελα να προσπεράσουμε τις επόμενες δύο διαφάνειες οι οποίες αφορούν τα αίτια του φαινομένου, τα οποία ανέλυσε σε πολύ μεγάλο βαθμό ο ομότιμος καθηγητής κ.Τάσιος και να πάμε στη διαφάνεια νούμερο 8, Αναμενόμενα οφέλη. Ποια είναι τα αναμενόμενα οφέλη από την εξάλειψη, πράγμα πάρα πολύ δύσκολο, κυρίως τον περιορισμό, θα έλεγα εγώ, της διαφθοράς:

Θα οδηγούσε σε βελτίωση του βιοτικού επιπέδου, μέσω της αποτελεσματικότερης χρήσης και κατανομής των περιορισμένων δημόσιων πόρων, αλλά και της ενίσχυσης του υγιούς ανταγωνισμού. Ειδικά στον Τομέα

παραγωγής των Δημοσίων Έργων, θεωρούμε ότι η μείωση του φαινομένου θα λειτουργούσε πολλαπλασιαστικά στη βελτίωση των μεγεθών της οικονομίας και της ευημερίας των πολιτών, δεδομένου ότι οι επενδύσεις σε έργα υποδομής λειτουργούν ως προς την αύξηση της παραγωγικότητας των ιδιωτικών επενδύσεων, την αύξηση της ελκυστικότητας του Ελληνικού τουριστικού προϊόντος, την αύξηση της αξίας της ακίνητης περιουσίας και τη βελτίωση των δημοσιονομικών μεγεθών.

Παράλληλα, σε επίπεδο Κλάδου πια, θεωρούμε ότι θα λειτουργήσει υπέρ της ανταγωνιστικότητας των εγχώριων τεχνικών εταιρειών, η οποία με τη σειρά της θα συντελέσει στη βελτίωση της σχετικής θέσης των εταιρειών των τεχνικών των εγχώριων, σε σχέση με τις αλλοδαπές, με θετικές προοπτικές τόσο ενασχόλησής τους στο εξωτερικό, όσο και σε παρεμφερείς με την κατασκευή δραστηριότητες.

Στην επόμενη διαφάνεια παρουσιάζουμε κάποιες γενικές προτάσεις για μεταρρυθμίσεις, οι οποίες δεν αφορούν αναγκαστικά μόνο στο πεδίο των Δημοσίων Έργων και αυτές είναι:

- Η εισαγωγή και η θεσμοθέτηση συνεπών, απλών, διάφανων και εύκολα ελεγχόμενων κανόνων.
- Το ύψος των αμοιβών των δημοσίων λειτουργών.
- Ο περιορισμός της συχνής επαφής των πολιτών με τους δημοσίους υπαλλήλους για τη διεκπεραίωση απλών καθημερινών διαδικασιών. Θεωρούμε ότι θα πρέπει να εκσυγχρονιστεί τόσο το φορολογικό, όσο και το νομοθετικό πλαίσιο το ευρύτερο, με στόχο την ελαχιστοποίηση αυτών των επαφών. Νομίζουμε ότι η ανάπτυξη του Διαδικτύου, της τεχνολογίας, θα βοηθήσει τα μέγιστα.
- Η άρση του μονοπωλίου παροχής διαφόρων υπηρεσιών, θα ήταν

επίσης ένα μεγάλο βήμα για την εξάλειψη του φαινομένου της διαφθοράς.

- Ένα τελευταίο σημείο που πρέπει να προσεχθεί, είναι το παράδειγμα που δίνεται είτε από την πολιτική ηγεσία, είτε από την υπηρεσιακή ηγεσία.
- Μία ειδικότερη περίπτωση που εμφανίζεται στη βιβλιογραφία, είναι αυτή της κρατικοποίησης. Ως παράδειγμα χρησιμοποιείται η οικονομία των Ηνωμένων Πολιτειών, όπου θεωρείται ότι η διαφθορά είναι σε πολύ χαμηλό επίπεδο.

Τα οφέλη που προκύπτουν από μία μεγάλη σε εύρος αποκρατικοποίηση, είναι τελικά κατά του φαινομένου της διαφθοράς, σημειώνεται όμως εδώ στη βιβλιογραφία ότι κατά τη διάρκεια μετάβασης σε μία οικονομία αποκρατικοποιημένη, η διαφθορά αυξάνεται σημαντικά. Μακροπρόθεσμα, όταν θα έχει υπάρξει αυτή η συρρίκνωση του Δημόσιου Τομέα, σημαίνει:

- Αύξηση απολαβών των υπολοίπων λειτουργών του Δημοσίου.
- Παύση των πελατειακών σχέσεων με επιχειρηματίες και
- Παύση των πελατειακών σχέσεων ανάμεσα σε πολιτικούς και ψηφοφόρους, αφού δεν υφίσταται αντικειμενικός λόγος, λόγω περιορισμένων θέσεων εργασίας στο Δημόσιο.

Ειδικά για τον Τομέα των Δημοσίων Έργων έχουμε καταγράψει κάποιες ευρύτερες πολιτικές που θεωρούμε ότι το αρμόδιο Υπουργείο θα πρέπει να υιοθετήσει και αυτές αφορούν:

- Στην επίβλεψη, όπως πολύ ορθά ανέλυσε και ουσιαστικά εισήγαγε ο κ.καθηγητής.
- Στη σύνταξη και υιοθέτηση σύγχρονων προδιαγραφών, όπως είπε

πάλι ο κ.καθηγητής.

- Στην υιοθέτηση ενός επιστημονικού συστήματος τιμολόγησης των Δημοσίων Έργων. Και σημειώνω εδώ ότι οι Εργοληπτικές Οργανώσεις έχουν αναλάβει πρωτοβουλίες σε σχέση με την προώθηση ενός τέτοιου επιστημονικού συστήματος και τη δημιουργία ενός ανεξάρτητου Παρατηρητηρίου Τιμών Συντελεστών Παραγωγής Δημοσίων Έργων. Έχουν καταθέσει σχετικές προτάσεις ήδη από τον Δεκέμβριο του 2010 προς το αρμόδιο Υπουργείο και η Επιτροπή που είχε συστήσει τότε το ΥπΥΜΕΔΙ, τις έχει κάνει αποδεκτές και τις έχει εισηγηθεί στην πολιτική ηγεσία του ΥπΥΜΕΔΙ.
- Εξυγίανση του Κλάδου με τη δημιουργία συνθηκών καταπολέμησης του αθέμιτου ανταγωνισμού.
- Απλοποίηση του πολυδαίδαλου ισχύοντος νομοθετικού πλαισίου και
- Εμπέδωση συστήματος δικαιοσύνης και διαφάνειας, ισονομίας σε σχέσεις κράτους και πολίτη.

Πιο συγκεκριμένες δράσεις του Υπουργείου, θεωρούμε, κυμαίνονται στα ακόλουθα πεδία, όσον αφορά τη διαφάνεια στην παραγωγή των Δημοσίων Έργων και τη δημοσιότητα, τα πεδία αυτά αφορούν:

- Στο Δελτίο Ταυτότητας Έργου, που αναφέρθηκε πριν ο Πρόεδρος του ΣΑΤΕ ο κ.Βλάχος, αλλά και ο Γενικός Γραμματέας Δημοσίων Έργων ο κ.Οικονομίδης.

Θυμίζω και εγώ με τη σειρά μου ότι τρία (3) χρόνια είναι που εκκρεμεί αυτό το αίτημα των Εργοληπτικών Οργανώσεων. Πρόσφατα το Υπουργείο Διοικητικής Μεταρρύθμισης προχώρησε στη ψήφιση του Ν. 4013 για την Ενιαία Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων. Σε αυτό τον Νόμο προβλέπεται η λειτουργία του Ηλεκτρονικού Μητρώου Δημοσίων

Συμβάσεων, όπου εκεί θα περιλαμβάνονται όλα τα στοιχεία: το αίτημα, η έγκριση του αιτήματος, η δημοπράτηση, ο ανάδοχος, η διαδικασία υλοποίησης και οι πληρωμές, για κάθε υπηρεσία, προμήθεια και έργο στην Ελληνική επικράτεια και θεωρούμε ότι με αυτή την εξέλιξη, θα έχει πρόσβαση ο κάθε ένας σε όλα τα στοιχεία κάθε έργου, υπηρεσίας ή προμήθειας, πράγμα που θα συντελέσει τα μέγιστα στη διαφάνεια στην παραγωγή των έργων γενικότερα στην Ελλάδα.

- Κατάργηση δυνατότητας απευθείας ανάθεσης οποιωνδήποτε έργων.
- Κατάργηση των καταχρηστικών όρων.
- Το σύστημα μελέτη – κατασκευή γενικώς θεωρείται ότι είναι ένα σύστημα το οποίο προάγει τη διαφθορά.
- Ενώ επίσης ο ορισμός Μελών Επιτροπών Διαγωνισμού μέσω κλήρωσης, στο οποίο επίσης αναφέρθηκε ο Πρόεδρος του ΣΑΤΕ ο κ.Βλάχος, θεωρούμε ότι είναι προς τον καλό δρόμο, ύστερα από τη νομοθετική παρέμβαση του Ν. 4024/11, βάσει του οποίου έχει βγει η ανάλογη εγκύκλιος του Υπουργείου Διοικητικής Μεταρρύθμισης.

Στο κομμάτι Μελέτη – Συμβατικά Τεύχη – Προϋποθέσεις Δημοπράτησης, θεωρούμε ότι απαιτούνται:

- Επάρκεια και εξασφάλιση χρηματοδότησης.
- Τεχνική πληρότητα μελέτης και Τευχών Δημοπράτησης.
- Ορθή προμέτρηση και πληρότητα προϋπολογισμού δημοπράτησης.
- Επικαιροποίηση μελέτης τόσο τεχνικά, όσο και οικονομικά.
- Γενίκευση των προτύπων Συμβατικών Τευχών.
- Καθιέρωση σύγχρονων αναλυτικών τιμολογίων.

Στην επόμενη διαφάνεια θα δείτε ότι είναι η μελέτη...

Κ.ΣΑΒΒΙΔΗΣ: Με συγχωρείτε. Θέλω να παρακαλέσω, μετά το πέρας της

παρουσίασης (που τελειώνει όπου να 'ναι) του κ.Μουντρουΐδη, θα επακολουθήσει μία ζωντανή συζήτηση.

ΣΠ.ΜΟΥΝΤΡΟΥΙΔΗΣ: *(Συνεχίζει την παρουσίαση)* Και σειρά άλλων θεμάτων τα οποία βλέπετε στην προηγούμενη διαφάνεια.

Σε αυτή τη διαφάνεια βλέπουμε στον Τομέα Κατασκευή – Επίβλεψη – Ποιοτικό Έλεγχο, ότι απαιτείται:

- Αναδιάρθρωση, σύμπτυξη, αναβάθμιση των Τεχνικών Υπηρεσιών του Δημοσίου, καθώς και
- Η ανάγκη θέσπισης νομοθετικά Ανεξάρτητης Αρχής Ελέγχου της ποιότητας των έργων.

Λόγος θα πρέπει να γίνει, (δεν ξέρω, να καταθέσουν οι Εργοληπτικές Οργανώσεις και ο κάθε άλλος εμπλεκόμενος) και για ένα νέο ενδεχομένως, Σύστημα Ανάθεσης Έργων, το οποίο θα είναι πιο διαφανές, ή θα οδηγεί σε πιο διαφανή αποτελέσματα.

Στη διαφάνεια υπ' αριθ. 18 έχουμε σημειώσει ποια είναι τα κίνητρα που οδήγησαν, κατά τη γνώμη των συντακτών της μονογραφίας στην ανάληψη αυτής της δράσης από τις Εργοληπτικές Οργανώσεις. Θεωρούμε ότι οι Εργοληπτικές Οργανώσεις έχουν συνειδητοποιήσει ότι η διαφθορά συντελεί:

- Στη χειροτέρευση των όρων επιχειρηματικής δράσης στον Τομέα, μέσω κόστων που δεν μπορούν να προϋπολογιστούν.
- Στη χειροτέρευση των όρων παραγωγικότητας των εταιρειών, οι οποίες αντί να στρέφονται στην πραγματική και παραγωγική δράση, αναγκάζονται να μεταθέτουν το κέντρο βάρους τους σε άλλα πεδία δράσης.
- Στη χειροτέρευση της αποδοτικότητας των επενδεδυμένων κεφα-

λαίων στις τεχνικές εταιρείες.

- Στη χειροτέρευση των όρων συναγωνισμού των αλλοδαπών τεχνικών εταιρειών.
- Στη νόθευση των υγιών συνθηκών ανταγωνισμού.

Θεωρούμε, όπως θα δείτε και από την επόμενη διαφάνεια, ότι οι Εργοληπτικές Οργανώσεις έχουν πειστεί ότι η διαφθορά τελικώς ζημιώνει τον Κλάδο και τις εταιρείες του Κλάδου πολλαπλά, αφού συντελεί στη διατήρηση και στην επιδείνωση του δημοσιονομικού προβλήματος της χώρας, άρα και στις μελλοντικές παραγγελίες του Κλάδου, μέσω της αναγκαίας μείωσης του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων. Η φήμη που σήμερα δικαίως ή αδικώς συνοδεύει τη λέξη: εργολάβος στην Ελλάδα, συντελεί σημαντικά στην αποδυνάμωση της δυναμικής των εταιρειών. Ταυτόχρονα, θεωρούμε ότι οι Εργοληπτικές Οργανώσεις έχουν αντιληφθεί τον κρίσιμο ρόλο που καλούνται να παίξουν στη σημερινή καμπή της χώρας, αφού γνωρίζουν ότι αργά ή γρήγορα, θα είναι οι εταιρείες – μέλη τους που θα κληθούν να αναστυλώσουν την οικονομία της Ελλάδας με έργα υποδομής.

Ως εκ τούτου, θεωρούμε ότι γι αυτό εκφράζουν αυξημένη ανησυχία για τη θεσμοθέτηση ορθών και διαφανών κανόνων της αγοράς. Από την πλευρά τους, έχουν εκφράσει τη διάθεση να προχωρήσουν στις ακόλουθες τρεις βασικές δράσεις:

1. Καθορισμό Κώδικα Δεοντολογίας. Εξέταση της δράσης διοικητικής διαδικασίας νομικώς ασφαλών εσωτερικών καταγγελιών.
2. Καλύτερη ενημέρωση της κοινής γνώμης για τα ζητήματα του Κλάδου.
3. Επιμονή στο ζήτημα της διαφθοράς στον Τομέα των Δημοσίων Έργων.

Για τα νομικά ζητήματα, θα ακολουθήσει η παρουσίαση τους από τον κ.Αναγνωστόπουλο Ευθύμιο, που ως νομικός, κατέχει καλύτερα και τα ζητήματα. Σας ευχαριστώ πολύ.

ΕΥ.ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ (Νομικός Σύμβουλος ΠΕΔΜΕΔΕ): Να σας χαιρετίσω και εγώ και να κλείσω με το πιο πιθανώς ελαφρύ αλλά και ουσιαστικό ζήτημα από αυτά που ο κ.καθηγητής το είπε πιο γλαφυρά, μίλησε για ένα Συμβούλιο Σοφών. Πράγματι, με παρότρυνσή του, ψάξαμε να βρούμε ασφαλείς νομικές διαδικασίες, που θα επιτρέψουν με ταχύτητα – σε αντίθεση με ό,τι συμβαίνει στις γνωστές δικαστηριακές αίθουσες– την επίλυση αυτών των προβλημάτων.

Ξεκινάω λέγοντας ότι δεν απεμπολείται από κανένα το δικαίωμα κανενός να προσφύγει στην ποινική διαδικασία. Ήταν μία βασική αρχή. Όμως πράγματι –και θεωρούμε ότι αυτό είναι αποκλειστικό προνόμιο των Εργοληπτικών Οργανώσεων, πιθανώς και του Τ.Ε.Ε.– ότι με το πλαίσιο ή το εργαλείο που ονομάζεται Κώδικας Δεοντολογίας, να μπορεί κανείς μέσα στο σινάφι του –όπως επίσης πολύ εύλογα είπε ο κ.καθηγητής– να καταγγείλει, αλλά να είναι σίγουρος εκ των προτέρων ότι αν η καταγγελία ευσταθεί, θα υπάρξει ποινή –επιτρέψτε μου να πω– ή τιμωρία.

Αυτό εμείς το λέμε Σωματειακή διαδικασία, ή αν θέλετε, Διοικητική διαδικασία. Δηλαδή, μέσα στις Εργοληπτικές Οργανώσεις, εάν κάποιος καταγγείλει χωρίς όλους αυτούς τους περιορισμούς που βάζει μία νομική διαδικασία θεσμοθετημένη από την Πολιτεία, εάν καταγγείλει κάποια πράγματα, να ξέρει ότι θα έχει αποτέλεσμα.

Κάναμε εμείς μία μικρή έρευνα, ως Μέλη της F.I.E.C. που είμαστε και πράγματι και εκείνοι κατέληξαν σε ένα Προσχέδιο Κώδικα Δεοντολογίας τον οποίο τον υπέβαλαν, όχι μόνο στις Αναθέτουσες Αρχές, αλλά

κυρίως στις Αρχές που χρηματοδοτούν τα έργα: στην Διεθνή Τράπεζα (την World Bank), στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα κ.λπ., κ.λπ.

Θέλω να πω με αυτό ότι μπορεί να μην είναι Κανόνας Αναγκαστικού Δικαίου αυτό που τελικά θα συντάξουμε ή θα συντάξουν οι Εργοληπτικές Οργανώσεις, ήτοι ένας Κώδικας Δεοντολογίας εκ των προτέρων γνωστός, με ποινές επίσης εκ των προτέρων γνωστές, που προφανώς θα άπτονται της επαγγελματικής και μόνο δραστηριότητας των Μελών τους, αλλά ίσως είναι ο μόνος τρόπος, ώστε ασφαλώς και γρήγορα να μπορέσουμε να καταλήξουμε σε ένα αποτέλεσμα.

Λυπάμαι που δεν είναι εδώ τώρα οι δύο Γενικοί Γραμματείς, διότι έγινε μία αναφορά σε αυτό που ονομάζεται Σύμφωνο Ακεραιότητας. Τόσο εγώ, όσο και οι λοιποί εξειδικευμένοι συνάδελφοί μου, που έχουμε λάβει την εντολή από τις Εργοληπτικές Οργανώσεις να σας πούμε ότι αυτό το κείμενο μέσα στο κυοφορούμενο Νομοσχέδιο, δεν τυγχάνει της νομικής κρίσης της δικιάς μας, ούτε της αποτελεσματικότητας. Θεωρούμε ότι είναι ένα εντελώς μονομερές κείμενο, αλλά δεν είναι δική μου θέση να τοποθετηθώ επ' αυτού.

Κλείνοντας, εμείς από τις Εργοληπτικές Οργανώσεις πράγματι αναμένουμε να μορφοποιήσουμε όσο μπορούμε αυτό το Συμβούλιο Γερόντων, που παρέα με τα άλλα Συμβούλια Γερόντων, θα καταλήξει με γρήγορο τρόπο, εάν υπάρχει αρκετά σοβαρή καταγγελία, να βγάλει το βάρος από τον εργολήπτη ότι είναι μόνος του και θα φοβηθεί τα πιθανώς αντίποινα που θα έρθουν από την πλευρά του κυρίου του έργου ή του επιβλέποντος.

Σας ευχαριστώ πάρα πολύ. Γεια σας.

«Ερωτήσεις»

ΕΥ.ΜΑΝΔΗΛΑΡΑΣ (Πρόεδρος ΠΕΔΜΗΕΔΕ): Νομίζω τώρα συνάδελφοι, ότι μπορεί να γίνει μία ζωντανή κουβέντα γύρω από αυτά που είπαμε.

Εγώ για ξεκίνημα, θα ήθελα να ρωτήσω τον κ.καθηγητή το εξής: είπε ο κ.Οικονομίδης πριν από λίγο, ότι όλοι οι εργολάβοι που “τα δίνουν”, τα λένε και δεν το κρατάνε κρυφό. Δεν ξέρω αν το συνειδητοποιήσατε αυτό που είπε. Όλοι ξέρουμε αυτούς που τα παίρνουν, διότι οι εργολάβοι τα λένε μεταξύ τους. Είναι σαφές αυτό. Δεν υπάρχει εργολάβος που να έχει πρόβλημα να το πει. Δηλαδή στο δικό του αξιακό σύστημα, ο εργολάβος δεν έχει κανένα πρόβλημα να πει ότι “τα δίνει”.

Τι είναι αυτό, κύριε καθηγητά –εσείς που είσαστε και γνώστης της ψυχής, εκτός των άλλων– τι είναι αυτό που δεν τον αναστέλλει να πει ότι “τα δίνει”; Ενώ π.χ., στο αξιακό του σύστημα πάλι, έχει πρόβλημα να του πουν ότι έχει κάνει μία κακοτεχνία. Όλους μας ενοχλεί να μας πουν ότι σε ένα έργο έχουμε κάνει μία κακοτεχνία, ή ότι μία επιταγή μας έχει σφραγιστεί. Στο σημερινό αξιακό μας σύστημα υπάρχει πρόβλημα σε αυτό. Γιατί δεν έχουμε πρόβλημα να πούμε ότι “τα δίνουμε”; Σε αυτό μπορείτε να μας πείτε μία άποψη;

Θ.ΤΑΣΙΟΣ: Με βρίσκετε άνετοιμο και αυτό είναι μία πρόκληση. Προχείρως –θυμάστε– ανεφέρθη στην περίπτωση, όπου είναι τόσο πιεστικές οι άλλες ανάγκες, ώστε αμβλύνεται το αίσθημα του καθήκοντος Α΄ υπέρ ενός καθήκοντος Β΄. Π.χ. να μην πάω φυλακή, να θρέψω τα παιδιά μου και τέλος πάντων ενδίδω και “τα δίνω”.

Αλλά το ερώτημά σας είναι πολύ πιο ευφυές: όχι γιατί “τα έδωσες”, αλλά γιατί δεν κωλύεσαι ουσιαστικώς να ανακοινώνεις το όνομα αυτού που

τα έλαβε, στους διπλανούς σου και να ομολογείς ότι τα έδωσες. Πιθανώς όμως και οι διπλανοί οι οποίοι γίνονται αποδέκτες της πληροφορίας που δίνετε, να βρίσκονται σε μία εξίσου δυσχερή κατάσταση, απελπιστική και να θέλουν να βρουν και αυτοί μία διέξοδο σε αυτή την άδικη συμπεριφορά που τους γίνεται. Αυτή είναι πρώτη υπόθεση.

Η δεύτερη, δυστυχώς, είναι και αυτή αξιακής φύσεως. Όπως το σκέφτομαι τώρα, φοβούμαι ότι καλλιεργείται με τον καιρό ένα μίσος μεταξύ των δύο πλευρών της παραγωγής των Δημοσίων Έργων, δηλαδή από τη μια μεριά είναι ο κατασκευαστής, από την άλλη είναι ο επιβλέπων, ή ο διοικητικός (γιατί έχουμε και αυτή τη σύγχυση μεταξύ διεύθυνσης έργου και τεχνικής επίβλεψης, αλλά πες ότι η διεύθυνση και η τεχνική επίβλεψη είναι από τη μια μεριά και ο κατασκευαστής από την άλλη) έχει δημιουργηθεί με τα χρόνια και με τις παρερμηνείες εκατέρωθεν, ένα σχετικό μίσος.

Εγώ γνώρισα συναδέλφους του Δημοσίου οι οποίοι έλεγαν: «*Εργολάβος είναι, κόψε του τον ... από την πρώτη ημέρα!*». Όπως γνώρισα και μεγαλοφυείς Διευθυντές οι οποίοι αγκάλιασαν τον εργολάβο από την πρώτη ημέρα. Όμως, στατιστικώς υπάρχει μία σχετική υποτίμηση της μίας πλευράς του ποταμού με την άλλη. Και εξ αιτίας αυτής της εκ παραδόσεως υποτίμησης, έρχεται η στιγμή που παίρνει κανείς μία ηθική εκδίκηση, όταν τον “ξεφωνίζει” και λέει: «*Ποιος; Αυτός; Αφού ‘τα πιάνει’*»!

Αυτές είναι δύο ανεπαρκείς εξηγήσεις σε ένα ερώτημα πολύ σημαντικό, για το οποίο επιφυλάσσομαι να το σκεφτώ τη νύχτα και να σας τηλεφωνήσω αύριο.

ΕΥ.ΜΑΝΔΗΛΑΡΑΣ: Κάποιος άλλος συνάδελφος;

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ: Εάν υπάρχει κάποια εκτίμηση, του πόσο επηρεάζει όλο αυτό το πρόβλημα, τις δαπάνες που γίνονται. Νομίζω ότι ακούστηκε μία εκτίμηση, ότι διεθνώς η διαφθορά σπαταλά ένα 20% των πόρων. Στην Ελλάδα το ποσοστό είναι της τάξεως αυτού, ή είναι μεγαλύτερο, ή είναι μικρότερο; Υπάρχει μία εκτίμησή σας; Ευχαριστώ πολύ.

ΕΥ.ΜΑΝΔΗΛΑΡΑΣ: Ο κ.καθηγητής έχει τον λόγο.

Θ.ΤΑΣΙΟΣ: (Φοβάμαι μήνυση που θα πάει σύννεφο!) Για μεν τον Τομέα της αναθέσεως των μελετών, γνωρίζουμε (εγώ) ότι σε ένα σημαντικό ποσοστό των ανατιθεμένων μελετών, υπήρχαν νούμερα ανά Υπηρεσία, μεταξύ του 5% και του 25%. Αλλά δεν μπορούμε να εκτιμήσουμε πόσο ποσοστό μελετών είχαν υποστεί αυτού του είδους τον εκβιασμό. Επομένως, αυτό το 5% έως 25% στις μελέτες, δυστυχώς δεν είμαι σε θέση να πω, αν είναι επί του συνόλου των μελετών. Πιθανότατα, δεν είναι. Όμως, αρχίζει να “μυρίζει” κάποια τάξη μεγέθους.

Αντιθέτως, εκείνη την προσπάθεια που είχαμε κάνει τότε, προ πενταετίας, εν σχέση με τα παράνομα “λαδώματα” στην περιοχή της εκτελέσεως των Δημοσίων Έργων, εκεί οι συνάδελφοι που είχαν την καλοσύνη να με εμπιστευτούν –κυρίως εκείνοι των οποίων τα ονόματα δεν απεκάλυπτα και των οποίων μάλιστα τα ονόματα έχω παντελώς λησμονήσει– λέω, εκείνοι τα κινούσαν μεταξύ 1% και 5%. Το θυμάστε το νούμερο, είναι γραμμένο. Ωστε εκεί ήταν.

Ωστε από αυτή την άποψη κυρία μου, θα έλεγα ότι δεν είναι τόσο μεγάλο όσο ακούγεται, το 10% που λέει ο κ.Μπακούρης, γιατί: διότι στους άλλους Τομείς, π.χ. στην ανάθεση της προμήθειας ενός κρατικού υλικού, εξόχως λογισμιτοποιημένου ή ιδιαιτέρως μιλιταριστικού, τα νούμερα πράγματι παρασύρονται προς εκείνα τα υψηλά νούμερα, ενώ σε εμάς...

είμεθα φτωχότεροι. Όμως επειδή τα παλιά χρόνια η συμμετοχή των επενδύσεων σε υποδομές και σε οικοδομές ήταν πολύ μεγάλο ποσοστό του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος, πρέπει να πούμε ότι έστω και αν είναι γύρω στο 3%, πάλι συνιστά ένα κατ' απόλυτον τιμήν εξαιρετικά υψηλό υστέρημα των αντίστοιχων ωφελειών του Ελληνικού λαού.

ΕΥ.ΜΑΝΔΗΛΑΡΑΣ: Υπάρχει κάποιος άλλος που να θέλει να κάνει μία ερώτηση; ...Ο κ.Γιώργος Κυριακόπουλος έχει τον λόγο.

Γ.ΚΥΡΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ: Λίγο από εμπειρία από παλαιότερα ήθελα να μιλήσω και βέβαια να “ξύσω πληγές” εδώ, ότι υπήρχε το γνωμικό ότι: *«Μακάρι να ‘τα παίρνει’ ο επιβλέπωντας»*. Στο πλαίσιο βέβαια που ανέφερε ο κ.καθηγητής, όχι το εκβιαστικό όπως είπε και για το φακελάκι που το δίνεις μόνος σου στο γιατρό που σε εγγείρισε καλά.

Έτσι, επειδή νομίζω ότι έχει περάσει χρόνια αυτό το γνωμικό, πιστεύω ότι θέλει πάρα πολύ δουλειά στη βάση των εργολάβων, για να περάσει μία συνολική αποκήρυξη του φαινομένου και να ενστερνιστούμε έναν Κώδικα. Και θέλει πάρα πολλή δουλειά, πέρα από αυτή τη συλλογική αποκήρυξη που κάνουμε οι ηγεσίες, για να φτάσει μέχρι τον τελευταίο εργολάβο που παλεύει και συμμετέχει στις δημοπρασίες, ο οποίος δεν ξέρω κατά πόσο το έχει αγκαλιάσει αμέσως αυτό το επιχείρημα. Πάντως είναι πολύ καλή αυτή η πρώτη προσπάθεια, αλλά δύσκολα έχει περάσει ακόμα αυτό στη βάση. Αυτή είναι η γνώμη μου, αυτή είναι η άποψή μου, το αίσθημά μου. Δεν είναι ερώτηση, συγκεκριμένα ένα αίσθημα είναι.

ΕΥ.ΜΑΝΔΗΛΑΡΑΣ: Υπάρχει κάποιος άλλος συνάδελφος που θέλει να πει κάτι; ...

Πάντως, για να συμπληρώσω τον συνάδελφο κ.Γιώργο Κυριακόπουλο, τα τελευταία χρόνια δεν λέμε: *«Μακάρι να ‘τα παίρνει’»*, λέμε:

«Μακάρι να μην ‘τα παίρνει’», διότι είναι πάρα πολύ άσχημες οι οικονομικές συνθήκες και πάρα πολύ στριμωγμένα από οικονομική άποψη τα έργα.

Υπάρχει κάποιος άλλος που να θέλει να πει κάτι; ...Ο κ.Πολυζωίδης έχει τον λόγο.

ΠΟΛΥΖΩΙΔΗΣ: Σε όλα αυτά τα ωραία που μας παρουσιάστηκαν, νομίζω, λείπει κάτι πάρα πολύ σημαντικό, καθόλου εύκολο, είναι αυτό που λέμε: κοινωνικός έλεγχος. Όλα αυτά θα καταντήσουν γραφειοκρατία, αν δεν υπάρχει κοινωνικός έλεγχος. Από την άλλη, ο κοινωνικός έλεγχος αν βαραίνει παραπάνω, μπορεί να κάνει γραφειοκρατία, μπορεί να καταστρέψει όλα όσα λέμε.

Νομίζω όμως –και γι αυτό το θέτω– ότι αυτό είναι ένα πράγμα που δεν πρέπει να λείπει από το μυαλό μας και πρέπει να το σκεφθούμε πώς πρέπει να γίνει. Και αυτό είναι πάνω από όλα ευθύνη των πολιτικών, των Κομμάτων και γενικά της κοινωνίας. Ευχαριστώ πολύ.

ΕΥ.ΜΑΝΔΗΛΑΡΑΣ: Άλλος συνάδελφος; ...Νομίζω, δεν έχουμε κάτι άλλο να πούμε. Ευχαριστούμε τον κ.καθηγητή, ευχαριστούμε όλους τους ομιλητές, ευχαριστούμε και τους συναδέλφους που παρευρέθηκαν. Και ελπίζουμε, σε μία δεύτερη φάση, να ξαναβρεθούμε να το προχωρήσουμε παρακάτω το θέμα. Ευχαριστούμε πολύ.

ΩΡΑ ΛΗΞΗΣ: 15.15΄